THỜI NAY

ẤN PHẨM CỦA BÁO NHÂN DÂN ■ SỐ 1682 - THỨ NĂM, NGÀY 26/2/2026

Nhớ tà áo dài thời gian khó

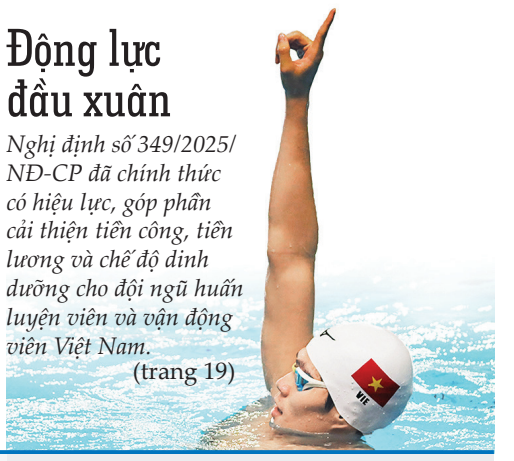
Thời gian theo mùa đi mãi, nhưng áo dài đẹp tinh tế, thanh lịch, chở cả hồn dân tộc Việt vào nếp áo, mãi còn với thời gian!

(trang 12)

Động lực đầu xuân

Nghị định số 349/2025/NĐ-CP đã chính thức có hiệu lực, góp phần cải thiện tiền công, tiền lương và chế độ dinh dưỡng cho đội ngũ huấn luyện viên và vận động viên Việt Nam.

(trang 19)

Khi các bên đều thận trọng với điện gió ngoài khơi

(trang 9)

Sức sống bền bỉ của văn hóa nông nghiệp truyền thống

Lễ xuống đồng truyền thống của đồng bào các dân tộc Tày cho thấy nỗ lực gìn giữ, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống trong đời sống hôm nay.

(trang 10)

Ứng dụng công nghệ giữ hương vị quê nhà

(trang 18)

Guồng quay sản xuất trở lại

■ GIA HƯNG

Ngay sau Tết, các dây chuyền sản xuất nhanh chóng vận hành trở lại, tạo khí thế tăng tốc để hoàn thành mục tiêu năm 2026. Tâm lý "tháng Giêng là tháng ăn chơi" đã hoàn toàn bị loại bỏ.

(Xem tiếp trang 23)

Máy là hơi tự động trị giá hơn 1,3 tỷ đồng - một trong những thiết bị hiện đại nhất của Xí nghiệp Veston Hưng Hà (thuộc Tổng công ty May 10, xã Hưng Hà, Hưng Yên) đang được công nhân vận hành. Ảnh: THẾ DUYỆT

Kinh tế Việt Nam trước thời cơ mới

Năm 2025 khép lại trong bối cảnh kinh tế thế giới còn nhiều bất ổn, xung đột địa chính trị kéo dài, thiên tai cực đoan gia tăng và chủ nghĩa bảo hộ thương mại trỗi dậy. Giữa những biến động ấy, kinh tế Việt Nam vẫn bứt phá mạnh mẽ, tạo dư địa đón chờ những thời cơ mới.

Lần đầu tiên sau nhiều năm, toàn bộ 15/15 chỉ tiêu chủ yếu về kinh tế - xã hội đều hoàn thành và vượt kế hoạch. Một bức tranh tăng trưởng đầy ấn tượng không chỉ khẳng định bản lĩnh và sức chống chịu của nền kinh tế, mà còn mở ra những thời cơ mới cho năm 2026.

NỀN TẢNG VỮNG CHẮC

Theo bà Đỗ Thị Ngọc, Phó Cục trưởng Thống kê (Bộ Tài chính), nhiệm kỳ 2020 - 2025 là giai đoạn "đặc biệt chưa từng có tiền lệ". Nền kinh tế phải đối mặt cùng lúc với đại dịch Covid-19, xung đột Nga - Ukraine, chiến tranh thương mại, đứt gãy chuỗi cung ứng và biến đổi khí hậu nghiêm trọng.

(Xem tiếp trang 2)

Du xuân, dự hội văn minh

Sau sáp nhập địa giới hành chính, quy mô và số lượng lễ hội tại Ninh Bình tăng lên đáng kể, đặt ra yêu cầu mới về công tác tổ chức du xuân văn minh, an toàn nhưng vẫn giữ được bản sắc truyền thống.

Tỉnh Ninh Bình hiện sở hữu nhiều lễ hội quy mô lớn, gồm Lễ hội Tịch điền Đọi Sơn (phường Tiên Sơn); Lễ hội Phát lương Đền Trần Thương (xã Trần Thương); Lễ hội Khai ấn Đền Trần (phường Nam Định) và Lễ hội Phủ Dầy (xã Vụ Bản). Ngoài ra, các lễ hội truyền thống của Ninh Bình cũ như Lễ hội chùa Bái Đính, Lễ hội truyền thống Cố đô Hoa Lư vẫn được duy trì với không gian mở rộng hơn.

NÔ NỨC HỘI XUÂN

Từ sáng mùng 1 tháng Giêng năm Bính Ngọ, rất đông du khách đã đổ về Đền Trần (phường Nam Định, tỉnh Ninh Bình) đi lễ đầu năm.

(Xem tiếp trang 7)

Bay trên đất phương Nam

Những ngày giáp Tết Bính Ngọ, tôi có dịp tháp tùng phi đội trực thăng E-917 bay qua miền đất phương Nam. Nhìn từ độ cao 1.500 m, với vận tốc 200 km/giờ, vùng đất miền Tây như một tuyệt phẩm khổng lồ. Không gian nơi đây dường như rộn ràng hơn, sắc màu tươi mới hơn, lòng người cũng chan chứa hơn.

(Xem tiếp trang 4)

THỜI ĐÀM

Xóa bỏ "lệ làng"

■ MAI TÂM HIẾU

Khi những ngày Tết Nguyên đán Bính Ngọ dần trôi qua, các cán bộ, viên chức nhà nước đã bắt đầu trở lại với những công việc thường nhật, cũng là lúc mà nhân dân cả nước bắt đầu một tháng lễ hội, ăn chơi theo đúng như những gì người ta đúc rút về một tháng Giêng xuân sắc và vui vẻ. Vậy nên cũng chẳng có gì là lạ, khi mà các điểm du lịch, các vùng "đất thiêng" nơi tập trung nhiều đền chùa, miếu mạo đều chật kín những người. Mục tiêu chiêm bái, dâng lên tấc lòng thành kính, cũng là thể hiện những mong muốn dư dả tiền tài, cầu cuộc sống an yên cho một năm mới theo lịch mặt trăng đang diễn ra ở nhiều nơi trên cả nước.

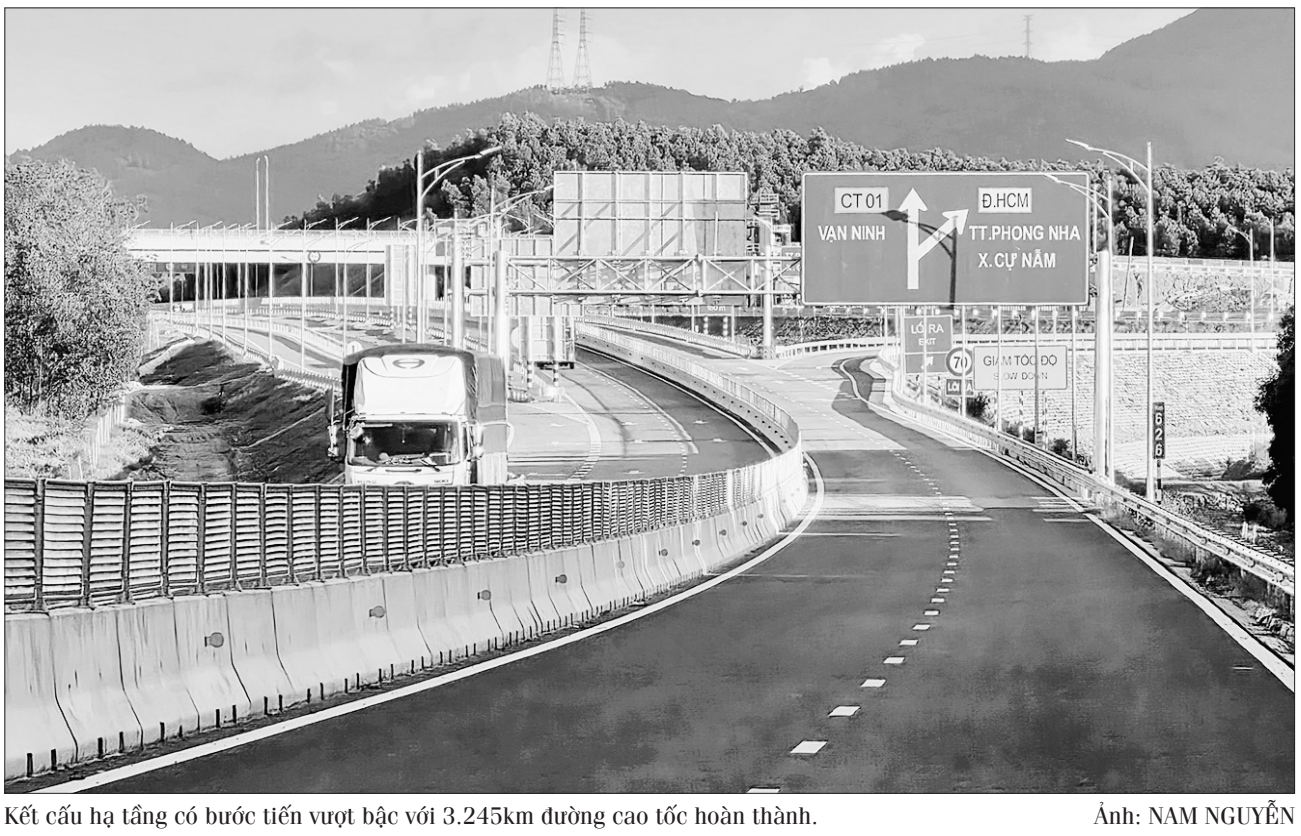
Dân gian có câu "đất lề quê thói", hay "phép vua thua lệ làng" để thể hiện chiều sâu và trầm tích văn hóa của mỗi vùng miền. Cũng là thể hiện sự tôn trọng có phần e ngại của du khách thập phương mỗi khi tới một vùng đất lạ. Lề lối của mỗi miền quê, vốn được dày công xây dựng và gìn giữ, có vẻ như là "điều dưới luật" tốt đẹp,

(Xem tiếp trang 23)

Kinh tế Việt Nam trước thời cơ mới

■ ĐẠI KIM

(Tiếp theo trang 1)

Kết cấu hạ tầng có bước tiến vượt bậc với 3.245km đường cao tốc hoàn thành. Ảnh: NAM NGUYỄN

Năm 2025, GDP Việt Nam ước đạt khoảng 510-514 tỷ USD (vị trí thứ 32 thế giới, đứng thứ 4 trong ASEAN). Thu nhập bình quân đầu người lần đầu vượt mốc 5.000 USD, đạt khoảng 5.026 USD; thu nhập quốc dân (GNI) bình quân đầu người đạt 4.750 USD. Việt Nam bước vào nhóm quốc gia thu nhập trung bình cao.

"Tuy nhiên, dưới sự lãnh đạo và điều hành quyết liệt, đồng bộ, kinh tế Việt Nam vẫn đạt được những kết quả toàn diện", bà Ngọc khẳng định. Tăng trưởng GDP giai đoạn này đạt bình quân khoảng 6,2%/năm. Nếu loại trừ năm 2021 (chịu tác động nặng nề của đại dịch), tốc độ tăng giai đoạn 2022-2025 đạt tới 7,13%, vượt mục tiêu đề ra.

Nhìn rộng hơn chặng đường 40 năm đổi mới, Tiến sĩ Nguyễn Đình Chúc, Viện trưởng Kinh tế Việt Nam và thế giới cho rằng, quy mô GDP đã tăng hơn 60 lần so với năm 1986, còn thu nhập bình quân đầu người tăng hơn 30 lần. Việt Nam hiện có quan hệ ngoại giao với 194 quốc gia, 38 đối tác chiến lược, bao gồm toàn bộ các nước Ủy viên thường trực Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc. Giá trị thương hiệu quốc gia xếp thứ 32/193 quốc gia.

Ở góc độ vĩ mô, lạm phát được kiểm soát dưới 4%, nợ công giảm từ 44,3% GDP năm 2020 xuống khoảng 35% GDP năm 2025, tạo dư địa tài khóa quan trọng. Kim ngạch xuất nhập khẩu năm 2025 vượt 930 tỷ USD, đưa Việt Nam vào nhóm 20 nền kinh tế thương mại hàng đầu thế giới. Vốn FDI giải ngân đạt kỷ lục 27,6 tỷ USD, cao nhất trong 5 năm, trong đó 83% tập trung vào lĩnh vực chế biến, chế tạo.

Đáng chú ý, kết cấu hạ tầng có bước tiến vượt bậc với 3.245km đường cao tốc hoàn thành, vượt mục tiêu 3.000km. Kinh tế số chiếm khoảng 14% GDP, tăng trưởng 9-10% mỗi năm, cao hơn tốc độ tăng trưởng chung của nền kinh tế. Những con số ấy, không chỉ là thành tích, mà còn là "bệ phóng" cho giai đoạn phát triển mới.

Thời cơ mới trong bối cảnh toàn cầu tái cấu trúc

Bước sang năm 2026, kinh tế thế giới được dự báo tăng trưởng chậm lại, chỉ khoảng 2,6% theo nhận định của Ngân hàng Thế giới (WB). Bất định về thương mại, xung đột địa chính trị và xu hướng bảo hộ tiếp tục là thách thức lớn.

Tuy nhiên, trong thách thức lại ẩn chứa thời cơ. Theo bà Mariam J. Sherman, Giám đốc WB (phụ trách Việt Nam, Campuchia và Lào), Việt Nam bước vào năm mới với đà tăng trưởng mạnh mẽ, tiếp nối thành quả ấn tượng của năm 2025. Nền tảng vĩ mô ổn định, lạm phát thấp, nợ công trong ngưỡng an toàn mang lại cho Việt Nam dư địa tài khóa "lý tưởng" để tăng đầu tư vào hạ tầng, kỹ năng và cải cách. Đây chính là lợi thế không phải nền kinh tế mới nổi nào cũng có được trong bối cảnh toàn cầu nhiều biến số.

Một thời cơ quan trọng khác đến từ xu hướng tái cấu trúc chuỗi cung ứng toàn cầu. Khi các tập đoàn đa quốc gia tiếp tục đa dạng hóa sản xuất, Việt Nam nổi lên như một điểm đến chiến lược nhờ vị trí địa lý thuận lợi, mạng lưới FTA rộng khắp, nền tảng công nghiệp vững và lực lượng lao động cạnh tranh. Việc FTSE Russell nâng hạng thị trường chứng khoán Việt Nam càng củng cố niềm tin của nhà đầu tư quốc tế, mở ra khả năng thu hút dòng vốn chất lượng cao trong giai đoạn tới.

Đặc biệt, làn sóng dịch chuyển FDI vào các lĩnh vực công nghệ cao và công nghệ xanh đang mở ra một không gian phát triển mới. Thay vì chỉ dựa vào lợi thế chi phí lao động, Việt Nam đang có cơ hội "leo thang" trong chuỗi giá trị toàn cầu, tham gia sâu hơn vào các khâu có giá trị gia tăng cao, gắn với chuyển đổi số, đổi mới sáng tạo và chuyển dịch năng lượng.

Theo Tiến sĩ Nguyễn Đình Chúc, việc xác lập khoa học - công nghệ và kinh tế tư nhân là động lực chủ yếu cho tăng trưởng không phải là quyết sách mang tính ngắn hạn, mà là quan điểm dài hạn cho giai đoạn phát triển mới.

"Với mục tiêu hướng tới tăng trưởng hai con số, đóng góp của năng suất các nhân tố tổng hợp (TFP) cần đạt khoảng 55%. Điều đó đồng nghĩa khoa học - công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số sẽ giữ vai trò chủ chốt. Đây chính là cơ hội để Việt Nam chuyển dịch mô hình tăng trưởng từ chiều rộng sang chiều sâu, từ dựa vào vốn và lao động sang dựa vào tri thức và công nghệ", ông Chúc nhấn mạnh.

Cùng với đó, khu vực kinh tế tư nhân, sau 40 năm đổi mới đã được nhìn nhận là một trong những động lực quan trọng nhất của nền kinh tế. Không chỉ gia tăng về số lượng, mục tiêu giai đoạn tới là hình thành các doanh nghiệp tư nhân quy mô lớn, có khả năng dẫn dắt, tham gia sâu vào chuỗi giá trị toàn cầu.

Ở góc nhìn chính sách, bà Đỗ Thị Ngọc cho rằng, những thành tựu đạt được trong nhiệm kỳ qua đã củng cố niềm tin của cộng đồng doanh nghiệp và nhà đầu tư. Khi kinh tế vĩ mô ổn định và sức chống chịu được nâng cao, Chính phủ có thêm dư địa để điều hành linh hoạt, chủ động hơn trước các cú sốc bên ngoài.

Gỡ "điểm nghẽn của điểm nghẽn" để bứt phá

Dù cơ hội rộng mở, các chuyên gia đều cho rằng Việt Nam không thể chủ quan. Tiến sĩ Nguyễn Đình Chúc chỉ rõ, thể chế hiện vẫn đang là "điểm nghẽn của điểm nghẽn". Tư duy quản lý chồng chéo, thủ tục phức tạp, tổ chức thực thi chưa đồng bộ có thể làm suy giảm động lực phát triển.

Bà Mariam J. Sherman cũng nhấn mạnh: "Thể chế vững mạnh là nền tảng để các chiến lược được triển khai hiệu quả. Bên cạnh đó, Việt Nam cần tập trung vào ba "điểm chạm" chiến lược trong năm 2026 và giai đoạn tiếp theo".

Điểm chạm thứ nhất là nâng cao hiệu quả đầu tư công, đặc biệt là các dự án hạ tầng năng lượng, giao thông, logistics. Đây là những yếu tố quyết định năng lực cạnh tranh quốc gia.

Việc cải thiện môi trường kinh doanh theo hướng minh bạch, ổn định và dễ dự đoán được coi là điểm chạm thứ hai. Nhà đầu tư cần những quy định rõ ràng và nhất quán để yên tâm mở rộng sản xuất.

Cuối cùng, không thể bỏ qua việc đầu tư vào nguồn nhân lực chất lượng cao. Mô hình tăng trưởng mới đòi hỏi kỹ năng cao hơn. Giáo dục - đào tạo và nâng cao kỹ năng phải song hành với phát triển hạ tầng. Đây không chỉ là yêu cầu trước mắt, mà là điều kiện để Việt Nam tận dụng trọn vẹn làn sóng FDI công nghệ cao, chuyển đổi xanh và chuyển đổi số.

Năm 2026 không đơn thuần là một mốc thời gian, mà là điểm khởi đầu của chu kỳ phát triển mới với việc đặt mục tiêu tăng trưởng cao hơn, chất lượng hơn và bền vững hơn.

Những thành tựu của năm 2025 và cả nhiệm kỳ vừa qua đã tạo dựng nền tảng vững chắc về vĩ mô, hạ tầng, thể chế và niềm tin xã hội. Trong bối cảnh kinh tế toàn cầu tái cấu trúc sâu sắc, Việt Nam có cơ hội chuyển mình từ "công xưởng chi phí thấp" sang trung tâm sản xuất công nghệ cao, xanh và số hóa.

Niềm tin ấy không chỉ đến từ các con số tăng trưởng, mà còn từ khát vọng tự lực, tự cường đã được hun đúc qua nhiều thập kỷ đổi mới. Như bà Mariam J. Sherman chia sẻ, đây là "thời khắc của sự lạc quan" khi Việt Nam bước vào kỷ nguyên mới với tầm nhìn về một nền kinh tế hiện đại, tự cường và thu nhập cao.

Trước thời cơ mới của năm 2026, điều quan trọng không chỉ là duy trì đà tăng trưởng, mà là tận dụng cơ hội để nâng tầm vị thế quốc gia trong chuỗi giá trị toàn cầu. Nếu tháo gỡ hiệu quả các điểm nghẽn thể chế, phát huy vai trò của khoa học - công nghệ và kinh tế tư nhân, đồng thời giữ vững ổn định vĩ mô, Việt Nam hoàn toàn có thể tự tin bước vào một chu kỳ tăng trưởng mới, nhanh hơn, xanh hơn và bền vững hơn.

Bảo đảm vật liệu xây dựng các công trình phục vụ APEC 2027

Văn phòng Chính phủ đã ban hành Văn bản 1602/VPCP-CN ngày 23/2/2026 truyền đạt ý kiến chỉ đạo của Phó Thủ tướng Trần Hồng Hà về bảo đảm nguồn cung vật liệu xây dựng cho các dự án phục vụ Diễn đàn Kinh tế châu Á - Thái Bình Dương (APEC) 2027 dự kiến tổ chức tại đặc khu Phú Quốc, tỉnh An Giang. Theo đó, Phó Thủ tướng giao Bộ Nông nghiệp và Môi trường, Bộ Xây dựng, Bộ Tài chính và UBND tỉnh An Giang căn cứ chức năng, nhiệm vụ được giao tiếp tục tăng cường giải pháp quản lý, bình ổn giá vật liệu xây dựng theo chỉ đạo của Thủ tướng tại Công điện 85/CĐ-TTg ngày 10/6/2025, bảo đảm đúng quy định pháp luật.

Các bộ, ngành liên quan được yêu cầu hướng dẫn nâng công suất hoạt động của cảng, tạo "luồng xanh" cho vận chuyển vật liệu nhằm đáp ứng tiến độ các dự án. Đồng thời, chủ đầu tư và nhà thầu phải chủ động tập kết, dự trữ vật liệu cho giai đoạn cao điểm, tránh tình trạng tăng nhu cầu đột biến gây quá tải khai thác, vận chuyển khoáng sản và tác động tiêu cực đến môi trường.

NGÀY THẦY THUỐC VIỆT NAM (27/2)

Trả lại bước chân tuổi xế chiều

■ Bài và ảnh: MINH TÂM

Nhiều năm qua, Khoa Phẫu thuật Chấn thương chỉnh hình (A9) thuộc Bệnh viện E (Bộ Y tế) đã trở thành địa chỉ tin cậy trong điều trị thay khớp háng cho người cao tuổi. Ở đó, ThS, bác sĩ CKII Kiều Quốc Hiền, Trưởng khoa cùng tập thể y, bác sĩ mỗi năm không chỉ thực hiện những ca mổ khó, mà còn giúp hàng trăm bệnh nhân ở tuổi "xưa nay hiếm" lấy lại khả năng vận động, qua đó giúp phục hồi chất lượng cuộc sống.

ThS, bác sĩ CKII Kiều Quốc Hiền, Trưởng Khoa A9 (Bệnh viện E) thăm hỏi, hướng dẫn bệnh nhân cao tuổi phục hồi sau mổ.

Một cú ngã nhỏ, hệ lụy lớn

Trong căn phòng bệnh yên tĩnh tại Khoa A9, cụ bà hơn trăm tuổi (tỉnh Lào Cai) chậm rãi vịn tay con gái, đặt những bước đầu tiên xuống sàn sau ca phẫu thuật. Bước chân còn dè dặt, nhưng ánh mắt đã ánh lên niềm hy vọng. Với nhiều gia đình, khoảnh khắc ấy không chỉ là dấu mốc hồi phục sau mổ, mà là sự trở lại của niềm tin. Ở Khoa Phẫu thuật Chấn thương chỉnh hình, những khoảnh khắc như thế đã trở nên quen thuộc.

Việt Nam đang bước vào giai đoạn già hóa dân số nhanh, tuổi thọ tăng lên đồng nghĩa với nguy cơ tai nạn sinh hoạt ở người cao tuổi ngày càng lớn. Quá trình lão hóa khiến hệ thần kinh phản xạ chậm, khối cơ và sức mạnh cơ giảm, thăng bằng suy yếu. Nhiều người đồng thời mắc các bệnh mạn tính như tăng huyết áp, tai biến mạch máu não, thoái hóa khớp. Đặc biệt, ở phụ nữ lớn tuổi, tình trạng loãng xương do thay đổi nội tiết làm mật độ khoáng xương giảm, cấu trúc bè xương thưa và giòn hơn. Vì vậy, chỉ một cú trượt chân trong nhà tắm, bước hụt cầu thang hay vấp ngã trên nền phẳng cũng có thể dẫn đến gãy cổ xương đùi hay gãy liên mấu chuyển xương đùi - những tổn thương thường gặp ở vùng đầu trên xương đùi.

Theo bác sĩ Kiều Quốc Hiền, ở người trẻ, một số trường hợp gãy xương có thể điều trị bảo tồn bằng bó bột hoặc kết hợp xương. Tuy nhiên, ở người cao tuổi, nếu không can thiệp sớm, tình trạng bất động kéo dài sẽ dẫn tới hàng loạt biến chứng nội khoa nghiêm trọng: loét tỳ đè vùng cụt, nhiễm trùng tiết niệu, huyết khối tĩnh mạch sâu và đặc biệt là viêm phổi do ứ đọng. "Ở người cao tuổi, viêm phổi do nằm lâu có thể diễn tiến rất nhanh. Khi thông khí phế nang giảm, phản xạ ho yếu, đờm ứ đọng sẽ tạo điều kiện cho vi khuẩn phát triển, nguy cơ suy hô hấp và tử vong tăng cao", bác sĩ Hiền phân tích.

Thực tế lâm sàng cho thấy, chỉ sau vài ngày nằm bất động, người bệnh có thể xuất hiện loét sâu vùng mông - cùng cụt; có trường hợp nhập viện muộn, khi đặt sonde tiểu đã ghi nhận nhiễm trùng tiết niệu nặng. Những biến chứng này không chỉ làm tăng tỷ lệ tử vong mà còn kéo dài thời gian điều trị và gia tăng gánh nặng cho gia đình.

"Đừng để người già nằm chờ!"

Gần 30 năm làm nghề, bác sĩ Kiều Quốc Hiền chọn con đường không dễ: phẫu thuật thay khớp háng cho người cao tuổi, kể cả những bệnh nhân 90, 100 tuổi. Đây là nhóm bệnh nhân có nhiều bệnh lý kèm theo, đòi hỏi phải đánh giá tiền phẫu toàn diện và có sự phối hợp chặt chẽ giữa các chuyên khoa: gây mê hồi sức, tim mạch, nội tiết.

Theo ông, "mổ sớm" không đồng nghĩa với vội vàng mà là quyết định dựa trên cân nhắc lợi ích - nguy cơ sau khi đã tối ưu hóa tình trạng nội khoa: kiểm soát huyết áp, điều chỉnh rối loạn điện giải, cải thiện tình trạng thiếu máu, đánh giá chức năng tim phổi.

> **Theo bác sĩ Kiều Quốc Hiền, té ngã ở người cao tuổi rất khó phòng tránh hoàn toàn do suy giảm chức năng vận động và các bệnh lý kèm theo. Tuy nhiên, gia đình có thể chủ động giảm nguy cơ cũng như hạn chế hậu quả bằng những biện pháp thiết thực như: Lắp tay vịn ở nhà tắm, cầu thang; Tránh sàn trơn; Điều trị loãng xương, bổ sung canxi - vitamin D; Kiểm soát bệnh lý mạn tính. Quan trọng hơn cả, nếu không may bị ngã và đau vùng háng, đùi, không nên để bệnh nhân nằm ở nhà theo dõi kéo dài, cần đưa đến cơ sở y tế để chụp X-quang và đánh giá sớm. Nếu có chỉ định phẫu thuật và đủ điều kiện nội khoa, can thiệp sớm sẽ giảm đáng kể nguy cơ biến chứng và cải thiện tiên lượng lâu dài.**

Không ít gia đình khi đưa người thân tới viện đều có chung lo lắng: "Cụ đã lớn tuổi như vậy, có mổ được không?". Thay vì trả lời ngay, bác sĩ Hiền cùng ê-kíp tiến hành thăm khám, làm xét nghiệm, hội chẩn kỹ lưỡng. Khi các điều kiện cho phép, phẫu thuật được thực hiện sớm nhằm giúp bệnh nhân sớm vận động trở lại. Ông nhấn mạnh: "Đừng để người già nằm chờ. Chờ là mời gọi biến chứng!".

Trong giai đoạn 2024-2025, Khoa A9 ghi dấu ấn chuyên môn với số lượng lớn ca thay khớp háng cho người cao tuổi: 115 ca ở nhóm 80-89 tuổi; 38 ca ở nhóm 90-95 tuổi và 5 ca hơn 100 tuổi.

Đằng sau mỗi con số ấy là một phận người. Có cụ 113 tuổi từ Bệnh viện đa khoa Hòa Bình chuyển lên trong tình trạng gãy nền cổ xương đùi. Sau đánh giá toàn diện, ca mổ do bác sĩ Hiền trực tiếp thực hiện thay khớp háng chuôi dài nhằm bảo đảm độ vững trên nền xương loãng. Ngày thứ ba sau mổ, cụ đã có thể ngồi dậy và tập đứng với hỗ trợ. Đến nay, hai năm sau mổ, ở tuổi 115, cụ vẫn đi lại tốt, tự leo cầu thang với sự hỗ trợ nhẹ của con cháu.

Một trường hợp khác là cụ bà 104 tuổi (Cầu Giấy, Hà Nội) gãy liên mấu chuyển xương đùi kèm hen phế quản, tăng huyết áp, thiếu máu, rối loạn điện giải và loãng xương nặng (T-score-4). Sau hồi sức tích cực và điều chỉnh các rối loạn nội khoa, ê-kíp mổ quyết định thay khớp háng chuôi dài. Nhờ kiểm soát đau tốt và phục hồi chức năng sớm, bệnh nhân có thể ngồi dậy sau 24 giờ, tập đứng sau 48 giờ và đi lại vững với khung chữ U sau 10 ngày điều trị.

Còn có ca bệnh, cụ bà (Nghĩa Đô, Hà Nội) năm 99 tuổi gãy cổ xương đùi bên trái, sang tuổi 100, cụ lại không may gãy bên phải. Cả hai lần, gia đình đều tín nhiệm "bàn tay" bác sĩ Hiền. Nhờ được thay khớp háng kịp thời, đến nay, cụ vẫn vận động đi lại bình thường, vui vầy cùng con cháu.

Sự tận tụy không chỉ trên bàn mổ

Những tiến bộ của y học hiện nay đã tạo nền tảng quan trọng cho phẫu thuật thay khớp háng ở người cao tuổi. Hệ thống khớp háng nhân tạo ngày càng đa dạng, hiện đại, đặc biệt là thiết kế chuôi dài có khả năng cố định sâu và vững trong ống tủy xương đùi phù hợp với bệnh nhân loãng xương nặng. Kỹ thuật phẫu thuật ít xâm lấn, kiểm soát mất máu tốt và gây mê hồi sức hiện đại giúp rút ngắn thời gian mổ (mỗi ca thay khớp háng thường kéo dài từ 45 đến 60 phút, thậm chí có trường hợp chỉ khoảng 30 phút), giảm biến chứng chu phẫu.

Tuy nhiên, theo bác sĩ Hiền, kỹ thuật chỉ phát huy khi được đặt đúng thời điểm. "Mục tiêu không chỉ là cố định ổ gãy, mà là giúp bệnh nhân sớm ngồi dậy, thở sâu, vận động để tránh biến chứng", ông nhấn mạnh. Nguyên tắc ấy trở thành kim chỉ nam của Khoa A9: đánh giá kỹ - quyết định nhanh - phục hồi sớm.

Sự quan tâm của bác sĩ Hiền không dừng lại ở ca phẫu thuật. Ông theo sát bệnh nhân trong những ngày hậu phẫu, hướng dẫn từng động tác tập thở, từng lần ngồi dậy, chế độ dinh dưỡng; phối hợp chặt chẽ với chuyên khoa phục hồi chức năng để "24 giờ ngồi - 48 giờ đứng". Với người già, đó không chỉ là bài tập, mà là niềm tin. Và với nhiều gia đình, điều quý giá nhất không chỉ là một ca mổ thành công, mà là việc người thân có thể tự ngồi dậy, tự bước đi, giảm phụ thuộc vào con cháu. Đó là sự khác biệt giữa "tồn tại" và "sống có chất lượng".

Người nhà bệnh nhân cụ bà 104 tuổi chia sẻ: "Khi đưa mẹ tôi vào viện, gia đình rất lo lắng vì cụ đã ngoài 100 tuổi, lại có nhiều bệnh nền. Chúng tôi sợ nhất là mổ không chịu được, nhưng cũng sợ nếu không mổ thì mẹ chỉ nằm một chỗ rồi xuất hiện các biến chứng.

Bác sĩ Kiều Quốc Hiền là người trực tiếp trao đổi với gia đình. Bác sĩ giải thích rất rõ ràng, thẳng thắn, không hứa hẹn quá mức nhưng cũng không né tránh khó khăn. Điều khiến chúng tôi yên tâm là bác sĩ nói rất kỹ về lợi ích của mổ sớm và những nguy cơ nếu để cụ nằm lâu.

Sau ca mổ, mẹ tôi ngồi dậy được sớm, gia đình chăm sóc nhẹ nhàng hơn rất nhiều. Các bác sĩ, điều dưỡng Khoa A9 theo dõi sát từng ngày, hướng dẫn cụ thể từ cách tập thở, ngồi dậy đến tập đứng và cả chế độ dinh dưỡng. Chúng tôi cảm nhận rõ sự tận tâm và trách nhiệm, không chỉ của bác sĩ Hiền mà của cả tập thể Khoa A9.

Với gia đình tôi, các bác sĩ không chỉ chữa bệnh, mà đã trả lại cho mẹ tôi khả năng đi lại và cho chúng tôi niềm tin rằng người già, nếu được điều trị đúng cách và kịp thời, vẫn có thể sống khỏe và có chất lượng".

Ngày Thầy thuốc Việt Nam, nhìn những bước chân chậm rãi mà kiên cường của các cụ sau mổ, người ta hiểu sâu hơn ý nghĩa của nghề y. Không chỉ kéo dài sự sống, mà là trả lại chất lượng sống: Quyền được đứng dậy, tự đi, tự thở sâu và tự mỉm cười.

Bay trên đất phương Nam

■ GIẢN THANH SƠN

(Tiếp theo trang 1)

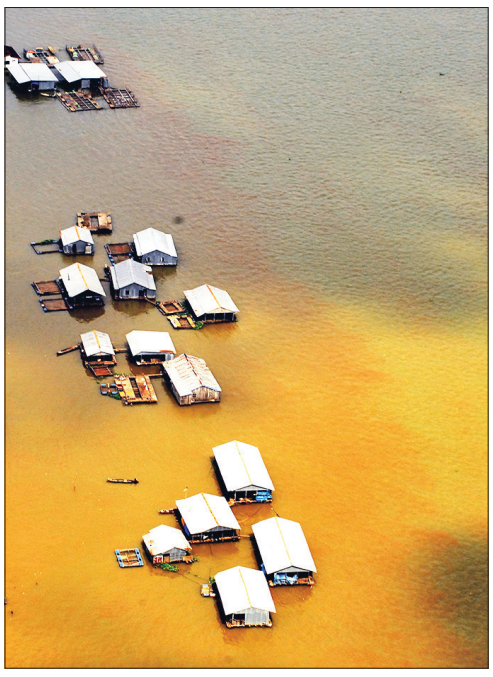

Tác giả tác nghiệp từ độ cao 1.500 m.

Rồi dòng sông hiện ra, mềm mại như dải lụa xanh uốn quanh làng mạc. Vàm Cỏ Tây, Vàm Cỏ Đông, Cổ Chiên, sông Tiền, sông Hậu, Cần Thơ, Cái Răng… và những chiếc cầu mới hiện đại như Mỹ Thuận, Rạch Miễu, Cần Thơ bắc qua sông Tiền, sông Hậu hay những hòn đảo trên biển Tây Nam - người dân nơi đây gọi đó như những di sản của bản địa đã đi vào lịch sử thi ca.

Từ không trung, cảm xúc dâng tràn trong tôi khi bay qua Long An (bây giờ là Tây Ninh) quê mình hay bay qua không phận miền Tây, vùng đất trù phú và cũng là nơi lưu giữ nghìn đời hồn quê Việt. Những cánh đồng, những dòng sông, vườn hoa, vùng cây ăn trái như một bức tranh xuân.

Tác nghiệp trên trực trăng, tôi cảm thấy cả một miền đất đang thở bằng hương hoa. Sau chuyến bay, Thượng tá, phi công Trương Thanh Bình, E-Trưởng 917, người anh em không quân nói với tôi: "Ngồi trong buồng lái, nhìn xuống đồng bằng rộng lớn, tôi thấy quê hương mình như một tấm thảm tuyệt vời đang thay màu theo mùa vụ. Những cánh đồng lúa vàng óng xen lẫn mạ non xanh mướt khiến tôi có cảm giác như đang bay trên một bức tranh đầy sắc màu. Mỗi vòng cánh quạt đưa tôi đi qua một miền đất, và lòng tôi lại dâng lên niềm tự hào về sự trù phú của miền đất phương Nam".

Nhà bè nuôi cá trên sông Tiền.

Đảo Hòn Chuối ở vùng biển Tây Nam còn giữ nhiều hoang sơ.

Cầu Mỹ Thuận nhìn từ trên cao.

Vùng trồng hoa và cây ăn trái ở Vĩnh Long.

Thảm xanh đồng bằng.

Đồng ruộng miền Tây vào mùa.

PHÓNG SỰ

Đi trong sương giá biên thùy

Bài và ảnh: LÊ PHƯƠNG DUNG

Có những chuyến đi để trở về, nhưng cũng có những chuyến đi để thấy mình "lớn" thêm trong sự nhỏ bé trước cuộc đời. Đêm 28 Tết Bính Ngọ, khi Hà Nội bắt đầu nồng nàn mùi nước lá mùi già, tôi lại chọn ngược gió, ngược sương để tìm về dải đất miền trung nắng cháy - nơi mà "Tết" là một khái niệm vừa thân thương, vừa xa xôi đến lạ lùng.

Những bản làng của đồng bào Pa Kô, Vân Kiều dọc đường biên giới.

Biên cương vẫy gọi

Sáng 29 Tết, tôi tìm đến bờ bắc sông Thạch Hãn, thắp hương ở đài tưởng niệm trung đội Mai Quốc Ca, tỉnh Quảng Trị. Tôi muốn bắt đầu hành trình của mình bằng sự tri ân. Dòng sông Thạch Hãn vẫn trôi, hiền hòa và lặng lẽ, như thể nó chưa từng chứng kiến trận chiến khốc liệt "một đánh một trăm" của trung đội anh hùng. 19 cái tên trên bia đá, 19 trái tim đỏ rực trong khung sắt - họ nằm lại đó khi tuổi đời còn phơi phới thanh xuân, để đổi lấy nhịp đập của những chuyến tàu Thống Nhất Bắc - Nam lăn bánh đều đặn qua cầu. Tôi ghé hàng tạp hóa cạnh đài tưởng niệm mua ít đồ, cô bán hàng thân thiện hỏi thăm hành trình của tôi rồi chép miệng, giọng Quảng Trị đặc quánh sự bao dung: "Chiến tranh qua lâu rồi, năm nào người ta cũng đến đây thả đèn và hoa trên sông, đông nhất là dịp 27/7. Nhưng mà cầu siêu chung thế thôi, chứ nằm lẫn vào nhau hết rồi, biết ai với ai đâu con….". Câu nói ấy như dao cứa vào lòng tôi. Sự hy sinh của các anh đã hòa tan vào đất đá, vào phù sa, thành một phần xương thịt của Tổ quốc này.

Rời cầu Thạch Hãn, tôi lái xe hướng về biên giới, theo tuyến đường Trường Sơn Đông. Qua cầu Đakrông, lòng tôi cứ vấn vương câu hát "Tây Nguyên ơi, Đăkrông ơi". Hóa ra, thực tế và thơ ca đôi khi có những khoảng trống diệu kỳ. Sông Đăkrông trong ca khúc "Sông Đăkrông mùa xuân về" của cố nhạc sĩ Tố Hải thật ra chỉ là con sông ước lệ cho nhiều dòng sông ở Tây Nguyên khi nhạc sĩ nghe tin tiếng súng của quân ta mở màn chiến dịch Tây Nguyên. Còn con sông Đakrông trong thực tế không có nhà rông rực lửa, không có tiếng chiêng rộn ràng, chỉ có bản làng của đồng bào Pa Cô, Vân Kiều lặng lẽ bên những rẫy nương sạt lở.

Năm nay, 29 Tết cũng là 30 Tết. Chiều cuối năm, nghỉ chân bên bát mì tôm nóng hổi ở bản Đakrông, tôi nghe anh chủ quán Hồ Văn Nam kể về đứa con gái lấy chồng Hà Nội không về. Nhìn nụ cười hiền hậu của anh khi nói về khoản hỗ trợ 1 triệu đồng ăn Tết của Nhà nước, tôi thấy sống mũi mình cay cay. Nghĩ tới mâm cỗ tất niên linh đình mỗi năm, tôi bật cười một mình. Hạnh phúc nơi đây giản đơn đến mức khiến người ta phải tự soi rọi lại sự phồn hoa của phố thị.

Những chặng đường biên giới

Đồn biên phòng A Vao (Quảng Trị) đón tôi bằng nắng đẹp. Cán bộ chiến sĩ ở đồn đùa vui rằng, tôi mang nắng ấm tới biên cương bởi mọi năm, mưa dầm dề xuyên Tết. Tôi chỉ thật sự tin các anh không đùa, khi bắt đầu từ ngày mồng 2, mưa không ngớt.

Đồn trưởng Đồn Biên phòng A Vao là Trung tá Lương Thế Vĩnh, sinh năm 1981 mà khuôn mặt đăm chiêu già trước tuổi. Thế nhưng, đằng sau vẻ nghiêm nghị ấy lại là một người cha dịu dàng. Cậu con trai lớp 4 của anh, từ năm 3 tuổi đã cùng bố đón Tết ở khắp các đơn vị. Mùng 3 Tết, khi đổi ca trực, hai bố con sẽ cùng về. Ước mơ của Lương Thanh Dũng, tên cậu bé, là trở thành bộ đội biên phòng rồi được công tác ở chính đồn A Vao này. "Đồn là nhà, biên giới là quê hương, đồng bào các dân tộc là anh em ruột thịt" - câu khẩu hiệu ấy nằm trong ánh mắt quyết tâm của đứa trẻ muốn nối nghiệp cha, nằm trong bữa cơm tất niên ấm áp ngay sau thời khắc Giao thừa khi bộ đội mời bà con dân bản lên đồn ăn Tết.

Sau đợt sáp nhập địa giới hành chính, diện tích biên giới phình to ra, trong khi quân số vẫn mỏng, khiến đôi chân các chiến sĩ biên phòng gần như không có thời gian ngơi nghỉ.

Sương đêm buông xuống lạnh dần, trừ cán bộ chiến sĩ trực chiến tại đồn, các đội công tác địa bàn lặng lẽ tỏa ra nhiều hướng khắp khu vực biên giới. Gần 5 giờ sáng ngày mùng 1 Tết, tôi nằm cuộn trong cái chăn bông rằn ri màu xanh lá, nghe vọng lại tiếng đồn trưởng dõng dạc: "Báo cáo các đồng chí, cho đến giờ phút này, địa bàn của chúng ta không có tiếng pháo nổ, khu vực A Vao an toàn tuyệt đối!" Một tràng vỗ tay giòn giã vang lên, đánh thức mùa xuân đang cựa mình trong nắng sớm.

Chiều mùng 1 Tết, tôi rời A Vao, tiến về hướng Đồn Biên phòng Quảng Nhâm (Huế). Con đường bê-tông cấp phối ngoằn ngoèo, "hở hàm ếch" nhiều chỗ và không có điện đã dẫn dụ tôi lạc vào "Đồi thịt băm" A Bia ở điểm cao 937. Nơi đây còn được lính dù Mỹ đặt cho cái tên "Hamburger Hill" bởi sự khốc liệt và thiệt hại của quân viễn chinh Mỹ trong trận đọ sức 10 ngày đêm năm 1969 với quân dân A Lưới. Giữa không gian u linh của sương mù và gió hú, bất giác tôi chợt nghĩ: "Hòa bình lâu rồi, liệu sâu dưới lớp đất kia, những linh hồn năm xưa có còn đau đớn?".

Phải đến khi Trung úy Trương Xuân Trà - người chiến sĩ biên phòng ở Đội công tác địa bàn gần đó xuất hiện, tôi mới thật sự hoàn hồn. Trà

Trung tá Lương Thế Vĩnh và con trai Lương Thanh Dũng.

Tác giả và nữ AHLLVTND Hồ Thị Đơm.

dẫn đường cho tôi hơn 20 km tới Đồn biên phòng Quảng Nhâm, bắt tay tôi tạm biệt rồi vội vã quay xe máy chạy về Đội công tác. Tay cậu lạnh ngắt. Lúc đó đã hơn 9 giờ tối.

Thấy tôi ngỡ ngàng vì tất cả cán bộ chiến sĩ trực Tết đều đợi để cùng ăn bữa cơm muộn, Thượng tá Lê Xuân Thanh, Chính trị viên phó, cười xòa: "Mùng 1 có cô khách xông "nhà" là ý nghĩa lắm, giống như có "hậu phương" ở gần, em ạ!". Và thế là, không gian mênh mang nơi biên cương này bỗng chốc thu bé lại bằng đúng cái khoảng ấm áp trong nhà ăn của đồn biên phòng, nơi mà lộc cộc vài người lính dành hết tình cảm yêu thương cho người em gái. Tôi chợt hiểu rằng: "Để giữ cho biên giới bình yên, các anh đã phải hy sinh chính bình yên riêng tư của cá nhân mình".

Mùng 2 Tết, tôi đến thăm hai nữ anh hùng Hồ Kan Lịch và Hồ Thị Đơm, đều là người dân tộc Pa Kô. Bà Kan Lịch dù đau đớn vì tai biến vẫn cố mỉm cười để chụp ảnh lưu niệm cùng tôi, hay gia cảnh kiệt quệ của bà Hồ Đơm vì di chứng của chất độc da cam vẫn đang từng ngày đe dọa bà cùng các con cháu. Lòng tôi thắt lại khi nghĩ tới những đứa trẻ dở dang việc học, cuốn sổ nợ ngân hàng cứ dày thêm sau mỗi đợt chạy chữa và cả những khoảng lặng đầy ưu tư khi các nguồn hỗ trợ vẫn chưa thể khỏa lấp hết nỗi đau mà gia đình đang gánh chịu.

Rời A Lưới trong cơn mưa tầm tã của ngày mùng 3 Tết, tôi ghé sân bay A So, nơi từng là "trạm trung chuyển" chất độc hóa học dioxin trong chiến tranh và mệnh danh là "tọa độ chết" với nỗi đau da cam dai dẳng truyền đời qua nhiều thế hệ. Giữa thung lũng xanh mướt ấy, tôi nhận ra rằng, vết thương chiến tranh vẫn chưa hề khép miệng. Mặc dù dự án "Xử lý đất nhiễm độc dioxin tại sân bay A So" đã hoàn thành năm 2023, di chứng của nó vẫn âm ỉ chảy trong huyết quản của những thế hệ thứ ba, thứ tư.

Điểm cuối của hành trình đưa tôi đến Đồn Biên phòng A Đớt và cột mốc 666. Có lẽ, đây là một trong những cột mốc đẹp nhất mà tôi từng đi qua. Nhưng để chạm tay vào chủ quyền ấy, con đường lên cột mốc lại đầy rẫy hiểm nguy với những đoạn sạt lở nghiêm trọng, phải căng dây bảo hộ. Nhìn sang phía bạn Lào, đường tuần tra cũng chưa thể nối liền do địa hình bị chia cắt bởi thiên tai cực đoan những năm gần đây.

Lời kết cho một hành trình

Lưu lại thành phố Huế vào mùng 5 Tết trước khi về Hà Nội, nhìn phố xá rực rỡ cờ hoa, dòng người hối hả du xuân, tôi chợt thấy lòng mình chùng xuống. Ở nơi biên viễn kia, Tết chỉ là những ngày lặng lẽ trong mưa rét, là những cung đường tuần tra sạt lở, là những chiếc chăn ẩm ướt không bao giờ khô, là bàn tay tê cóng vì lạnh.

Biên thùy không có Tết đủ đầy, nhưng biên thùy có tình người nồng đượm. Và tôi biết, mình sẽ còn quay lại.

Sinh viên quốc tế "tầm sư học đạo" y khoa tại Việt Nam

Những năm gần đây, tại các bệnh viện tuyến cuối như Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức, Bệnh viện Bạch Mai..., hình ảnh sinh viên y khoa nước ngoài theo chân bác sĩ Việt Nam trong phòng mổ, phòng khám, buổi giao ban chuyên môn không còn xa lạ.

Bài và ảnh: **TRUNG LÂM**

Đến từ nhiều quốc gia châu Á, châu Phi, thậm chí cả châu Âu, sinh viên các nước mang theo mong muốn học hỏi kinh nghiệm lâm sàng thực tiễn tại một nền y học đang phát triển nhanh, giàu bản sắc và nhân văn.

"Giảng đường mở" của y khoa thực hành

Khác với nhiều quốc gia phát triển, nơi đào tạo y khoa ngày càng phụ thuộc vào mô phỏng công nghệ cao và quy trình khép kín, môi trường bệnh viện Việt Nam vẫn giữ được đặc trưng "lâm sàng mở". Nhờ đó, sinh viên được tiếp xúc với người bệnh, quan sát trọn vẹn quá trình từ thăm khám, chẩn đoán đến điều trị và theo dõi sau can thiệp.

Tại Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức, trung tâm ngoại khoa hàng đầu cả nước, mỗi ngày diễn ra hàng trăm ca phẫu thuật từ đơn giản đến đặc biệt phức tạp: chấn thương nặng, đa chấn thương do tai nạn giao thông, phẫu thuật tiêu hóa, gan mật, ghép tạng, phẫu thuật thần kinh. Đây chính là "lớp học sống" mà nhiều sinh viên y khoa quốc tế tìm kiếm.

Đang theo học chương trình y khoa tại Đức, Maria Weber chia sẻ cô lựa chọn Việt Nam cho kỳ thực tập lâm sàng kéo dài ba tháng bởi: "Ở đây, chỉ trong một tuần, có thể quan sát số lượng ca bệnh nhiều hơn cả vài tháng thực tập ở bệnh viện quê nhà". Điều khiến cô ấn tượng hơn cả là cách các bác sĩ Việt Nam ra quyết định rất nhanh trong những tình huống khẩn cấp, khi thời gian và điều kiện không cho phép do dự.

Trong khi đó, tại Bệnh viện Bạch Mai, bệnh viện đa khoa lớn nhất cả nước, sinh viên quốc tế được tiếp cận toàn diện các chuyên ngành nội khoa, hồi sức - cấp cứu, chống độc, tim mạch, hô hấp, nội tiết. Những ca bệnh nặng, bệnh lý phức tạp, nhiều bệnh nền phối hợp tạo ra thách thức lớn cho đội ngũ y tế, đồng thời cũng là bài học thực tiễn quý giá cho người học nghề.

Một buổi trực cấp cứu của sinh viên y khoa nước ngoài tại cơ sở y tế Việt Nam.

Không ít sinh viên quốc tế thừa nhận, họ lựa chọn Việt Nam vì muốn được "học trong áp lực thật". Ở nhiều quốc gia, sinh viên thực tập lâm sàng chủ yếu quan sát, ít được tham gia thảo luận chuyên môn sâu. Trong khi đó, tại Việt Nam, đặc biệt ở các khoa điều trị nặng, sinh viên thường xuyên được yêu cầu theo dõi diễn biến bệnh, tham gia phân tích hồ sơ bệnh án, nghe bác sĩ giải thích lý do lựa chọn phác đồ điều trị.

> **Adewale Ogunleye đến từ Nigeria, thực tập tại Trung tâm Hồi sức tích cực, Bệnh viện Bạch Mai cho biết, anh ấn tượng mạnh với cường độ làm việc của bác sĩ Việt Nam. "Có những ca trực kéo dài xuyên đêm, bác sĩ gần như không rời khỏi khoa. Áp lực rất lớn, nhưng họ vẫn giữ được sự tập trung và trách nhiệm cao nhất với người bệnh", anh chia sẻ.**

"Tầm sư học đạo", học cả y đức

Điểm khác biệt lớn nhất khiến sinh viên nước ngoài nhớ đến Việt Nam không chỉ là số lượng ca bệnh hay kỹ thuật chuyên môn, mà là cách truyền nghề của các bác sĩ. Nhiều bác sĩ đầu ngành tại Việt Đức và Bạch Mai sẵn sàng giải thích cặn kẽ từng thao tác phẫu thuật, từng quyết định lâm sàng cho sinh viên, dù công việc vốn rất áp lực.

PGS, TS Nguyễn Mạnh Khánh, Phó Giám đốc Bệnh viện Hữu nghị Việt Đức nhận xét: "Sinh viên quốc tế thường rất chăm chú và cầu thị. Các em không chỉ hỏi về kỹ thuật mổ, mà còn hỏi vì sao phải lựa chọn phương án này, xử trí thế nào khi điều kiện không đầy đủ. Điều đó cũng buộc chúng tôi phải lý giải rõ ràng hơn, khoa học hơn những gì mình làm hằng ngày".

Theo bác sĩ Khánh, việc tiếp nhận sinh viên nước ngoài không chỉ là chia sẻ tri thức, mà còn là cơ hội để đội ngũ y tế Việt Nam nhìn lại chính mình, chuẩn hóa hơn quy trình đào tạo và nâng cao năng lực giao tiếp chuyên môn bằng ngoại ngữ.

Tại Bệnh viện Bạch Mai, GS, TS Mai Duy Tôn, Giám đốc Trung tâm Đột quỵ chia sẻ rằng, nhiều sinh viên quốc tế đặc biệt quan tâm đến cách bác sĩ Việt Nam giao tiếp với bệnh nhân và người nhà. "Các em nói với tôi rằng, ở Việt Nam, bác sĩ phải làm nhiều hơn vai trò điều trị: giải thích, trấn an, thuyết phục, chia sẻ. Điều đó rất khác với một số hệ thống y tế nơi bác sĩ và bệnh nhân ít tương tác hơn", GS Tôn nói.

Việc sinh viên quốc tế tìm đến Việt Nam học y cho thấy sự chuyển dịch quan trọng về vị thế của y học nước nhà. Từ chỗ chủ yếu tiếp nhận tri thức y khoa bên ngoài, Việt Nam đang từng bước trở thành nơi chia sẻ và lan tỏa kinh nghiệm chuyên môn trong khu vực. Đây là dấu hiệu cho thấy y học Việt Nam đã đạt đến độ chín nhất định, đủ để vừa điều trị hiệu quả cho người bệnh trong nước, vừa tham gia đào tạo và hỗ trợ nguồn nhân lực y tế quốc tế.

Chuyện **THƯỜNG NGÀY**

Rác hoa sau Tết

THANH XUÂN

Tết qua đi, khi những cành đào, cành lê bắt đầu rụng tả tơi thì cũng là lúc nhiều người nói về "mùa" rác thải sau Tết. Từ thành phố đến nông thôn, từ nhà mặt đất đến những căn hộ chung cư cao tầng, lượng rác sinh hoạt tăng đột biến, gây áp lực không nhỏ lên hệ thống thu gom và môi trường.

Tại các khu dân cư, không khó để bắt gặp hình ảnh những cành đào xác xơ bị vứt chỏng chơ ra bãi rác, khu đất trống. Có người còn vứt nguyên cành đào vào thùng rác khu chung cư, khiến nắp thùng không thể đậy kín. Những chậu quất còn nguyên bầu đất, chậu nhựa to kềnh càng nhiều quả chín còn trên cây vẫn bị kéo ra góc đường, ngoài ngõ, nằm chờ xe rác đến xử lý. Ở nhiều khu chung cư, cư dân phản ánh trên các nhóm Zalo nội bộ về việc hoa tàn bị vứt bừa bãi, chắn lối đi, gây mất mỹ quan và khó khăn cho công nhân vệ sinh.

Chơi hoa ngày Tết là một thú chơi văn hóa. Một cành đào, một cây mai, cây quất… không chỉ để trang trí mà còn gửi gắm ước vọng may mắn, sung túc. Nhưng dường như chúng ta mới chỉ chăm chút cho phần "đón vào", mà chưa thực sự nghĩ tới phần "tiễn đi". Khi hoa tàn, cây héo, không ít người coi đó đơn thuần là rác, bỏ đi càng nhanh càng tốt, miễn sao nhà cửa gọn gàng. Còn chuyện xử lý thế nào, có thuận tiện cho người thu gom hay không, ít khi được cân nhắc.

Trong khi đó, chỉ cần một chút ý thức, mọi việc đã khác. Cành đào có thể được cắt nhỏ, bó gọn trước khi đưa ra điểm tập kết. Đất trong chậu quất có thể đổ riêng, chậu nhựa tách ra để tái sử dụng hoặc bán phế liệu. Những giò lan, chậu mai, cây bưởi cảnh… nếu còn sức sống, hoàn toàn có thể trồng lại, chăm sóc cho mùa sau. Ở nhiều nơi, các nhóm tình nguyện đã kêu gọi người dân mang đào, quất sau Tết đến trồng tại khu đất công cộng, ven đường làng, tạo thêm mảng xanh. Việc hồi sinh ấy không chỉ giảm rác thải mà còn nối dài vòng đời của một thú chơi vốn dĩ rất nhân văn.

Không chỉ hoa, cây cảnh, câu chuyện rác sau Tết còn trải rộng sang bánh kẹo, thực phẩm và các vật dụng trang trí. Thay vì để bánh kẹo dư thừa quá hạn rồi bỏ đi, nhiều nhóm cộng đồng đã kêu gọi quyên góp, trao tặng lại cho người khó khăn. Những sáng kiến như "tủ bánh kẹo cộng đồng" ở khu dân cư cho thấy nếu có tổ chức và sự chung tay, lãng phí hoàn toàn có thể được hạn chế.

Ngay cả những chiếc bao lì xì cũng không nhất thiết chỉ có "một đời". Bao lì xì có thể cắt phần giấy đẹp làm bookmark, thiệp nhỏ, hoặc đồ trang trí handmade như dây treo, đèn lồng mini. Những việc tưởng chừng nhỏ nhặt ấy, khi được nhân lên trong hàng triệu gia đình, sẽ tạo ra khác biệt đáng kể.

Luật Bảo vệ môi trường năm 2020 đã đặt ra yêu cầu phân loại rác sinh hoạt tại nguồn. Dù quy định đã có hiệu lực, việc thực hiện trên thực tế vẫn chưa thật rốt ráo. Nhiều nơi, rác hữu cơ, rác tái chế và rác còn lại vẫn bị trộn lẫn. Trong bối cảnh ấy, ý thức cộng đồng trở thành yếu tố quyết định. Không ai có thể đứng bên ngoài câu chuyện rác thải, bởi mỗi gia đình đều là một "điểm phát sinh" nhỏ.

Dĩ nhiên, không phải ai cũng có điều kiện trồng lại cây sau Tết. Ở các đô thị "tấc đất tấc vàng", người sống trong chung cư cao tầng khó tìm được khoảng đất để ươm lại cây đào, cây quất... Nhưng điều đó không có nghĩa là bất lực. Họ có thể tìm đến các hội nhóm trên mạng xã hội để tặng lại cây cho người có nhu cầu, hoặc tham gia những chương trình thu gom cây cảnh tái trồng. Một hành động chia sẻ đơn giản cũng đủ để giảm đi một chậu cây bị vứt ra môi trường.

Rác hoa sau Tết, suy cho cùng, cũng là thước đo của ý thức sau mỗi mùa lễ hội. Khi chúng ta đã nâng niu hoa lúc còn tươi thắm, cũng nên trân trọng cách chia tay nó. Khi đã chọn một thú chơi văn hóa, thì đi kèm phải là trách nhiệm văn minh.

Du xuân, dự hội văn minh

■ TRẦN KHÁNH

(Tiếp theo trang 1)

Người dân tấp nập du xuân, dâng lễ tại Đền Trần (phường Nam Định, tỉnh Ninh Bình).

Bác Nguyễn Mạnh Hùng (phường Nam Định, tỉnh Ninh Bình) cho biết, trước đây việc đi lễ đầu năm rất mệt mỏi khi phải chen chúc trong khuôn viên đền chật chội. Không chỉ thế, thường trực ở chốn linh thiêng này còn là "mạng lưới" quán xá dày đặc, chèo kéo du khách; tình trạng mời đổi tiền lẻ, ăn xin, ăn mày diễn ra phổ biến.

Tuy nhiên, từ khi Dự án Khu trung tâm lễ hội, thuộc Khu di tích lịch sử-văn hóa thời Trần hoàn thiện, không gian quanh Đền Trần đã được mở rộng. Cùng với đó, việc Ban Quản lý Khu di tích lịch sử, văn hóa Đền Trần - Chùa Tháp cho dựng rào từ xa, cấm phương tiện ô-tô, xe máy đã giúp hoạt động du xuân, dâng lễ của người dân được thảnh thơi, nhẹ nhàng.

Lễ Khai ấn Đền Trần năm Bính Ngọ sẽ có hàng loạt hoạt động văn hóa, văn nghệ dân gian truyền thống. Theo ông Nguyễn Đức Bình, Trưởng ban Quản lý Khu di tích lịch sử, văn hóa Đền Trần - Chùa Tháp, ngoài trọng tâm là lễ khai ấn diễn ra vào đêm 14, rạng sáng ngày 15 tháng Giêng, còn các hoạt động quan trọng khác như Lễ Rước kiệu Ngọc Lộ (tái hiện việc rước bát hương thờ Phật hoàng Trần Nhân Tông từ chùa Phổ Minh sang đền Thiên Trường) hay Lễ Rước nước, tế cá (tôn vinh xuất thân từ nghề chài lưới của vương triều Trần).

Đêm mùng 7 tháng Giêng âm lịch, Lễ hội chợ Viềng đã chính thức khai mạc tại xã Vụ Bản. Theo dân gian, "Viềng" là đọc chệch đi của từ "về", mang ý nghĩa sum vầy, tụ họp. Nơi đây chủ yếu bày bán cây, hoa, nông cụ, không đặt nặng giá trị kinh tế mà mang ý nghĩa "mua may, bán rủi", cầu cho năm mới hanh thông. Bà Nguyễn Thị Mỹ Hạnh (phường Phủ Lý) cho biết, đã vài năm nay, bà không dám đi Chợ Viềng vì bị ám ảnh bởi ký ức mắc kẹt giữa biển người. Nhưng năm nay, được sự "động viên" của con cháu, bà quay lại Viềng Phủ. Chợ đã thông thoáng hơn do lực lượng chức năng phân luồng phương tiện từ xa. Không chỉ đi thăm thú các gian hàng, mua bê tươi mang về, bà Hạnh còn thong dong ghé Phủ Dầy, chắp tay khấn cầu Thánh Mẫu Liễu Hạnh.

Người dân "mua may, bán rủi" tại Lễ hội Chợ Viềng (xã Vụ Bản, Ninh Bình).

Kế thừa, phát huy kinh nghiệm tổ chức

Ông Nguyễn Đức Bình, Trưởng ban Quản lý Khu di tích lịch sử, văn hóa Đền Trần - Chùa Tháp cho biết, năm nay ban tổ chức quyết định bắt đầu phát ấn từ 5 giờ ngày 15 tháng Giêng năm Bính Ngọ) thay vì 2 giờ cùng ngày. Việc thay đổi khung giờ được đưa ra sau khi ban tổ chức khảo sát thực tế, đánh giá toàn diện các điều kiện phục vụ lễ hội, đặc biệt là phương án bảo đảm an ninh trật tự, phân luồng giao thông và kiểm soát lượng người đổ về khu vực di tích. Đây có thể xem như một động thái chủ động, sáng tạo của đơn vị quản lý mới sau sáp nhập để người dân du xuân thuận lợi, an toàn.

Theo ông Trần Minh Hoan, Bí thư Đảng ủy xã Vụ Bản (Ninh Bình), năm nay, Chợ Viềng chính thức được nâng tầm thành lễ hội, đã đón khoảng 80 nghìn lượt du khách. Việc nâng tầm tổ chức nhằm duy trì nét đẹp vốn có của chợ xưa, gìn giữ và phát huy những giá trị truyền thống đặc sắc của Chợ Viềng Xuân cũng như sự linh thiêng của không gian tín ngưỡng Phủ Dầy.

Nhằm bảo đảm việc quản lý và tổ chức lễ hội trên địa bàn tỉnh thống nhất, hiệu quả, phù hợp với mô hình chính quyền địa phương hai cấp, UBND tỉnh Ninh Bình đã ban hành Văn bản số 411/VPUBND-VP6 yêu cầu các sở, ngành, địa phương tăng cường công tác quản lý, tổ chức lễ hội trên địa bàn tỉnh. Các địa phương đã chủ động xây dựng phương án tổ chức lễ hội, trên cơ sở kế thừa kinh nghiệm các năm trước gắn với điều kiện địa bàn mới sau sáp nhập cũng như chuẩn bị đầy đủ các điều kiện về nghi lễ truyền thống, không gian tổ chức.

Ông Trần Song Tùng, Phó Chủ tịch Thường trực UBND tỉnh Ninh Bình nhấn mạnh, tỉnh yêu cầu các sở, ban, ngành chủ động phối hợp, hướng dẫn, hỗ trợ chuyên môn cho địa phương trong công tác tổ chức lễ hội; bảo đảm phát huy giá trị văn hóa truyền thống, tạo không khí vui tươi, phấn khởi đáp ứng nhu cầu tín ngưỡng tâm linh của đông đảo nhân dân.

NHÌN THẲNG, NÓI THẬT

Mất tiền, mất cả uy tín

BẠN ĐỌC VIẾT:

Hoàng Ngọc Tâm
(Phường Đống Đa, thành phố Hà Nội):

Tháng Giêng là tháng lễ hội. Mỗi khi vào dịp này, các hội nhóm đổi tiền lẻ, tiền mới lại trỗi dậy sau thời gian "ngủ đông" để hoạt động rầm rộ. Cần phải nói rõ rằng, hành vi đổi tiền không đúng quy định của pháp luật là vi phạm hành chính và có thể bị phạt từ 20-40 triệu đồng theo Nghị định 88/2019/NĐ-CP. Không những vậy, khi quyết định tìm đến những "tiểu thương tiền mới" để đổi tiền trái pháp luật, ai cũng có thể đối diện với nguy cơ vướng vào "thiên la địa võng" lừa đảo của các đối tượng xấu.

Trước đợt nghỉ Tết Bính Ngọ 2026 vừa qua, một người cô họ của tôi đã đổi ít tiền mới để tiện mừng tuổi cho các cháu nhỏ trong gia đình. Được người quen hướng dẫn, bà đã tìm đến một số nhân vật "uy tín" trên mạng xã hội thay cho các "mối quen" bấy lâu. Và đây cũng là lúc những vấn đề không mong muốn bắt đầu kéo tới. Tin tưởng vào dịch vụ, cô tôi bắt đầu giới thiệu cho gia đình, đồng nghiệp, bạn bè để "gom" thành một lần đổi trước Tết.

Vẫn như những lần giao dịch trước, bên cung cấp "dịch vụ" nhận đơn và chuyển tiền mới cho khách rất nhanh. Cô tôi cũng vì vậy mà chuyển lại những cọc tiền mới cho người thân trong thời gian ngắn. Thế nhưng, khi mọi việc tưởng chừng đã xong xuôi, một trong số những người đã nhờ bà đổi tiền bỗng thông báo về việc mỗi cọc tiền lại có vài tờ tiền giả. Đến lúc này, cô tôi mới kiểm tra lại thì quả thật là những cọc tiền đã nhận trước đó cũng được khéo léo "cài cắm" không ít tiền giả. "Tiền mất, tật mang", bà cô họ của tôi không những mất tiền, mà còn đánh mất cả uy tín với biết bao người thân và bạn bè.

HÃY GỬI CHO CHÚNG TÔI Ý KIẾN CỦA BẠN THEO ĐỊA CHỈ: BAN BIÊN TẬP BÁO THỜI NAY - MỤC NHÌN THẲNG - NÓI THẬT - SỐ 71, HÀNG TRỐNG, HOÀN KIẾM, HÀ NỘI. ĐIỆN THOẠI: 024.39381384, EMAIL: diendan.thoinay@gmail.com

Tạm đóng cửa sân bay Liên Khương

Cảng hàng không quốc tế Liên Khương (Lâm Đồng) sẽ tạm thời đóng cửa từ 0 giờ ngày 4/3 đến 23 giờ 59 phút ngày 25/8 để thi công sửa chữa đường cất hạ cánh và đường lăn.

Trong thời gian này, Vietnam Airlines sẽ tạm dừng toàn bộ các chuyến bay đến và đi từ sân bay Liên Khương, đồng thời điều chỉnh kế hoạch khai thác để giảm ảnh hưởng tới hành khách. Hãng tăng cường các đường bay lân cận như TP Hồ Chí Minh - Buôn Ma Thuột, Thành phố Hồ Chí Minh - Pleiku, Đà Nẵng - Buôn Ma Thuột nhằm duy trì kết nối hàng không khu vực Tây Nguyên và Nam Trung Bộ.

Đối với hành khách đã mua vé có hành trình liên quan đến sân bay Liên Khương trong giai đoạn đóng cửa, Vietnam Airlines hỗ trợ đổi ngày bay hoặc đổi hành trình một lần miễn phí. Trường hợp có chênh lệch về giá vé, thuế hoặc phí, hành khách sẽ thanh toán theo quy định hiện hành. Ngoài ra, hành khách có thể lựa chọn hoàn vé và hoàn các dịch vụ bổ trợ đã mua mà không mất phí. Chính sách hỗ trợ này áp dụng đến hết ngày 31/8.

Sửa đổi quy định nhập khẩu thuốc lá, xì gà

Bộ Công thương vừa ban hành Thông tư số 07/2026/TT-BCT sửa đổi, bổ sung một số nội dung liên quan đến hoạt động nhập khẩu thuốc lá và xì gà, có hiệu lực từ ngày 10/4.

Theo quy định mới, chỉ các thương nhân có giấy phép sản xuất thuốc lá do Nhà nước nắm giữ 100% vốn điều lệ mới được chỉ định làm đầu mối nhập khẩu. Đáng chú ý, các đơn vị này phải trực tiếp thực hiện hoạt động nhập khẩu, không được ủy quyền hoặc ủy thác cho thương nhân khác.

Thông tư cũng sửa đổi yêu cầu về công bố chất lượng: Thuốc lá điếu nhập khẩu phải thực hiện công bố hợp quy theo quy chuẩn quốc gia; xì gà phải công bố tiêu chuẩn áp dụng phù hợp quy định hiện hành. Thương nhân khi làm thủ tục nhập khẩu phải xuất trình đơn đăng ký nhập khẩu tự động đã được cơ quan cấp phép xác nhận. Trường hợp vi phạm có thể bị tạm dừng xác nhận đăng ký nhập khẩu cho đến khi khắc phục.

Gặp người thợ lò cao niên nhất ngành than

Bài và ảnh: MINH TRANG, MẠNH HÙNG

Nghệ sĩ nhiếp ảnh Phạm Mạnh Hùng, nguyên cán bộ tuyên truyền của Công ty than Mạo Khê (Tập đoàn Công nghiệp Than-Khoáng sản Việt Nam - TKV), gắn bó cả đời với hòn than, ngoài những bức ảnh phản ánh chân thực và sinh động đời sống thợ mỏ, anh còn sở hữu một "kho tàng" những câu chuyện thú vị ít người biết về mỏ Mạo Khê và ngành than, khiến ngay cả những cán bộ lâu năm trong ngành cũng phải ồ, à.

Cụ Ngung *(thứ ba từ trái vào)* kể chuyện thời làm thợ lò cho nhóm phóng viên rất mạch lạc, hóm hỉnh.

Trong lúc vui chuyện, anh Hùng kể dăm bảy năm trước, một chuyến công tác, anh đã "bật mí" với bác Đoàn Văn Kiến, nguyên Chủ tịch Hội đồng quản trị TKV về cụ Vũ Đức Lệ, thợ lò 100 tuổi ở mỏ Mạo Khê trước đây. Ngay sau khi kết thúc chuyến công tác, ông Đoàn Văn Kiển đã quay lại Mạo Khê, cùng lãnh đạo Công ty than Mạo Khê đến tận nhà cụ thăm và tặng quà. Cụ Lệ thọ 103 tuổi và đã mất cách đây ít lâu. Anh cho biết, theo như anh nắm được, người đang giữ "kỷ lục" cao niên nhất của mỏ Mạo Khê (và có thể cả ngành than) hiện nay là cụ Phạm Văn Ngung, đang ở thành phố Hải Phòng, điều đặc biệt là cụ vẫn rất minh mẫn.

Dịp cận Tết Nguyên đán vừa qua, chúng tôi "bắt" bằng được anh Hùng dẫn sang nhà cụ Ngung, ở khu 2, Minh Tân, phường Nhị Chiểu (thành phố Hải Phòng), trước đây là phường Minh Tân, huyện Kinh Môn (Hải Dương). Đón chúng tôi ngoài sân là anh Phạm Văn Tư, con trai cụ Ngung. Anh cũng khiến chúng tôi "mắt tròn mắt dẹt" vì đã ngoài 70 tuổi nhưng vẫn sở hữu vóc dáng to cao, rất thanh niên phong độ. Nghe tiếng gọi, cụ Ngung chống gậy từ nhà trong đi ra, còn khá nhanh nhẹn, chắc chắn, không phải dò dẫm từng bước.

Theo trí nhớ và giấy tờ tùy thân còn giữ lại, cụ Ngung sinh năm 1920, tính cả "tuổi mụ" thì năm nay cụ đã bước sang tuổi 107. Cần phải nói thêm rằng, những người sống thọ hơn 100 tuổi ở Việt Nam tuy không quá hiếm nhưng cũng không nhiều, và nghề thợ lò, với đặc thù công việc "ăn cơm trần gian, làm việc địa phủ", đặc biệt nặng nhọc, độc hại và nguy hiểm, để thọ hơn 80 tuổi khá hiếm hoi. Cụ Ngung sinh được 9 người con, hiện ở với vợ chồng anh Tư. Anh cho biết, cho đến tận bây giờ, hằng ngày anh chưa phải phục vụ gì cho bố, ngoại trừ mấy bữa ăn. Hơn 100 tuổi, cụ gần như chưa từng ốm đau, vẫn tự làm mọi việc sinh hoạt cá nhân. Cụ là người rất khéo tay, sáng ý, việc gì cũng biết làm.

Lúc còn là thợ lò, những việc khó, đòi hỏi sự sáng tạo, cụ luôn là người được tin tưởng giao nhiệm vụ. Sau khi nghỉ hưu, cụ còn đi khai khẩn ruộng đất, cần mẫn xây dựng nên ngôi đền, trở thành nơi tổ chức lễ hội đầu năm của xóm làng rất vui vẻ, đoàn kết. Cách đây hai năm, khi chống gậy ra đường chơi, thấy nhóm thợ dựng nhà lắp cửa, cụ còn phát hiện thợ lắp cửa bị sai và chỉ dẫn cách lắp đúng khiến nhóm thợ phục lăn. Hằng ngày, cụ ăn uống đơn giản, sáng ăn bát cháo đường nhỏ, bữa chính ăn như mọi người, không phải kiêng khem gì khác biệt.

Trong khoảng 1 giờ đồng hồ nói chuyện với chúng tôi, cụ vẫn vui vẻ uống hết 1 lon bia và câu chuyện về thời làm "min-no" (thợ lò, phiên âm tiếng Pháp) của cụ rất hóm hỉnh, mạch lạc. Do nhà nghèo, lúc 17-18 tuổi, như nhiều thanh niên trong làng, cụ Ngung đăng ký làm công nhân mỏ Mạo Khê, ngày ngày đi cuốc lò. Thời Pháp thuộc, Mạo Khê được gọi là "mỏ nhà quê" do nằm giữa vùng bán sơn địa hoang vắng, chủ trả công rất rẻ mạt. Nhóm thợ lò của cụ phải đi đò qua sông, cuốc bộ hơn 10 cây số mới tới được mỏ. Trong lò, những người thợ lầm lụi làm việc từ sáng sớm đến tối mịt, bùn ngập ngang cổ chân, dưới ánh sáng leo lét của chiếc đèn "con gà" đốt bằng dầu lạc.

Mọi việc từ đào lò đá, khai thác, vận chuyển đều làm thủ công, lò giếng sâu 40 m vẫn chỉ đội thúng than trên đầu. Thợ lò, kể cả phụ nữ cũng chỉ mặc quần đùi, đầu quấn lá chuối khô, cõng thúng than nặng oặt cổ, gần như phải bò trong đường lò quá thấp. "Thợ lò lúc đó đói khổ lắm, những ngày rét mướt tan ca, anh em chúng tôi trên đường về tranh thủ vơ lá, nhặt cành củi khô tới suối Bảo Đài đốt lửa lên lấy hơi ấm rồi nhào xuống tắm, thủ sẵn miếng xơ mướp già từ nhà đi để kỳ cọ mới hết được bụi than, lúc bước lên bờ hơi bốc lên ngùn ngụt. Về đến nhà thường tầm 9-10 giờ đêm, có hôm muộn quá gọi đò khản cổ. Quần áo không đủ mặc, phải cắt cỏ lông lợn trải dưới giường mới ngủ được", cụ Ngung kể. Cụ chìa cho chúng tôi xem đôi bàn tay có những nốt đen mờ chi chít dưới da, dấu vết của thời làm thủ công, bị những vảy than li ti găm sâu vào da thịt.

Khởi nghĩa Cách mạng Tháng Tám nổ ra, chàng thanh niên Phạm Văn Ngung đã xung phong đi bộ đội đánh giặc, ở Đại đội 38, Trung đoàn 98, Quân khu Tả ngạn (cũ, nay là Quân khu 3). Sau những trận chiến ác liệt đánh đường số 4, đường 13, cụ Ngung bị thương vào đầu, "mảnh đạn chỉ xuyên vào sâu thêm cỡ hạt tấm nữa thôi là tôi đã xong rồi", cụ cười vui vẻ. Kháng chiến chống thực dân Pháp thắng lợi, cụ Ngung trở về quê và lại tiếp tục làm thợ lò tại mỏ Mạo Khê. Lúc đó, thợ lò tuy vẫn lao động nặng nhọc, vất vả nhưng so với thời Pháp đã tiến bộ hơn rất nhiều, được cấp quần áo bảo hộ, mũ ủng, ăn uống đầy đủ, hết ca được tắm nước nóng. Đến năm 1971, cụ Ngung được nghỉ hưu, sau hơn 50 năm, đến giờ cụ vẫn nhớ người ký quyết định nghỉ hưu là Phó Giám đốc mỏ Trần Trọng Trì, còn Giám đốc mỏ lúc đó là ông Hà Thế Tiến.

Trong những năm gần đây, mỏ than Mạo Khê thay đổi "một trời, một vực", công nhân được chăm sóc hết sức chu đáo, mỗi năm hàng trăm công nhân được công ty cho đi điều dưỡng, phục hồi sức khỏe; hoặc hỗ trợ nghỉ mát, điều trị tại các điểm nghỉ dưỡng, du lịch,... Trong chiến lược phát triển bền vững, việc đổi mới công nghệ, ứng dụng khoa học - kỹ thuật vào sản xuất được Công ty than Mạo Khê coi là chiến lược hàng đầu để xây dựng mỏ sáng-xanh-sạch-đẹp, mỏ hiện đại, mỏ an toàn. Công ty đặc biệt chú trọng đầu tư cơ giới hóa, tự động hóa trong sản xuất để cải thiện điều kiện làm việc, nâng cao thu nhập cho thợ mỏ. Bây giờ, nếu như cụ Ngung vào lò, hẳn không thể hình dung những thiết bị, công nghệ hiện đại Mạo Khê đang áp dụng trong lò chợ như hệ thống chống giữ lò; xe khoan tại các lò dọc vỉa; hệ thống thông gió, thoát nước, đo khí; băng tải vận chuyển than,…

Năm 2025 vừa qua, trong bối cảnh sản xuất, kinh doanh còn nhiều khó khăn, nhưng Mạo Khê vẫn phát huy tinh thần đoàn kết, hoàn thành kế hoạch khai thác 2,5 triệu tấn than nguyên khai; tiêu thụ vượt kế hoạch; doanh thu, lợi nhuận tăng so với cùng kỳ. Việc làm và thu nhập của người lao động được giữ vững, thu nhập thợ lò bình quân đạt hơn 27 triệu đồng/tháng.

Ông Nguyễn Văn Hải, Giám đốc công ty cho biết: Năm nay, Than Mạo Khê đặt mục tiêu sản xuất 2,65 triệu tấn than nguyên khai; đào 19 km đường lò chuẩn bị sản xuất; đào lò xây dựng cơ bản hơn 3,3km; tiêu thụ 2,588 triệu tấn than; doanh thu 3.673 tỷ đồng. Để duy trì sản xuất ổn định, bền vững, Than Mạo Khê đang triển khai dự án khai thác hầm lò xuống sâu từ mức âm 150 m đến âm 400 m, công suất 2 triệu tấn/năm, dự kiến hết năm nay sẽ hoàn thành xây dựng cơ bản và từ năm 2028, sẽ đạt công suất thiết kế 2 triệu tấn/năm. Ngoài ra, đơn vị cũng chủ động lập các dự án liên quan môi trường, tự động hóa tuyến băng tải, trạm quạt,… nhằm nâng cao hiệu quả sản xuất, bảo vệ môi trường.

Đề xuất điều chỉnh lương tối thiểu vùng năm 2026 vào giữa năm

Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam đang triển khai kế hoạch tham gia Hội đồng Tiền lương quốc gia năm 2026, tập trung nghiên cứu và xây dựng phương án điều chỉnh lương tối thiểu vùng. Theo kế hoạch, giai đoạn tháng 2-5/2026, tổ chức Công đoàn sẽ khảo sát tình hình lao động, tiền lương, thu nhập và đời sống người lao động tại doanh nghiệp nhằm đánh giá mức sống tối thiểu và khả năng chi trả của doanh nghiệp. Trên cơ sở đó, báo cáo tổng hợp và đề xuất điều chỉnh sẽ được hoàn thiện. Giai đoạn tháng 5-6/2026, phương án tăng lương tối thiểu theo tháng và theo giờ dự kiến hoàn tất để phục vụ đàm phán. Các hội nghị lấy ý kiến cán bộ công đoàn và người lao động cũng được tổ chức nhằm bảo đảm tính thực tiễn, đồng thuận. Hoạt động tham gia họp chính thức và tuyên truyền chính sách dự kiến kéo dài đến tháng 9/2026.

Trước đó, Chính phủ đã ban hành Nghị định 293/2025/NĐ-CP, áp dụng từ ngày 1/1/2026, điều chỉnh lương tối thiểu vùng tăng bình quân 7,2%. Hiện, mức lương tối thiểu tháng dao động 3,7-5,31 triệu đồng; theo giờ từ 17.800-25.500 đồng. Thu nhập bình quân người lao động đạt khoảng 8,4 triệu đồng/tháng. Phương án điều chỉnh mới dự kiến trình giữa năm 2026, kỳ vọng cải thiện thu nhập và củng cố quan hệ lao động ổn định, thúc đẩy năng suất.

Khi các bên đều thận trọng với điện gió ngoài khơi

■ THÁI BÌNH

Thay vì phát triển nóng, các ý kiến đến từ cả khối doanh nghiệp nhà nước và tư nhân quy mô lớn đều thể hiện sự cẩn trọng dành cho điện gió ngoài khơi ngay từ khâu thiết kế chính sách.

Trong quá trình lấy ý kiến góp ý cho dự thảo Nghị định hướng dẫn thi hành Nghị quyết số 253/2025/QH15 về các cơ chế, chính sách phát triển năng lượng quốc gia giai đoạn 2026-2030, điện gió ngoài khơi nổi lên là lĩnh vực nhận được nhiều kiến nghị nhất từ các tập đoàn năng lượng lớn.

Cánh đồng điện gió tại Bạc Liêu. Ảnh: THÀNH ĐẠT

Bài học hậu giá FIT

Bản tổng hợp, giải trình của Bộ Công thương cho thấy, các ý kiến đều xuất phát từ bài học của giai đoạn bùng nổ điện mặt trời, điện gió trên bờ theo cơ chế giá FIT (biểu giá điện hỗ trợ được Chính phủ quy định để mua điện từ các nguồn năng lượng tái tạo với mức giá ưu đãi cố định trong thời gian dài). Khi đó chính sách ưu đãi mạnh đã giúp Việt Nam nhanh chóng mở rộng công suất nguồn điện tái tạo. Nhưng phát triển nhanh cũng để lại nhiều hệ lụy: quá tải lưới truyền tải, dự án triển khai dàn trải, năng lực tài chính và quản trị của không ít nhà đầu tư không theo kịp quy mô đầu tư.

Điện gió ngoài khơi có đặc điểm suất đầu tư lớn, thời gian chuẩn bị dài và rủi ro kỹ thuật cao, được nhìn nhận là không có dư địa cho sai số chính sách. Đây là lý do khiến các "thương hiệu mạnh" trong ngành năng lượng kiến nghị siết chặt hai trục: năng lực nhà đầu tư và cơ chế giá điện.

Cả ba tập đoàn nhà nước gồm Tập đoàn Điện lực Việt Nam (EVN), Tập đoàn Công nghiệp - Năng lượng Quốc gia Việt Nam (PVN) và Tập đoàn Công nghiệp Than - Khoáng sản Việt Nam (TKV) đều cho rằng, điện gió ngoài khơi phải được phát triển như một cấu phần chiến lược của hệ thống năng lượng quốc gia, chứ không đơn thuần là một làn sóng đầu tư.

EVN nhấn mạnh rủi ro nếu cho phép quá nhiều doanh nghiệp cùng lúc tiếp cận khảo sát, đề xuất dự án trong khi chưa có tiêu chí sàng lọc đủ mạnh về năng lực tài chính, kinh nghiệm và khả năng triển khai. Điều này có thể dẫn tới tình trạng "xí phần" không gian biển nhưng không đủ năng lực thực hiện, gây lãng phí tài nguyên và méo mó quy hoạch.

PVN đặc biệt lưu ý, nhà đầu tư phải chứng minh năng lực khảo sát địa chất hải dương, thi công ngoài khơi cũng như năng lực quản trị rủi ro kỹ thuật và tài chính. Trong khi đó, TKV nhìn nhận, việc mở rộng danh sách nhà đầu tư mà không gắn với năng lực thực chất có thể tạo ra áp lực lớn cho hệ thống điện.

Ở vấn đề liên quan giá điện, EVN cho rằng trong giai đoạn đầu phát triển điện gió ngoài khơi, giá điện không nên được coi là tiêu chí quyết định để lựa chọn nhà đầu tư. Các yếu tố cấu thành chi phí chưa thể xác định đầy đủ khi chưa có kết quả khảo sát chi tiết. Việc buộc nhà đầu tư đề xuất giá điện sớm có thể dẫn tới hai kịch bản rủi ro: giá mang tính hình thức hoặc tạo áp lực giảm giá không thực chất.

> **Theo dữ liệu mới từ tổ chức phi chính phủ Mỹ chuyên về giám sát năng lượng toàn cầu (Global Energy Monitor), năm 2025, tổng công suất toàn cầu của các dự án điện gió và điện mặt trời quy mô lớn đã tăng 11%, từ 4,4 terawatt (TW) lên 4,9 TW.**

Về phía Petrovietnam, tập đoàn này cho rằng, mỗi dự án điện gió ngoài khơi thường có vòng đời dài, chi phí đầu tư lớn và phụ thuộc mạnh vào điều kiện tự nhiên. Việc "neo" giá điện quá sớm trong khi chưa có đầy đủ dữ liệu kỹ thuật có thể khiến dự án phải điều chỉnh hoặc kéo dài tiến độ.

TKV bổ sung, giá điện gió ngoài khơi cần được đặt trong bài toán chi phí hệ thống gồm: đầu tư lưới truyền tải, nguồn dự phòng và khả năng hấp thụ công suất. Nếu chỉ nhìn vào giá mua điện danh nghĩa, rủi ro cuối cùng có thể dồn lên người tiêu dùng và ngân sách nhà nước.

Tiếp thu các ý kiến này, Bộ Công thương cho biết, dự thảo Nghị định đã được điều chỉnh theo hướng làm rõ và nâng cao yêu cầu về năng lực nhà đầu tư, tránh lặp lại cách tiếp cận "mở cửa ồ ạt" từng áp dụng ở giai đoạn FIT. Bên cạnh đó, Bộ Công thương cho biết định hướng không coi giá điện là tiêu chí sàng lọc chính ở giai đoạn chấp thuận chủ trương đầu tư. Trọng tâm sẽ chuyển sang năng lực nhà đầu tư và tính khả thi tổng thể. Giá điện sẽ được hoàn thiện ở giai đoạn sau khi đã có đủ dữ liệu khảo sát.

Đòi hỏi về "luật chơi dài hạn"

Các tập đoàn tư nhân quốc tế và trong nước như Copenhagen Infrastructure Partners (nhà đầu tư và phát triển năng lượng tái tạo có trụ sở tại Đan Mạch, chuyên về điện gió ngoài khơi) và VinEnergo (Công ty CP Năng lượng VinEnergo) cùng chung quan điểm về sự cần thiết của khung pháp lý ổn định, minh bạch và lộ trình rõ ràng. Tiêu chí lựa chọn nhà đầu tư ngay từ giai đoạn khảo sát được đề cao, thay vì chỉ siết ở khâu chấp thuận chủ trương đầu tư.

Điện gió ngoài khơi không nên cho phép cách tiếp cận "xin khảo sát trước, tính sau". Hoạt động khảo sát tiêu tốn chi phí lớn, chiếm giữ không gian biển và có thể tạo ra lợi thế không công bằng cho nhà đầu tư đi trước nhưng không đủ năng lực triển khai.

Copenhagen Infrastructure Partners cho rằng, việc Nhà nước chủ động thiết kế "hành lang khảo sát có điều kiện" sẽ giúp giảm rủi ro chính sách và nâng cao chất lượng dự án. Nhà đầu tư tham gia khảo sát cần chấp nhận cơ chế sàng lọc nghiêm ngặt. Đổi lại là quyền tiếp cận quy trình đầu tư rõ ràng, minh bạch và có tính kế thừa sang giai đoạn triển khai.

Trong khi đó, VinEnergo nhấn mạnh tiêu chí lựa chọn không nên dừng ở quy mô vốn hay hồ sơ năng lực. Cần đánh giá khả năng quản trị dự án dài hạn, kinh nghiệm làm việc với các cơ quan quản lý và khả năng chịu đựng rủi ro trong chu kỳ đầu tư kéo dài 20 - 30 năm.

Các doanh nghiệp đều gặp nhau ở đòi hỏi tính ổn định về chính sách bên cạnh các ưu đãi liên quan. Việc Nhà nước đóng vai trò chủ đạo trong giai đoạn đầu (ngay từ khâu quy hoạch, khảo sát đến lựa chọn nhà đầu tư) được xem là điều kiện tiên quyết để thu hút dòng vốn dài hạn và tránh rủi ro pháp lý.

Nhìn tổng thể, các kiến nghị của doanh nghiệp đầu ngành cho thấy thay đổi rõ nét trong tư duy tiếp cận phát triển điện gió ngoài khơi so với thời gian trước. Điều này đang được phản chiếu trong cách thiết kế chính sách theo hướng chọn lọc, kiểm soát rủi ro và đặt an ninh hệ thống lên hàng đầu thay vì chạy theo mục tiêu công suất bằng mọi giá.

Bộ Công thương cho biết, quan điểm điện gió ngoài khơi sẽ được "lọc" ngay từ khâu khảo sát và coi đây là bước sàng lọc quyết định. Thông qua đó bảo đảm chỉ những nhà đầu tư đủ năng lực và đủ cam kết dài hạn mới có thể đi tiếp tới giai đoạn triển khai dự án.

LÊN SÀN

Năm con ngựa, tìm cổ phiếu "phi mã"

■ THÁI CA

Hằng năm, thường xuất hiện những cổ phiếu (CP) hoặc nhóm CP có tỷ lệ tăng vượt trội cùng với khối lượng giao dịch (KLGD) lớn. Những CP dạng này thường được gắn với tính chất "nổi trội", "dẫn dắt"... nhưng trong năm Bính Ngọ 2026 nhiều nhà đầu tư (NĐT) gọi là CP "phi mã" hoặc "phi nước đại".

Chỉ trong chưa đầy ba tháng qua, BSR (Lọc hóa dầu Bình Sơn) trở thành CP tăng mạnh nhất thị trường khi từ mức chưa đến 15.000 đồng/CP tiến lên gần 30.000 đồng/CP với KLGD tính bằng "chục triệu CP" mỗi phiên. GAS (PV Gas) còn ấn tượng hơn khi từ mức 60.000 đồng/CP tăng gấp đôi lên 120.000 đồng/CP chỉ sau hai tháng. Tăng khủng cùng "siêu thanh khoản", BSR, GAS cùng một số CP dầu khí hứa hẹn trở thành nhóm CP phi mã của năm 2026.

Không chỉ nhóm dầu khí hứa hẹn "phi mã" khi vẫn còn nhiều CP có khả năng tương tự. Đó chính là nhóm được nhiều quỹ đầu tư lựa chọn đưa vào danh mục với những cái tên hàng đầu như MWG (Thế giới di động), HPG (Hòa Phát), MBB (MB Bank)… Ngoài ra còn những CP gắn với những thông tin có tính bản lề như nâng hạng thị trường, thoái vốn… Những CP này không phải lúc nào cũng bùng nổ hoặc quá nổi bật, nhưng suất sinh lời cũng thường cao hơn tốc độ tăng của VN-Index. Và sau khi nhận diện được tương đối danh mục tiềm năng thì NĐT cần chuẩn bị chiến lược giao dịch để tận dụng tốt các cơ hội có thể xuất hiện.

Không ít NĐT đã bày tỏ tiếc nuối sau một năm nhìn lại các CP "phi mã" vì đã từng có ý định mua vào nhưng cuối cùng lại không "chốt". Nhưng CP "phi mã" sau khi tăng 30% có thể tăng tiếp 30%, thậm chí 60% nữa. Tất nhiên, suy nghĩ này cũng đúng trong trường hợp CP không có tính "phi mã" thì chỉ cần tăng tầm 20-30% là phải dừng lại tích lũy rất lâu. Giải pháp thường được lựa chọn ở đây là giải ngân một phần vốn thay vì giải ngân toàn phần vào những CP có tiềm năng. Theo cách này, trước tiên NĐT có thể hạn chế được thua lỗ nếu rủi ro xảy ra. Mặt khác, nếu CP có dấu hiệu tăng mạnh, NĐT hoàn toàn có thể chờ đợi về vùng giá đỉnh mới tiến hành chốt lãi.

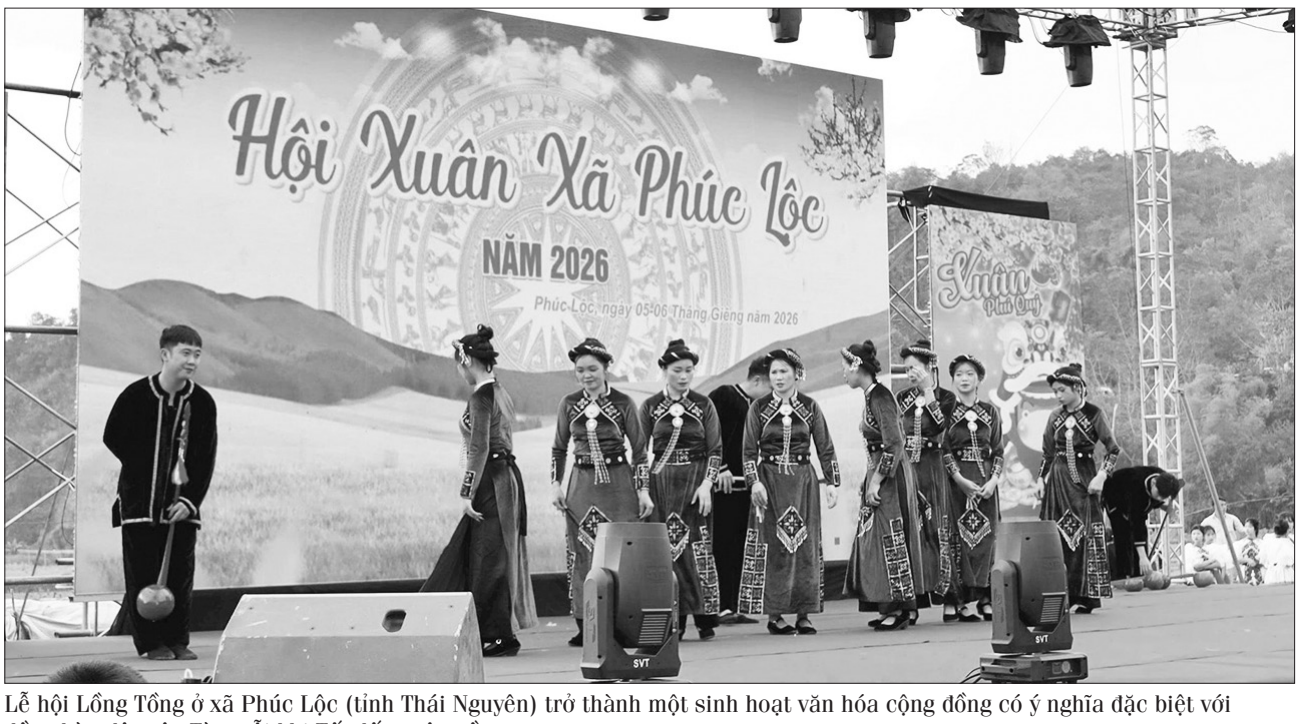
Phiên giao dịch hôm qua 25/2, HPG là một trong những CP tăng giá và có thanh khoản ấn tượng nhất thị trường, khi tăng hơn 3,5% lên mức 29.300 đồng/CP và khớp đến 136 triệu CP. Nhưng HPG không thường xuyên bùng nổ mà tăng giá có thời điểm. Với những CP như HPG, NĐT có thể chọn mua nắm giữ, nhưng đồng thời cũng phải nghiên cứu về các quãng thời gian bùng nổ để tránh xu hướng chờ đợi thụ động hoặc có khi phải bán trước khi tăng. MWG cũng có cách tăng theo từng đợt, chẳng hạn như từ 70.000 đồng lên 80.000 đồng/CP rồi từ 80.000 đồng lên 90.000 đồng/CP… Để bắt được sóng của MWG, cũng cần xem xét yếu tố thời điểm.

Nói tóm lại, để tìm được CP "phi mã", NĐT cần dụng công nhiều hơn, kỹ lưỡng hơn, đặc biệt là ở thời điểm hiện nay, với sự trợ giúp của công nghệ và nhiều công cụ hỗ trợ đầu tư khác, những chuyện này không hề quá khó.

Sức sống bền bỉ của văn hóa nông nghiệp truyền thống

Bài và ảnh: **BÙI HOÀNG PHÚ**

Những ngày đầu xuân Bính Ngọ 2026, lễ hội Lồng Tồng được tổ chức tại xã Phúc Lộc, tỉnh Thái Nguyên, trong không khí trang trọng, vui tươi và giàu bản sắc. Là lễ xuống đồng truyền thống của đồng bào các dân tộc Tày trên địa bàn, lễ hội không chỉ gửi gắm ước vọng về một năm mưa thuận gió hòa, mùa màng bội thu, mà còn cho thấy nỗ lực gìn giữ, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống trong đời sống hôm nay.

Lễ hội Lồng Tồng ở xã Phúc Lộc (tỉnh Thái Nguyên) trở thành một sinh hoạt văn hóa cộng đồng có ý nghĩa đặc biệt với đồng bào dân tộc Tày mỗi khi Tết đến xuân về.

1. Lễ hội Lồng Tồng từ lâu đã gắn bó mật thiết với đời sống tinh thần của đồng bào các dân tộc Tày ở Phúc Lộc. Trải qua nhiều thế hệ, lễ hội đã trở thành một sinh hoạt văn hóa cộng đồng có ý nghĩa đặc biệt, được người dân gìn giữ như một phần ký ức và bản sắc của quê hương.

Năm nay, lễ hội Lồng Tồng tại Phúc Lộc được tổ chức gần như sớm nhất trong tỉnh, trong 2 ngày mồng 6, mồng 7 tháng Giêng (tức ngày 21, 22/2), với chương trình được xây dựng khá đầy đủ, kết hợp hài hòa giữa phần lễ truyền thống và phần hội sôi động. Phần lễ được tổ chức với quy mô lớn hơn do phạm vi cộng đồng được mở rộng sau sáp nhập ba xã Hà Hiệu, Bành Trạch và Phúc Lộc, qua đó tạo nên không gian lễ hội chung, phản ánh rõ nét sự gắn kết văn hóa của các khu dân cư trên địa bàn.

Lễ hội được mở đầu bằng các lễ cầu an truyền thống và dâng hương nhà bia. Sau đó là tiết mục múa lân rồng trước khi tiếng trống hội chính thức vang lên khi con còn được tung. Tiếp nối phần lễ là các hoạt động văn hóa, thể thao và trò chơi dân gian diễn ra xuyên suốt trong hai ngày, tạo nên không khí hội xuân rộn ràng. Các hội thi văn nghệ, thi làm bánh dày, khâu còn, cùng những môn thể thao quần chúng như bóng chuyền da, kéo co, châm trại được tổ chức luân phiên, thu hút sự hưởng ứng tích cực của nhiều lứa tuổi.

Mỗi nghi thức đều mang ý nghĩa biểu trưng rõ nét, thể hiện ước vọng về cuộc sống bình yên, mùa màng tươi tốt, con người gắn bó, đoàn kết. Không gian lễ hội được tổ chức ngay tại trung tâm xã, tạo điều kiện để đông đảo người dân cùng tham gia, qua đó tăng cường sự gắn kết cộng đồng.

Theo ông Ma Văn Thuấn, Phó Chủ tịch UBND xã Phúc Lộc, lễ hội tạo không khí vui tươi, phấn khởi, tăng cường tình đoàn kết cho nhân dân, cổ vũ các phong trào lao động sản xuất. Các hoạt động trong chương trình không những tạo sân chơi lành mạnh, bổ ích mà còn góp phần quảng bá hình ảnh của địa phương đến với bạn bè và du khách. Đồng thời cũng là dịp để bảo tồn, tôn vinh và phát huy các văn hóa truyền thống tốt đẹp trên địa bàn toàn xã.

2. Sau phần lễ trang nghiêm là không khí rộn ràng của phần hội. Các trò chơi dân gian như tung còn, kéo co, đẩy gậy, bịt mắt đánh trống thu hút sự tham gia nhiệt tình của người dân ở nhiều lứa tuổi. Những hoạt động này không chỉ tạo không khí vui tươi đầu xuân, mà còn góp phần duy trì các hình thức sinh hoạt văn hóa truyền thống đã gắn bó với cộng đồng từ lâu. Bên cạnh đó, các hoạt động giao lưu văn nghệ dân gian, trình diễn trang phục truyền thống, giới thiệu ẩm thực địa phương đã làm phong phú thêm không gian lễ hội. Qua đó, những giá trị văn hóa đặc trưng của Phúc Lộc được tái hiện sinh động, giúp thế hệ trẻ hiểu hơn về cội nguồn và bản sắc dân tộc mình.

Ông Hoàng Trí Phú, người dân xã Phúc Lộc chia sẻ: "Đối với bà con ở đây, Lồng Tồng là ngày hội không chỉ để vui xuân mà còn để cầu mong một năm làm ăn thuận lợi, gia đình yên ấm. Chúng tôi mong lễ hội này luôn được duy trì để con cháu sau này còn biết đến phong tục của quê hương". Theo nhiều người dân, việc chính quyền địa phương quan tâm tổ chức lễ hội hằng năm đã tạo thêm niềm tin và sự gắn bó của cộng đồng với các giá trị văn hóa truyền thống.

Trong dòng chảy của cuộc sống hiện đại, lễ hội Lồng Tồng ở xã Phúc Lộc vẫn giữ được vai trò là điểm tựa tinh thần của người dân địa phương. Từ lễ xuống đồng đầu năm, niềm tin vào một mùa vụ mới, một năm mới ấm no, thuận hòa lại được khơi dậy. Câu chuyện từ Phúc Lộc cho thấy, khi cộng đồng được đặt ở vị trí trung tâm, các lễ hội truyền thống không chỉ được bảo tồn, mà còn tiếp tục lan tỏa giá trị trong đời sống hôm nay và mai sau.

> **Không chỉ có ý nghĩa về mặt tinh thần, lễ hội Lồng Tồng Phúc Lộc còn góp phần quảng bá hình ảnh địa phương, tạo điểm nhấn trong các hoạt động văn hóa đầu xuân của tỉnh Thái Nguyên, trở thành cầu nối giữa bảo tồn văn hóa và phát triển bền vững, khi các giá trị truyền thống được đặt đúng vị trí trong đời sống cộng đồng.**

LẮNG NGHE CUỘC SỐNG

Hết Tết, lại nhớ khói chiều cuối năm

NGUYỄN ĐÌNH ÁNH

Những chiều cuối năm ấy luôn đến chầm chậm, không báo trước, chỉ bằng lớp nắng mỏng tang trên mái ngói và tiếng chổi quét sân nghe rõ từng nhịp. Chạm đến chiều ba mươi, trong tôi lại dâng lên một cảm giác vừa hồi hộp, vừa bình yên như làn khói mỏng bay từ gian bếp.

Nhà tôi ở cuối một con ngõ nhỏ nơi làng quê còn giữ được dáng vẻ Tết xưa. Mỗi khi Tết gần kề, ngõ rộn rã tiếng người dọn dẹp, tiếng trẻ gọi nhau, tiếng rổ rá rửa rau. Nhưng không âm thanh nào báo hiệu Tết rõ bằng tiếng cánh cổng gỗ kẽo kẹt - tín hiệu ông tôi lại ra sân, bắt đầu những nghi thức giản dị mà thiêng liêng của chiều cuối năm.

Ông không bận bịu nấu nướng như người khác, điều ông quan tâm nhất là… sân nhà. Ông bảo: "Cuối năm mà sân không sạch, lòng làm sao nhẹ được?". Rồi ông gọi bọn cháu gom lá khô. Chẳng hiểu sao sân nhà lúc nào cũng đầy lá: Lá me, lá na, lá đào tiên… nhẹ hều như hơi thở. Chúng tôi chạy lăng xăng, còn ông cười: "Gom lá cũng như gom mình của cả một năm. Gom hết mới biết mình còn thiếu gì".

Chiều xuống, gió se lại. Ông nhóm một đống lửa nhỏ, khói thơm nồng mùi quê bay ra ngõ. Lũ trẻ ngồi gần cay mắt, người lớn ngồi xa xa, ánh lửa hắt lên đôi mắt trầm ngâm. Và ông bắt đầu kể những câu chuyện chỉ chiều 30 mới có: Chuyện ông theo cụ cố đốt rơm xua điều xui, chuyện cái Tết chỉ có một chiếc bánh chưng, trận lụt cuốn cả làng, những người đã khuất nhưng vẫn trở về trong trí nhớ ông.

Ảnh: NGUYỄN NAM

Tôi từng hỏi: "Sao Tết năm nào ông cũng đốt lá?".

Ông xoa đầu: "Vì lửa giúp người ta nhớ. Và cũng giúp người ta quên".

Thuở nhỏ, tôi chỉ đoán xem lá gì đang cháy mà không hiểu ý ông. Đến khi lửa tàn thành than hồng, ông lại hỏi từng người: "Năm nay con đã làm được gì? Con muốn nói gì với mình của năm cũ không?". Người lớn kể chuyện vui buồn, còn lũ trẻ như tôi thì chỉ có những chuyện nhỏ xíu: Điểm kém, gói bánh tráng muối, những bí mật ghi vào nhật ký. Ông luôn gật gù: "Đi học mà biết mình đang học, thế là hơn nhiều người rồi". Một câu ấy thôi mà ấm đến lạ.

Có lần tôi ẩm ương bảo: "Con thấy mấy chuyện gom lá, đốt lửa chẳng có tác dụng gì". Ông không giận, chỉ cười và im lặng. Sau này lớn lên, tôi mới hiểu.

Rồi đến năm ông mất. Cái sân rộng bỗng trở nên quá lớn. Chúng tôi vẫn dọn dẹp, vẫn gom lá nhưng chẳng ai đủ can đảm nhóm lửa. Gió chiều lùa qua vòm me, xào xạc nghe rất giống tiếng ông cười. Tết năm ấy thiếu đống lửa, thiếu câu chuyện, thiếu câu hỏi quen thuộc của ông. Mãi đến tối, cậu tôi nói khẽ: "Hay mình đốt ít lá, để ông biết tụi mình vẫn nhớ?". Và thế là chúng tôi nhóm lửa. Khói bốc lên làm tôi cay mắt đến mức phải quay đi. Lửa cháy lên, khói mang mùi quen thuộc của những ngày còn ông. Mỗi lần như thế, tôi thấy thời gian như vòng tròn kỳ lạ: Luôn quay về một điểm nhưng không bao giờ lặp lại. Lá năm nay không giống lá năm trước, nhưng vòm cây vẫn xanh. Trong cái xanh ấy, tôi biết luôn có một khoảng trống - khoảng trống mà một chiếc lá đặc biệt đã để lại.

Lần đầu tiên tôi ngồi bên lửa mà không nghe tiếng ông hỏi. Nhưng cũng lần đầu tiên tôi hiểu sâu sắc câu nói năm nào: "Có những điều giúp người ta nhớ. Và cũng giúp người ta quên".

Chiều cuối năm bao giờ cũng bâng khuâng dịu dàng. Nó nhắc tôi rằng mọi điều đều có lúc bắt đầu và kết thúc; rằng ta phải bước tiếp nhưng đừng quên ngoái nhìn nơi mình đi qua: Để biết mình lớn thêm một chút, để biết mình vẫn còn thương rất nhiều, và để thấy một người đã xa vẫn đang ở lại rất gần trong mỗi chiều cuối năm.

Thực phẩm chống ngán sau Tết

Những bữa tiệc cuối năm và kỳ nghỉ Tết Nguyên đán thường tràn ngập đạm và chất béo, dễ gây cảm giác đầy bụng, khó tiêu và làm tăng áp lực lên hệ chuyển hóa. Sau đây là các nhóm thực phẩm được chuyên gia dinh dưỡng khuyên dùng để "giải cứu" hệ tiêu hóa và cân bằng dinh dưỡng cho cơ thể.

- Nhóm rau xanh giàu chất xơ như cải xanh, cải thìa, cải cúc, rau muống, rau dền, bông cải xanh, bắp cải chứa cả chất xơ hòa tan và không hòa tan, giúp tăng nhu động ruột, rút ngắn thời gian lưu chất béo trong đường tiêu hóa.

- Nhóm rau củ có tính mát, nhiều nước như củ cải trắng, củ cải đỏ, su hào, bí xanh, mướp, bầu, đu đủ xanh nấu canh bổ sung nước và chất xơ, giúp loãng dịch vị, hỗ trợ tiêu hóa chất béo, giảm cảm giác nặng bụng.

- Các loại rau gia vị và thảo mộc như hành, gừng, tỏi, thì là, rau răm, húng quế, tía tô kích thích tiết enzyme tiêu hóa, tăng nhu động ruột, giảm đầy hơi, khó tiêu khi ăn nhiều thịt. Gừng và tía tô đặc biệt giảm cảm giác nặng bụng, làm ấm hệ tiêu hóa.

- Các thực phẩm lên men nhẹ như dưa cải, dưa món, củ kiệu kích thích tiêu hóa nhờ axit tự nhiên và vị chua, giúp bữa ăn bớt ngấy.

- Trái cây tươi. Đu đủ chín, dứa, cam, bưởi, thanh long giàu enzyme và vitamin, giúp tiêu hóa đạm tốt hơn và giảm cảm giác nặng bụng.

Du lịch Thành phố Hồ Chí Minh lập doanh thu kỷ lục

Bài và ảnh: **PHAN HƯƠNG**

Sở Du lịch Thành phố Hồ Chí Minh cho biết dù giá vé máy bay ở mức cao nhưng trong 9 ngày nghỉ Tết Nguyên đán Bính Ngọ 2026, lượng khách tham quan các điểm du lịch tại Thành phố Hồ Chí Minh ước đạt 4,3 triệu lượt, tổng doanh thu du lịch ước đạt tới 12.150 tỷ đồng, tăng 42,9% so với cùng kỳ năm 2025.

Khu vực trang trí trước chợ Bến Thành thu hút nhiều người đến chụp ảnh trong dịp Tết Bính Ngọ.

Vượt qua áp lực giá vé máy bay chạm trần, ngành du lịch thành phố vừa khép lại kỳ nghỉ Tết Bính Ngọ 2026 với những con số bùng nổ. Không chỉ thắng lớn về doanh thu, đây còn là năm ghi dấu sự chuyển dịch mạnh mẽ sang xu hướng du lịch tại chỗ (staycation). Các hoạt động du lịch, văn hóa lễ hội đầu năm được tổ chức đồng bộ trên địa bàn góp phần tạo không khí phấn khởi, sôi động, lan tỏa hình ảnh điểm đến hấp dẫn trong những ngày đầu năm mới.

Trong 9 ngày nghỉ lễ (từ 14/2 đến ngày 22/2), lượng khách tham quan các khu, điểm du lịch bùng nổ. Riêng khách quốc tế đạt 170 nghìn lượt, tăng 51,7%, công suất phòng ước đạt khoảng 75%, tăng 10%. Như vậy, mỗi ngày của kỳ nghỉ Tết, ngành du lịch thu về khoảng 1.350 tỷ đồng. Đây là mức kỷ lục so với các địa phương trên cả nước, đặc biệt sau khi thành phố mở rộng không gian hành chính với những điểm du lịch biển phổ biến như Vũng Tàu, Hồ Tràm.

Theo đánh giá của các doanh nghiệp lữ hành, kỳ nghỉ Tết kéo dài tạo điều kiện thuận lợi cho khách tham gia các chuyến du lịch từ ngắn đến dài ngày, chi tiêu nhiều hơn. Trong bối cảnh giá vé máy bay các trục trọng điểm tiệm cận mức trần, thay vì những chuyến đi xa tốn kém, người dân đã chọn "ăn Tết trong lòng đô thị". Nắm bắt tâm lý này, các doanh nghiệp lữ hành đã nhanh chóng tập trung vào sản phẩm cá nhân hóa, tour đêm và trải nghiệm văn hóa bản địa để thu hút khách.

Tại khu vực trung tâm thành phố, Đường hoa Tết Bính Ngọ tại đường Nguyễn Huệ tiếp tục là điểm nhấn tiêu biểu, thu hút đông đảo người dân và du khách đến chụp ảnh và trải nghiệm không khí xuân đặc trưng. Đánh dấu 23 năm tổ chức, đường hoa Tết đã đón tổng cộng hơn 26 triệu lượt khách. Bên cạnh đó, Hội hoa xuân tại Công viên Tao Đàn, quảng trường chợ Bến Thành hay chợ hoa xuân "Trên bến, dưới thuyền" tại tuyến đường Nguyễn Văn Của - Bình Đông, Lễ hội đường sách Tết trên tuyến đường Lê Lợi tiếp tục thu hút đông đảo người dân và du khách tham gia.

Sức thu hút của du lịch Thành phố Hồ Chí Minh còn lan tỏa mạnh mẽ sang các vùng lân cận và các đơn vị hành chính mới. Tại Bà Rịa - Vũng Tàu, các khu vực biển Hồ Tràm, Hồ Cốc, Long Hải ghi nhận tình trạng kín phòng trong các ngày cao điểm do lượng dổ về bằng đường bộ. Tại Bình Dương, khu du lịch Đại Nam và các làng nghề sinh thái trở thành lựa chọn ưu tiên cho các nhóm gia đình ngắn ngày. Tại đặc khu Côn Đảo, với chủ đề "Côn Đảo - Vững bước tương lai", không gian hoa xuân và ẩm thực đã tạo nên một kỳ nghỉ dưỡng đẳng cấp, thu hút lượng lớn khách quốc tế và khách trung lưu.

Sở Du lịch Thành phố Hồ Chí Minh cho biết, kỳ nghỉ Tết Bính Ngọ 2026 kết thúc trong sự an toàn, văn minh, không xảy ra tình trạng chèo kéo khách. Việc nâng cấp đồng bộ chất lượng dịch vụ và đa dạng hóa sản phẩm từ cấp phường, xã đến đặc khu đã tạo đà tâm lý hứng khởi cho cả doanh nghiệp lẫn du khách. Với doanh thu kỷ lục ngay đầu năm mới, thành phố tiếp tục cho thấy vai trò trung tâm thu hút và phân bổ dòng khách lớn của cả nước, tạo đà tích cực cho ngành "kinh tế xanh" trong năm 2026.

ĐIỂM ĐẾN TUẦN NÀY

Giấc mơ tuyết trắng Cáp Nhĩ Tân

Bài và ảnh: **HẢI LÂM**

Trong những ngày đông giá lạnh nhất năm, Cáp Nhĩ Tân thủ phủ tỉnh Hắc Long Giang ở đông bắc Trung Quốc cũng biến thành xứ sở băng tuyết huyền ảo. Trong cái lạnh sâu, thành phố khoác lên mình vẻ đẹp lấp lánh hiếm có, trở thành điểm hẹn mùa đông nổi bật của châu Á và thu hút ngày càng đông du khách Việt Nam.

Cáp Nhĩ Tân mệnh danh là "thành phố băng tuyết", nơi nhiệt độ thường xuyên xuống mức âm 20 đến âm hơn 30 độ C khiến hơi thở hóa khói trắng, sông nước đóng băng, rừng cây và các công trình kiến trúc phủ dày tuyết trắng. Song khí hậu khắc nghiệt cũng là điều kiện để con người và thiên nhiên cùng kiến tạo các không gian nghệ thuật và du lịch băng tuyết độc đáo. Tâm điểm của mùa đông Cáp Nhĩ Tân năm nay là Lễ hội Băng đăng Quốc tế có quy mô lớn nhất thế giới. Hàng trăm công trình điêu khắc băng quy mô lớn được thắp sáng rực rỡ trong đêm, từ lâu đài, cung điện đến các khu vui chơi, mang lại cảm giác như lạc vào một thế giới cổ tích sống động. Đồng thời, tuần lễ thời trang Harbin Fashion Week góp phần tạo nên nhịp sống hiện đại, trẻ trung cho vùng đất băng đá.

Ngoài hoạt động lễ hội, du khách có thể tham quan các ngôi làng và nhà thờ mang dấu ấn kiến trúc Nga, dạo bước trên những dòng sông băng hay trải nghiệm trượt tuyết tại Yabuli, Làng Tuyết Hương với ánh đèn lồng từ những ngôi nhà gỗ chìm sâu trong tuyết - điểm lưu trú được nhiều du khách lựa chọn để cảm nhận trọn vẹn mùa đông Cáp Nhĩ Tân. Để bảo đảm sức khỏe, du khách cần chuẩn bị trang phục giữ nhiệt chuyên dụng, giày chống trơn trượt và các phụ kiện bảo vệ tay, mặt, đầu để tránh bỏng lạnh. Ẩm thực địa phương với các món lẩu nóng, cay, khẩu phần lớn và đậm năng lượng mang đến cảm giác ấm áp giữa mùa đông giá buốt. Cùng với đó, sự thân thiện, cởi mở của người dân địa phương cũng là điểm cộng khiến nhiều du khách cảm thấy dễ chịu khi lưu lại thành phố này.

Hiện nay, khá nhiều đơn vị lữ hành Việt Nam cung cấp tour Cáp Nhĩ Tân với lịch trình khám phá từ 6 đến 11 ngày, chi phí dao động từ 15 đến 30 triệu đồng/khách. Nếu có đủ sức khỏe và thời gian, hành trình đến thế giới băng tuyết Cáp Nhĩ Tân trở thành lựa chọn hấp dẫn cho những ai muốn có trải nghiệm khó quên trong mùa đông phương bắc xa xôi.

BẠN CÓ BIẾT?

■ **Thương hiệu ECCO tung chương trình "Tết Lucky gift", lì xì 1 triệu đồng cho hóa đơn từ 7 triệu đồng; lì xì 500 nghìn đồng cho hóa đơn 5 triệu đồng, lì xì 300 nghìn đồng với hóa đơn từ 3 triệu đồng.** Chương trình áp dụng từ nay đến hết ngày 1/3.

■ **Từ nay đến hết ngày 28/2, thời trang Banana Republic tung chương trình "Lì xì đầu năm",** khách hàng sẽ được tham gia vòng quay may mắn trúng thưởng voucher đến 1 triệu đồng khi mua sản phẩm hóa đơn từ 3 triệu đồng.

■ **Mỹ phẩm SHISEIDO ưu đãi cho khách hàng mới, đơn hàng đầu tiên từ 800 nghìn đồng tặng phiếu mua hàng 200 nghìn đồng và quà tặng lên đến 500 nghìn đồng.** Đơn hàng thứ 2 từ 1.230.000 đồng, tặng phiếu mua hàng 300 nghìn đồng. Chương trình áp dụng đến hết ngày 31/12.

■ **Ưu đãi dành riêng cho thành viên CGV Cinema & MR DEE STORE, chỉ với 1 điểm thưởng trên ứng dụng CGV, bạn sẽ đổi ngay 1 phiếu giảm giá trị giá 100 nghìn đồng** áp dụng cho tất cả dịch vụ tại MR DEE STORE - Chuyên gia thay pin & sửa chữa iPhone uy tín. Chương trình quà tặng áp dụng đến hết ngày 13/3.

■ **Từ nay đến hết ngày 31/3, khách hàng trên toàn quốc khi mua xe gắn máy điện Honda ICON e:** tại các Cửa hàng Bán xe máy và Dịch vụ do Honda Ủy Nhiệm (HEAD) Kinh doanh xe điện **sẽ được nhận lì xì tiền mặt trị giá 5 triệu đồng.**

Nhớ tà áo dài thời gian khó

■ PHẠM KIM THANH

Bạn bè các nước đến thăm Việt Nam, rất mê vẻ đẹp của tà áo dài, và trong từ điển văn hóa, họ để nguyên từ Aodai, thể hiện sự trân trọng áo dài - nét độc đáo của văn hóa Việt Nam.

Lễ hội áo dài đã trở thành thường niên tại Hà Nội. Ảnh: KHIẾU MINH

1. Với thế hệ chúng tôi, đi học cấp 1 dưới ánh đèn dầu nơi sơ tán và lớn lên trong suốt 10 năm chống chiến tranh phá hoại miền bắc của Mỹ, trưởng thành trong thời bao cấp đầy gian nan, thì áo dài vẫn không thể thiếu được trong đời sống văn hóa của các mẹ, các chị, và của chính chúng tôi.

Còn nhớ trước năm 1965 - năm bắt đầu thực hiện sơ tán khỏi thành phố, Hà Nội đẹp và thanh bình, "xanh xanh liễu rủ mặt Hồ Gươm". Mỗi khi mẹ dắt tôi đi bát phố Bờ Hồ, thì cha tôi phải chờ mẹ trang điểm khá lâu, theo mốt của phụ nữ thời ấy. Tóc tết đôi sam hoặc thả dài sau lưng, mái chải lật, cặp chiếc cặp ba lá làm duyên. Như là một nếp sống thời bình, phụ nữ ra phố dạo chơi ngày chủ nhật là mặc áo dài. Cả Bờ Hồ là vườn hoa lộng lẫy của những sắc màu áo dài xen với cây xanh lấy bóng mát, cây cảnh và hoa ven hồ. Quầy hoa tươi ven hồ, đối diện với cửa hiệu ảnh Quốc Tế, người đến chụp ảnh hoặc sang quầy mua hoa lay ơn, hoa hồng, thược dược… lúc nào cũng tấp nập. Tôi được diện váy lụa trắng, cài nơ hồng trên tóc, tung tăng chạy nhảy, thích nhất là được ăn kem Tràng Tiền mát lạnh, thơm mùi hạt cốm dẻo làng Vòng. Đó cũng là kỷ niệm cuối cùng được vui chơi ở Bờ Hồ trước khi Hà Nội kiên cường chống không quân Mỹ ném bom tàn phá. Mẹ tôi cũng như các mẹ, các chị xếp áo dài lụa vào tủ áo nhỏ. Tinh thần "Tất cả vì miền Nam ruột thịt" ngấm sâu trong tâm huyết của đội quân tóc dài ở hậu phương. Trên đường phố, trong xí nghiệp, ngoài cánh đồng, chỉ thấy màu áo xanh lơ, xanh thẫm, xanh công nhân, nâu non, gụ… và những nắp hầm cá nhân để nổi ở hè phố, trên đường ra bờ vùng, bờ thửa. Nếp sống thời chiến nhanh, gọn, kịp thời chống máy bay Mỹ oanh tạc, đã tạo cho người phụ nữ dáng vẻ mới, khỏe khoắn, tươi tắn dưới vành mũ sao vuông.

Năm 2016, kỷ niệm 30 năm đổi mới, tôi cho Bảo tàng lịch sử Việt Nam mượn chiếc áo dài trắng vẽ hoa sơn mài may lần đầu tiên ấy, nay nó vẫn làm "đại sứ" trình diễn tại bảo tàng. Mẹ tôi giữ chiếc áo dài màu phấn hồng xưa và may thêm áo bằng lụa the màu rêu. Đã qua bao gian nan, hy sinh âm thầm cho con cháu, mái tóc mây xưa dài đến gấu áo, nay điểm bao sợi bạc, nhưng áo dài tôn dáng vẻ nền nã dáng lưng ong của mẹ, rất duyên, dù khi đó mẹ đã hơn 50 tuổi! Cuối năm đó, mẹ mặc áo dài đi biểu diễn ở quận Hai Bà Trưng, các cụ vẫn khen: Bà có phom người mặc áo dài đẹp quá!

10 năm "Súng trên vai sao vuông đầu mũ", phụ nữ Hà Nội dũng cảm chiến đấu và sản xuất, chờ chồng con về trong khúc ca khải hoàn, sum họp Bắc Nam, gia đình đoàn tụ. Những tà áo dài màu thiên thanh, vàng nhạt, tím hoa cà… thật hiếm hoi, bay bay trên đường phố trong Tết Hòa bình đầu tiên. Chúng tôi lên xe điện, hân hoan đón chờ giây phút giao thừa trong ánh điện lung linh và pháo đùng, pháo tép nổ tưng bừng - đó là cái Tết của tuổi 16 không bao giờ quên!

2. Sau ngày đất nước thống nhất, Hà Nội phải gánh chịu những khó khăn chồng chất của thời hậu chiến, chống quân xâm lược biên giới phía bắc và phía tây nam Tổ quốc. Áo sơ-mi may bằng vải ka-tê in hoa từ Sài Gòn đưa ra đã là đẹp lắm rồi. Chỉ những khi đi hội diễn, hoặc dự đám cưới, chị em chúng tôi mới mượn áo dài của nhau để diện. Rộn rã lắm khi tạm gác những lo âu cơm áo thường nhật, cắm cúi làm thêm hàng gia công để được thư thái đôi chút, thấy mình dịu dàng hơn, xinh tươi hẳn lên. Chị tôi ở đội văn nghệ tiểu khu gom góp tiết kiệm lương vài tháng thì may được áo dài ưng ý, sắm đôi guốc cao gót (hồi đó đang có mốt guốc gỗ vẽ hoa trên thân guốc) đi hội diễn của khu Đống Đa. Tôi ngây người ngắm chị! Ngày ấy, có được chiếc áo dài lụa in hoa thôi, không phải lụa tơ tằm, là cả "vấn đề to" của gia đình khi mà rau xanh hằng ngày phải xếp hàng dài dằng dặc trước quầy thực phẩm của mậu dịch. Ngay cả đám cưới của chính mình, có người may được, có người thuê áo dài… đơn giản, vì ai ai cũng lo làm thêm "kế hoạch ba" để cải thiện đời sống rất eo hẹp.

Nhớ mãi kỷ niệm lần đầu tiên được mặc áo dài khi tôi đang học Trường Sĩ quan chính trị Bắc Ninh cuối năm 1980. Đầu tháng 12, tôi và một số bạn ở đội văn nghệ của Tiểu đoàn 9 được phép nghỉ 2 ngày; lý do: Về Hà Nội mượn áo dài để biểu diễn kỷ niệm Ngày thành lập Quân đội 22/12. Đêm ấy, trên hội trường rộn rã tiếng đàn, chúng tôi hát các bài ca ngợi Tổ quốc và múa Lăm vông, những tà áo dài rực rỡ bên những bộ quân phục, xúc động khôn tả và gây ấn tượng rất đẹp trong tâm hồn các bạn Lào! Rồi ngày mai, chúng tôi lại mặc áo quân phục ra thao trường, vai áo nhuộm đầy đất đỏ núi Dạm.

Mãi đến những năm 90 của thế kỷ trước, chúng tôi mới có áo dài diện ở cả công sở trong những ngày lễ hội 30/4, 10/10… Phố Phùng Khắc Khoan lúc ấy đã được gọi là phố vải. Các cửa hàng chất ngất những cây vải lụa và tơ tằm Vạn Phúc để chị em chọn lựa theo sở thích. Lụa Thái Tuấn cải tiến hoa văn được người trung tuổi ưa chuộng nhất. Tuổi trẻ thì thích lụa trơn in hoa văn sơn mài cũng từ Sài Gòn đưa ra, họa tiết hiện đại và phong phú, "bắt mắt" hơn. Mấy cửa hiệu ở phố Cầu Gỗ là điểm may áo dài được chị em tín nhiệm, dù phố Lương Văn Can có nhiều cửa hiệu lâu đời của làng Trạch Xá chuyên may áo dài. Cầu kỳ hơn, một số người đi công tác ở Huế, là may ngay áo dài "dáng Huế".

Tôi chọn may áo dài bằng lụa và vẽ sơn mài phối màu trên nền trắng, diện lễ hội 20/10 cùng chị em rồi ra Hồ Tây chơi, ăn bánh tôm, người cứ nhẹ tênh, lâng lâng, như có ai nâng mình lướt trên phố vui! Hạnh phúc thế! Nhớ chuyện xưa, bạn tôi làm việc ở một cơ sở y tế thì cười như nắc nẻ: "Cơ quan cho tiền may áo dài đồng phục, nhưng chỉ cho tiêu chuẩn cái áo mà không cho cái quần lụa trắng".

Từ năm 2000, Hà Nội như bừng dậy sức sống mới hướng tới Đại lễ 1000 năm Thăng Long. Áo dài ngày càng đẹp hơn với nhiều loại chất liệu phong phú (gấm, the, tơ tằm, lụa…), đều cải tiến hoa văn rất đẹp. Áo dài cho các lứa tuổi, đi dự lễ hội, đi du lịch trong và ngoài nước đã dần trở thành nếp quen sinh hoạt của phụ nữ Việt. Hồ Gươm xanh màu lục thủy càng đẹp hơn với những tà áo dài trắng, vàng dịu, tím Huế, đỏ tươi in cả hình sao vàng trên ngực áo. Tôi có thói quen đạp xe đến Hồ Gươm để ngắm các cháu thả tà áo trong nắng gió hồ, càng yêu hơn vẻ đẹp của phụ nữ Việt thanh thoát dịu dàng. Thời gian theo mùa đi mãi, nhưng áo dài đẹp tinh tế, thanh lịch, chở cả hồn dân tộc Việt vào nếp áo, mãi còn với thời gian!

Những mảng màu phi thực

■ TRỊNH CHU

Sử dụng chất liệu sơn dầu hoặc acrylic nhưng nhiều bức tranh của Giang Phong lại toát lên vẻ màu của sơn mài. Nghệ sĩ Nhiếp ảnh Bá Nhân - Hội viên Nghệ sĩ Nhiếp ảnh Việt Nam, Hội Văn học Nghệ thuật Lâm Đồng, đã nhận xét như vậy, khi ngắm nhìn bộ tranh Đà Lạt phố của họa sĩ Giang Phong - Hội viên Văn học nghệ thuật Lâm Đồng.

Trước khi rẽ ngang qua hội họa, Giang Phong từng có thời gian công tác tại báo *Công an TP Hồ Chí Minh*, rồi báo *Giác ngộ*. Xuất điểm báo chí nên nhiều bức tranh của anh cũng có... cái nhìn báo chí - sử dụng màu sắc để tả chất hiện thực tâm trạng. Tuy nhiên, vì tả chất hiện thực qua trạng thái cảm xúc nên nhiều bức tranh của Giang Phong có những mảng màu nghiêng hẳn sang... phi thực. Bầu trời trong tranh anh không nhất thiết phải màu xanh dương. Giang Phong cũng không ép dòng sông phải có màu xanh lam như xưa nay mắt người vẫn quen nhìn. Anh dồn đẩy những sắc màu đi tới đỉnh điểm của sự tương phản. Người xem thấy rõ điều này qua những cánh rừng đỏ rực, những dòng sông ánh tía, những bầu trời tím lịm, những vạt nắng thẫm xanh cao nguyên... trong tranh của Giang Phong. Chủ tịch Hội đồng Nghệ thuật Chi hội Mỹ thuật Việt Nam tại Lâm Đồng - họa sĩ Vi Quốc Hiệp nhận xét: "Giang Phong là họa sĩ năng động. Sự tích cực trong sáng tác, rồi tổ chức triển lãm của Giang Phong đã góp phần làm cho đời sống mỹ thuật ở Lâm Đồng thêm gam màu sáng".

Chỉ trong một khoảng thời gian ngắn, anh đã tổ chức 2 cuộc triển lãm tranh cá nhân ở Đà Lạt. Triển lãm "Đà Lạt phố", tháng 12/2024, Giang Phong trưng bày 30 bức tranh về phố phường Đà Lạt. Mừng đón năm mới Bính Ngọ 2026, anh tiếp tục mở triển lãm cá nhân "Vó ngựa phong sương", trưng bày 20 tác phẩm về ngựa - linh vật năm Bính Ngọ. 20 tác phẩm về ngựa trong bộ tranh "Vó ngựa phong sương" trưng bày tại Phòng Triển lãm Dalat Cadasa Resort, số 14 Trần Hưng Đạo, phường Xuân Hương - Đà Lạt, tỉnh Lâm Đồng. Ngựa trong tranh của Giang Phong đẹp về hình thể, nhịp màu cân đối, hài hòa. Trước đó, tháng 3/2024, anh còn mang thư họa về Phật giáo ra TP Đà Nẵng tổ chức triển lãm, giới thiệu với công chúng nghệ thuật ở sông Hàn 42 bức thư họa.

Tác phẩm của họa sĩ Giang Phong.

Ngày thơ ra biển, nhà thơ xuống hầm lò

■ HOÀNG HOA *(Ghi)*

Mong lan tỏa tinh thần thơ ca đến các địa phương, vùng miền, năm nay 2026, Ngày thơ Việt Nam lần thứ 24 được Hội nhà văn Việt Nam phối hợp tỉnh Quảng Ninh tổ chức. Nhiều dự định hay đã được chia sẻ tại cuộc gặp gỡ báo chí ở trụ sở Hội vừa diễn ra. *Thời Nay* xin chia sẻ cùng bạn đọc.

Ngày thơ Việt Nam lần thứ 23 tại Ninh Bình với chủ đề "Tổ quốc bay lên". Ảnh: QUANG HƯNG

Nhà thơ Nguyễn Quang Thiều, *Chủ tịch Hội Nhà văn Việt Nam:*

"Mong từ Quảng Ninh, lan tỏa đến nhiều vùng đất khác"

Ngày thơ Việt Nam đã trở nên một lễ hội đặc biệt với sự hưởng ứng, tổ chức của tất cả các địa phương, bằng sự đặc sắc văn hóa của mỗi vùng đất. Năm nay, Hội chọn và phối hợp với tỉnh Quảng Ninh bởi sự kỳ vĩ của tự nhiên, sự kiêu hãnh của truyền thống văn hóa, những dấu ấn lịch sử thời kỳ chống thực dân Pháp, đế quốc Mỹ và những năm xây dựng đất nước vừa qua.

Nhà thơ Nguyễn Khoa Điềm có trao đổi với tôi, ông đánh giá cao chủ đề "Trước biển lớn" của Ngày thơ và tên tọa đàm "Phẩm giá của thơ ca" sẽ tổ chức trong khuôn khổ Ngày thơ. Ông cũng đã gửi tham luận cho ban tổ chức. Với việc tổ chức Ngày thơ tại Ninh Bình năm 2025 và Quảng Ninh năm 2026, chúng tôi mong tình yêu thơ ca được lan tỏa rộng rãi. Một số tỉnh cũng muốn hợp tác với Hội để tổ chức Ngày thơ. Tôi mong rồi đây, Ngày thơ do Hội phối hợp tổ chức sẽ đến với quê hương cụ Nguyễn Đình Chiểu, các tỉnh Tây Nguyên, quê hương cụ Nguyễn Du và các tỉnh, thành phố khác.

Phó Chủ tịch Hội văn học nghệ thuật tỉnh Quảng Ninh **Trần Thùy Liên:**

"Quảng Ninh đã tổ chức đến Ngày thơ thứ 39"

Lâu nay, tỉnh Quảng Ninh đồng thời tổ chức hai Ngày thơ là Ngày thơ Việt Nam và Ngày thơ tỉnh Quảng Ninh - nay đã đến lần thứ 39. Có thể nói, đây là vinh dự của tỉnh và trước đây, tỉnh từng phối hợp với Hội Nhà văn Việt Nam tổ chức liên hoan thơ quốc tế.

Với sự phối hợp của tỉnh, trong khuôn khổ Ngày thơ sẽ diễn ra một loạt hoạt động. Trong đó có hoạt động của 7 đoàn với 1 đoàn gồm 100 tác giả sẽ thực tế trên vịnh Hạ Long; 1 đoàn sẽ xuống hầm lò, gặp gỡ công nhân khai thác than; 5 đoàn sẽ đến nói chuyện thơ với các đơn vị, cơ quan, trường học. Và tối Nguyên tiêu - Rằm tháng Giêng (ngày 3/3 dương lịch), nhiều văn nghệ sĩ Quảng Ninh sẽ tham dự cùng các nhà thơ của Hội nhà văn Việt Nam trong các hoạt động tổ chức, biểu diễn, trình diễn, thể hiện các bài thơ tâm đắc của mình.

Họp báo giới thiệu Ngày thơ Việt Nam lần thứ 24. Ảnh: TÚ NHI

Nhiếp ảnh gia Dương Minh Long:

"Đóng góp những tư liệu quý về Hạ Long cho Quảng Ninh"

20 năm trước, tôi đã có 1 năm, 3 tháng, 12 ngày "nằm" ở vùng biển đảo Quảng Ninh, chụp nhiều những bức ảnh panorama với phim lớn ở dạng dương bản, thể hiện vẻ đẹp thiên nhiên kỳ vĩ nơi này. Các tác phẩm đó từng được tham gia hoạt động triển lãm quốc tế với sự khởi xướng của UNESCO. Nay tôi rất trân trọng được sử dụng chúng vào việc tạo dựng không gian văn hóa của Ngày thơ Việt Nam trên tinh thần khai thác di sản văn hóa, thiên nhiên Hạ Long - Quảng Ninh.

Nhà thơ Hữu Việt, *Ủy viên Ban Chấp hành Hội Nhà văn Việt Nam:*

"Thơ cần đến với các không gian và công chúng cụ thể"

23 lần trước, các Ngày thơ Việt Nam được tổ chức có tính chất cố định với những chủ đề mà Hội Nhà văn Việt Nam khởi xướng, nhiều Hội nhà văn, Hội văn học nghệ thuật các tỉnh có thể hưởng ứng, cùng sử dụng. Nhưng cũng có những Hội chọn các chủ đề khác, như năm nay, Hội nhà văn Việt Nam và Quảng Ninh chọn "Trước biển lớn", còn tại TP Hồ Chí Minh chọn chủ đề về đô thị, Hà Nội hay Thái Nguyên… cũng có chủ đề khác. Đây là sự phong phú, sáng tạo cần thiết, đáng trân trọng và ghi nhận.

Bên cạnh đó, trong khuôn khổ Ngày thơ Việt Nam tại Quảng Ninh, các nhà thơ sẽ đi thực tế, giao lưu tại mỏ than, trường học… Đây là cách làm mà chúng tôi tham khảo từ bạn bè quốc tế như tại Venezuela, Colombia… Có đất nước, các nhà thơ được đưa tới nơi xảy ra bạo lực, hỗn loạn; đến với các ông bà cao tuổi hay các cháu nhỏ trong đời sống dân dã với mong muốn thơ ca sẽ lan tỏa rộng rãi vào công chúng.

Nhà thơ Nguyễn Bình Phương, *Phó Chủ tịch Hội Nhà văn Việt Nam:*

"Nhà thơ có dám khước từ việc giải trí nhạt nhẽo"

Trong khuôn khổ Ngày thơ, sáng 3/3 sẽ diễn ra tọa đàm "Phẩm giá của thơ ca" với sự xâu chuỗi các vấn đề mà các tọa đàm nhân Ngày thơ những năm gần đây đã tổ chức. Các tác giả sẽ trao đổi về vấn đề xây dựng, giữ gìn, bảo vệ thơ ca, nhất là trong đời sống có trí tuệ nhân tạo tác động mạnh mẽ; vấn đề mạng xã hội với quyền phát ngôn, biểu đạt rất cao về các tác phẩm, tác giả, nhân cách nhà thơ, những lợi và hại liên quan. Rồi vấn đề thơ ca-nhà thơ có dám khước từ việc biến tác phẩm thành hàng hóa, công cụ giải trí nhạt nhẽo để vượt lên, khẳng định giá trị mới…

Bà Nguyễn Thu Hường, *Phó Chủ tịch Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh Quảng Ninh:*

"Kỳ vọng khởi sắc văn hóa từ Ngày thơ thứ 24"

Chúng tôi đã, đang chuẩn bị tốt cho Ngày thơ Việt Nam diễn ra tại Hạ Long - Quảng Ninh. Tỉnh vừa tổ lễ khai bút, giải thơ Lê Thánh Tông mà đồng chí Thủ tướng Phạm Minh Chính từ khi là Bí thư tỉnh ủy Quảng Ninh đã góp phần khởi xướng. Đồng chí Bí thư tỉnh ủy hiện nay cũng kỳ vọng 2026 với việc tổ chức Ngày thơ tại đây sẽ là một năm khởi sắc của hoạt động viết văn, làm thơ, nuôi dưỡng tâm hồn văn hóa trong người dân và nhất là thế hệ trẻ Quảng Ninh.

Chúng tôi cũng mong sau Ngày thơ tới đây, sẽ được đón nhận các sáng tác về đề tài đất và người Quảng Ninh của các tác giả từ nhiều địa phương đến, để chúng tôi lưu giữ và nhân lên giá trị văn hóa, con người đất mỏ.

THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH:

Nhiều hoạt động nổi bật cho Ngày thơ

Với chủ đề "Tiếng gọi đô thị mới", Ngày thơ Việt Nam năm 2026 tại Thành phố Hồ Chí Minh sẽ diễn ra trong ba ngày (ngày 27, 28/2 và 1/3, nhằm ngày 11,12 và 13 tháng Giêng).

Hội trại thơ quy tụ 36 lều của các câu lạc bộ trên địa bàn thành phố, bao gồm cả các câu lạc bộ trên địa bàn tỉnh Bình Dương và Bà Rịa - Vũng Tàu cũ với nhiều chương trình giao lưu, biểu diễn ấn tượng. Đường thơ năm nay sẽ triển lãm 12 poster, với 12 tác giả tiêu biểu qua 40 năm đổi mới đất nước. Chương trình thơ nhạc "Tiếng gọi đô thị mới" trình diễn các tác phẩm thơ và ca khúc phổ thơ của nhiều nhà văn, nhà thơ tên tuổi. Trong khi đó, tọa đàm "Đô thị thi ca" tập trung trao đổi về đặc trưng thơ Thành phố Hồ Chí Minh, đồng thời kiến nghị các giải pháp đưa thơ phổ cập công chúng và chuyển ngữ quốc tế. Triển lãm thơ dịch "Cây tâm hồn" giới thiệu các tác phẩm thơ được dịch sang nhiều thứ tiếng và tổ chức giao lưu với dịch giả.

Theo nhà văn Trịnh Bích Ngân, Chủ tịch Hội Nhà văn thành phố, sự kiện văn hóa quy mô này không chỉ là sân chơi chung dành cho những người yêu thơ mà còn khẳng định thành tựu của thơ ca sau 40 năm đất nước đổi mới. Qua đó tìm ra những định hướng, giải pháp để thơ ca Thành phố Hồ Chí Minh ngày càng đi vào chiều sâu và lan tỏa rộng rãi đến đông đảo công chúng sau sáp nhập.

Kết thúc Ngày thơ, Hội Nhà văn thành phố sẽ tổ chức cuộc thi thơ "Tiếng gọi đô thị mới". Chủ đề cuộc thi phản ánh đời sống tinh thần của con người Việt Nam trong kỷ nguyên mới, đề cao sự tôn trọng văn hóa truyền thống và vẻ đẹp bản sắc dân tộc. Đặc biệt, khuyến khích những tác phẩm viết về sức sống

năng động nghĩa tình của siêu đô thị Thành phố Hồ Chí Minh sau khi hợp nhất hành chính. Thời gian nhận bài dự thi từ ngày 1/3 đến ngày 31/12. Công bố và trao giải vào dịp Ngày thơ Việt Nam năm 2027.

Đường về Cổng Trời

Truyện ngắn của **TRẦN QUỲNH NGA**

Minh họa: NGUYỄN VĂN ĐỨC

- Chú Thòong… chú…

Tôi thốt lên khe khẽ khi nhìn thấy người đàn ông đi từ dưới cánh sân khấu lên trong những tràng pháo tay không dứt của cả hội trường. Tư lệnh chào đáp lại rồi trịnh trọng mời ngồi dãy ghế đầu dành cho đại biểu. "Ai vậy?", "Phó tư lệnh cảnh vệ, thiếu tướng Phan Thọ, sao?", "Không" tôi ấp úng ngồi xuống, cảm xúc xâm lấn khó tả. Có cảm giác nào đó từ trong sâu thẳm khiến tôi gọi tên một người mà tôi luôn nhớ tới. Hôm nay là buổi lễ chia tay cho các chiến sĩ đã hoàn thành nghĩa vụ quân sự trở về với quê hương.

★

- Nhà mày ở đâu?

- Qua Cổng Trời là đến.

- Dân Na Ngoi mà cũng đòi đi học à?

Mỗi lần nói đến Cổng Trời và đoạn đường đi bộ về nhà vào dịp cuối tuần là tôi lại không yên. Chẳng có con đường nào mà lại đi đến sốt ruột như con đường này. Rừng càng về chiều càng tối. Đường dốc trơn trượt. Đứa trẻ mười tuổi một mình giữa đường cứ cắm mặt dưới đất, đơn độc mà đi. Lòng thấp thỏm bao nỗi sợ. Tôi sợ gặp đám du côn chặn đường, sợ đối diện với cha, biết được tôi bị đám trai bản khác đuổi đánh hay chặn đường gây chuyện, chắc chắn ông sẽ bắt tôi nghỉ học.

Tôi đã vượt qua được chướng ngại vật thứ nhất sau khi học hết lớp 2 ở bản, tôi phải băng rừng lội suối gần 20 km để theo học lớp 3 cũng phải đi bộ gần mất hai ngày đường. Ở bản có hai đứa đi học, mỗi lần đến trường hai đứa phải cõng trên vai 5 cân gạo rồi bẻ măng đắng dọc đường làm gậy chống để đến nơi còn có mà ăn. Lâu dần thằng Nới nản, bỏ học khiến tôi đôi lần đối diện với con đường dằng dặc phía trước cũng thoáng chần chừ.

Buổi đầu đi học trường dân tộc nội trú, tôi như con chim bị đưa ra khỏi cánh rừng quen thuộc của mình. Đôi khi nhớ nhà không chịu nổi, tôi trốn học, chạy bộ gần 20 km đường đèo để về đến Cổng Trời. Nhưng rồi từ khúc quanh vào bản, tôi nhìn xuống con dốc sâu hun hút mờ mịt trong sương, lòng lại nôn nao.

Việc tôi được đi học là việc từ trước giờ chưa có xảy ra ở bản làng thâm sơn cùng cốc này.

Việc hy hữu đó là nhờ chú Thòong.

Chú Thòong đến ở xóm tôi vào đúng một đêm mưa to gió lớn. Nước dưới Khe Tạt hung dữ như một con trâu điên hồng hộc đâm đầu vào hết đám cây bụi cỏ bên suối, nhổ tung chúng lên rồi nhấn vào dòng nước đang cuồn cuộn chảy. Hết lũ quét, cha tôi tìm thấy chú nằm ngất cạnh một gốc cây to. Chú chẳng nhớ nổi mình đến từ đâu, đi đâu nên cha tôi thương tình cho chú ở lại phụ việc vặt trong nhà và trông nom lũ em cho mẹ tôi xuống suối.

Chú Thòong chân cao chân thấp, tuổi thật chắc thua ba tôi nhưng mái tóc lù xù, bộ đồ rách rưới khiến chú nom như một kẻ dở người. Chú ngủ ở nhà dưới bên cạnh cái bếp lửa ở giữa nhà, trên cái sạp đựng đủ các loại củ quả dự trữ như bí đỏ, bí xanh, ngô, khoai, sắn các loại.

Từ bữa tôi bị bắt nạt dọc đường, cha tôi giao luôn nhiệm vụ kèm tôi đến trường cho chú, kiểu có người lớn bọn nó đỡ dọa tôi hơn chứ thực ra chú Thòong thì nào có làm được gì.

Từ ngày có chú, tôi không chán việc phải đi học. Tôi đi trước, chú Thòong đi sau, tấp ta tấp tểnh trên những con đường xuống dốc.

- Tiến, Tiến cố gắng đi học nhé Tiến… - chú Thòong nói cờ lăm cờ lay mãi mới được một câu như thế.

- Cha nói chỉ học đến lúc biết chữ thôi là nghỉ, không cần hơn.

- Bậy… bậy nào! Thế giới là ở nơi những con… con chữ ấy đấy. Có nó chúng ta sẽ đi được trăm ngàn vạn dặm chứ không phải qua một con dốc như thế này.

- Là ra đến Hà Nội phải không ạ?

- Còn xa xa hơn cả thế…

- Đến chú còn không biết chú tên chi, từ đâu đến đây mà đòi… - Tôi cười vỗ vỗ vào lưng chú - Được rồi, sau này cháu sẽ bảo vệ chú.

- Tên Thò…ong … Nhất nhất định nhé…

Tôi gật đầu.

Tôi đã nghĩ mãi những lời bâng quơ của chú Thòong thốt ra. Lời chú Thòong hôm đó có thể đúng, có thể sai nhưng đã gieo vào lòng một đứa trẻ miền biên viễn như tôi một ước mơ cháy bỏng.

★

Chú Thòong đã ở bên tôi suốt cả mấy tháng mùa thu hanh heo khô quắt cho đến những ngày mưa phùn rét mướt. Chú hay bày trò cho đoạn đường đến trường của tôi ngày một gần hơn. Những ngày được về nhà, hai chú cháu thường đi rừng nhặt hạt dẻ, chú nhìn khói bếp bay mờ mịt dưới những gốc mận nở hoa trắng xóa mơ tưởng:

- Tiến sau này lớn lên làm homestay cho bản mình chắc sẽ có nhiều người đến du lịch.

- Ai mà lên đến đây - tôi cười trước cách nói ngây thơ của chú Thòong…

- Sau Tiến đưa họ lên…

- Thôi được - tôi miễn cưỡng.

Tôi đã hứa với chú Thòong rất nhiều những điều vu vơ như thế vì nghĩ những điều đó làm sao có thể được. Người đến với bản tôi nhiều nhất là các cô giáo cấp 1 rồi cũng đi sau khi họ vận động trẻ con đi học không thành. Rồi đến những người đi rừng xin trú chân qua một đêm và đi.

Khi tôi quen với đoạn đường dốc dài, với những bài tập chạy, tập leo trèo, nhảy hố, vượt tường và khả năng phán đoán địa hình, thời tiết thì chú Thòong đột ngột biến mất như khi chú đến. Đêm đó, cả làng bị thức giấc bởi những tiếng súng nổ dồn dập liên hồi. Một đợt truy bắt tội phạm ma túy lớn nhất từ trước giờ đã làm mọi thứ xáo trộn. Những người đàn ông ngày ngày đi rừng đã trở thành đồng phạm của bọn buôn bán ma túy khi nhận cõng hàng qua biên giới qua đường tiểu ngạch. Người ta còn phát hiện ra trong những cánh rừng giáp biên vẫn có những cánh đồng trồng cây anh túc. Đến khi họ bị bắt đi, cả bản tôi vẫn chưa hết bàng hoàng.

Chú Thòong biến mất trong dịp ấy. Cả nhà tôi bần thần, nhưng người sốc nhất vẫn là tôi. Bố tôi sau khi kiếm tìm chú suốt mấy ngày trời không tìm ra tung tích, mỗi bữa ăn đều buông lời phàn nàn vì đã lỡ để chú Thòong theo sát tôi vào những ngày đến trường: "Biết chừng nó lại rủ rê thằng Tiến nhà mình đi xách hàng cấm", " biết đâu…biết đâu"… Tôi lúc đó chỉ muốn hét lên rằng, tôi không tin chú Thòong có thể làm việc gì đó xấu. Tôi gào lên tôi chỉ lo chú Thòong có thể đã bị người ta sát hại hay chú bị đánh ngất ở đâu đó khi bọn xấu muốn bịt đầu mối, nhưng tôi không có đủ lý lẽ để có thể biện hộ cho chú. Tôi vùng đứng dậy, nước mắt lã chã chạy xuống cả một đoạn dốc dài.

★

Mùa đông buồn tê tái. Gió lạnh thun thút thổi làm gục mọi ý chí muốn ra khỏi nhà của cha tôi. Mẹ tôi đẻ thêm em bé. Cha tôi nhìn bốn đứa trẻ lít nhít tuổi nhau thở dài: "Hết đợt mưa này, thằng Tiến theo tao vào rừng".

Tôi ngồi bên liếp cửa nhìn ra ngoài trời ướt sũng không biết vui hay buồn. Nhà sáu miệng ăn, các em còn chưa đủ sức trèo lên cây hồng hái trái chín giúp mẹ thì làm sao tôi có thể tiếp tục được đi học.

- Thằng Tiến hái đi một gùi hồng mai xuống thị trấn đem cho bà Xơn mà lấy tiền đóng học phí.

Lời mẹ nói nhỏ tưởng như rì rầm mà có sức mạnh kinh khủng đẩy tôi ra khỏi hiện thực phũ phàng đang diễn ra trước mắt. Bố tôi ngồi im. Tôi hết nhìn bố sang nhìn mẹ, định mở miệng nói "con nghỉ học" nhưng rồi ngay lập tức trước mắt tôi hiện ra con đèo trước mắt, Cổng Trời mờ mịt sương giăng. Tôi muốn đi ra ngoài thế giới rộng lớn đó, tôi muốn cho người ta biết, phía sau cổng trời đó, bản mường tôi như một người đẹp say ngủ đang chờ người đánh thức.

★

Tốt nghiệp THPT, tôi đăng ký nhập ngũ. Sau ba tháng huấn luyện, tôi được chọn về làm nhiệm vụ cận vệ. Tôi đã rất tự hào khi biết để tìm ra những tân binh ưu tú nhất trong hàng chục nghìn thanh niên trúng tuyển nghĩa vụ quân sự không phải là điều dễ dàng. Đôi cánh chú Thòong chắp cho tôi, tôi đã dang rộng bay cao rồi. Tôi đã thực hiện được giấc mơ của mình là trở thành một người lính cảnh vệ hoàn thành nhiệm vụ và được xuất ngũ. Ngày mai đây, tôi lại trở về với Cổng Trời của mình. Về để viết tiếp giấc mơ của chú về Cổng Trời đang như một người đẹp say ngủ cần tôi đánh thức.

★

- Hạ sĩ Vừ Văn Tiến!

Một tiếng nói vang lên sau lưng khiến tôi giật mình. Tôi đứng bật dậy, xoay mình, dơ tay lên ngang đầu. Trước mắt tôi là chú Thòong, chú Thòong trong bộ đồ quân phục đang dang rộng vòng tay ôm chầm lấy tôi mắt ngấn nước. Tôi òa khóc. Đã vào trong quân ngũ, nếm mật, nằm gai chịu đựng bao nhiêu thử thách, nước mắt tôi cũng không rơi như thế này. Tôi úp mặt vào vai chú. Chú vỗ vỗ vào lưng tôi nghẹn ngào: "Cái thằng nhóc này…", rồi chú cũng khóc.

Sau này, tôi mới biết, cuộc chia tay không báo trước của chú có kế hoạch từ trước, ngay sau khi có vụ vây bắt ma túy lớn đó xảy ra.

- Thế đấy - chú Thòong vỗ vai tôi - Đến lúc phải về rồi chứ?

- Vâng ạ - tôi đưa tay lên lau nước mắt - Cháu đã thực hiện được giấc mơ của mình là đi thật xa, giờ đã đến lúc cháu phải trở về để thực hiện lời hứa của mình.

- Ngày mai, ta cùng về lại Cổng Trời.

- Rõ!

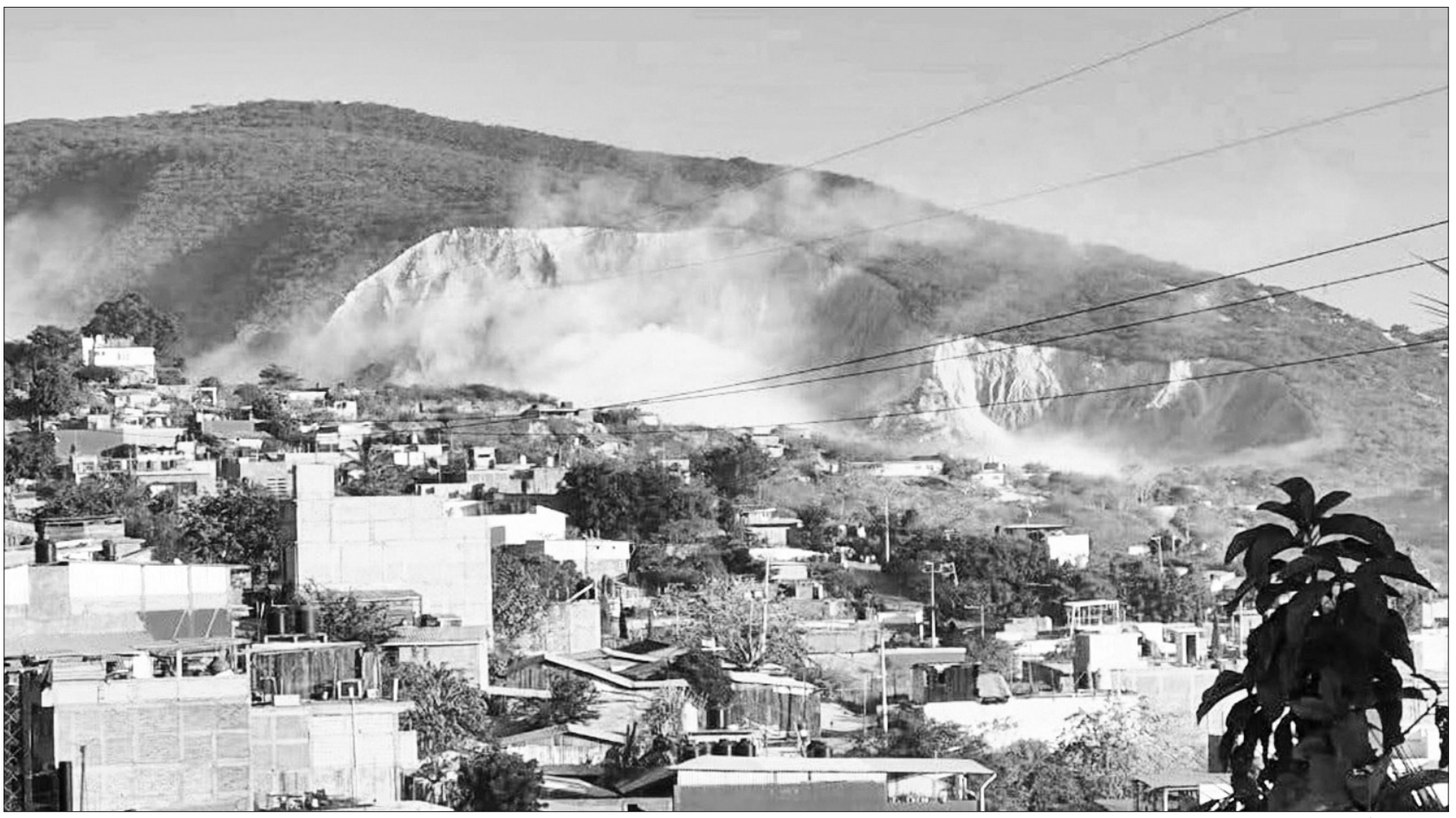
★

Trời vừa chớm sang chiều, Cổng Trời đã xẩm xẩm tối. Dưới cánh rừng hoa mận trắng, hoa cải vàng có hai người lính vừa bước xuống xe. Người lính già đi trước, người lính trẻ theo sau cùng đi lên đèo. Họ bước vội vã xuyên qua những tán cây vội vàng. Xa xa, phía cuối con dốc, chỗ khúc quanh vào bản, sau những rặng hồng chín rực như lửa, Cổng Trời dần hiện ra trong mù sương khiến hai người vội vàng. Thật chẳng có con đường nào mà lại đi đến sốt ruột bằng con đường trở về nhà đến thế…

Vùng đứt gãy Guerrero và rủi ro địa chấn

BẠCH DƯƠNG *(Biên dịch)*

Bắc Mỹ là một trong những khu vực hoạt động địa chấn mạnh mẽ nhất thế giới, trong đó vùng đứt gãy Guerrero ở Mexico nổi lên như một "khoảng trống địa chấn" đầy lo ngại. Khu vực này, nằm dọc bờ tây Thái Bình Dương của Mexico, chưa chứng kiến trận động đất lớn nào trong hơn một thế kỷ, khiến các nhà khoa học cảnh báo về nguy cơ tích tụ năng lượng có thể dẫn đến thảm họa.

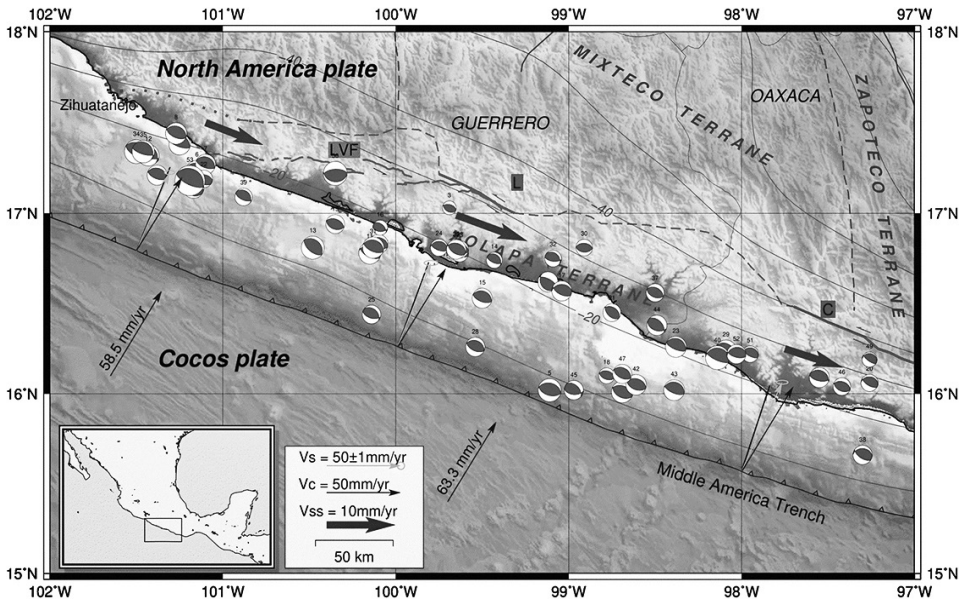
Động đất đã gây ra tình trạng sạt lở tại Guerrero. Ảnh: AFP

Động đất mạnh hơn do tích tụ năng lượng

Theo *Science Magazine*, vùng đứt gãy Guerrero, còn gọi là "Guerrero Seismic Gap", là một đoạn khoảng 200-230km dọc theo vùng hút chìm (nơi xảy ra các hoạt động địa chất mạnh nhất như động đất, sóng thần và tạo thành các vòng cung núi lửa) giữa mảng Cocos và mảng Bắc Mỹ (các mảng kiến tạo đại dương) nằm ở bờ biển Thái Bình Dương của bang Guerrero (Mexico). Khu vực này kéo dài từ Acapulco đến Petatlán, nơi mảng Cocos đang chìm xuống dưới mảng Bắc Mỹ với tốc độ 6 cm/năm. Cục Khảo sát Địa chất Mỹ (USGS) cho hay, vùng đứt gãy Guerrero được xác định từ những năm 1970, khi các nhà địa chất nhận thấy sự thiếu hụt các trận động đất lớn (Mw > 7.0) trong hơn 100 năm, trong khi các đoạn lân cận thường xuyên rung chuyển.

Mw > 7.0 nghĩa là một trận động đất có độ lớn hơn 7.0, sử dụng thang đo độ lớn mô-men (Mw) - một thang đo hiện đại hơn richter - biểu thị trận động đất rất mạnh có khả năng gây tàn phá diện rộng, giải phóng năng lượng cực lớn, khác biệt hoàn toàn so các trận động đất nhỏ hơn. Đặc điểm này làm nổi bật Guerrero như một "khoảng trống địa chấn", nơi năng lượng tích tụ từ sự ma sát giữa hai mảng có thể giải phóng đột ngột, gây ra động đất mạnh.

Nguồn gốc của vùng đứt gãy Guerrero nằm trong bối cảnh địa chất học của Vành đai lửa Thái Bình Dương, nơi Mexico nằm ở giao điểm của nhiều mảng kiến tạo. Mảng Cocos, một phần của đại dương Thái Bình Dương, đang hút chìm dưới lục địa Bắc Mỹ, tạo ra các đứt gãy song song với bờ biển. Theo nghiên cứu trên tạp chí *The Nature* năm 2021, vùng Guerrero là đặc biệt vì có hoạt động "động đất chậm" và "run rẩy địa chấn", nơi năng lượng được giải phóng dần qua các sự kiện không gây rung lắc mạnh, nhưng vẫn góp phần vào sự mất cân bằng tổng thể. Các nhà khoa học từ Trường đại học Kobe (Nhật Bản) và Viện Địa - Vật lý Mexico (UNAM) đã sử dụng dữ liệu từ mạng

Bản đồ mô tả vùng đứt gãy Guerrero. Ảnh: SPRINGER

lưới trắc địa và địa chấn kế để theo dõi sự dịch chuyển bề mặt, cho thấy vùng này đang "khóa chặt", nghĩa là các mảng không trượt tự do, dẫn đến tích tụ năng lượng.

Chuyên gia Victor Cruz-Atienza từ UNAM nhận định, vùng Guerrero có thể gây ra động đất có độ lớn lên đến Mw 8.2 nếu đứt gãy toàn bộ, dựa trên mô hình mô phỏng địa chấn. Ông nhấn mạnh: "Khoảng trống này đại diện cho mối đe dọa lớn nhất đối với Thủ đô Mexico City, nơi hơn 20 triệu dân cư có thể bị ảnh hưởng bởi sóng địa chấn lan truyền". Chuyên gia Diego Melgar từ Trường đại học Oregon (Mỹ) bổ sung: "Guerrero không phải là khoảng trống im lặng hoàn toàn, mà các sự kiện chậm đang diễn ra có thể là dấu hiệu cảnh báo cho một trận động đất lớn hơn".

Về mặt lịch sử, vùng Guerrero đã chứng kiến các trận động đất lớn trước năm 1911, như trận Mw 7.8 năm 1907, Mw 7.6 năm 1911. Sau đó, khu vực này "im lặng" trong khi các đoạn lân cận như Michoacán và Oaxaca rung chuyển mạnh mẽ, chẳng hạn, trận Mw 8.0 năm 1985 gây thiệt hại nặng nề cho Mexico City. Các chuyên gia từ Trường đại học Columbia (Mỹ) cảnh báo rằng, "sự im lặng kéo dài có thể dẫn đến động đất mạnh hơn dự đoán vì năng lượng tích tụ lâu hơn".

Có thể thấy, vùng đứt gãy Guerrero không chỉ là một đặc điểm địa chất mà còn là dấu hiệu về rủi ro tiềm ẩn ở Mexico. Với các công nghệ giám sát hiện đại như mạng lưới dự báo SATREPS (hợp tác giữa Nhật Bản và Mexico), các nhà khoa học đang nỗ lực "đoán trước" một cách chính xác nhất có thể về các thảm họa.

Rủi ro địa chấn cao

Lịch sử địa chấn tại vùng đứt gãy Guerrero phản ánh sự không đồng đều của hoạt động hút chìm, khi các trận động đất lớn xen kẽ khoảng lặng dài. Từ đầu thế kỷ 20, khu vực này trải qua hơn 50 trận động đất có cường độ Mw lớn hơn 6.0, nhưng không có cơn địa chấn nào vượt Mw 7.0 kể từ năm 1911. Theo USGS, trận động đất Mw 7.6 năm 1911 là sự kiện lớn cuối cùng, gây thiệt hại nghiêm trọng ở Acapulco và các vùng lân cận. Sau đó, những cơn địa chấn Mw 7.0 năm 1957 và Mw 6.9 năm 2014 chỉ ảnh hưởng cục bộ, không làm vỡ toàn bộ đứt gãy. Nghiên cứu trên Hiệp hội Địa chấn học Mỹ năm 2018 đã kiểm tra giả thuyết "khoảng trống địa chấn" ở Mexico, kết luận rằng Guerrero không tuân theo mô hình dự báo truyền thống, với xác suất động đất lớn chỉ khoảng 50% trong 30 năm.

Vụ động đất mới nhất ngày 2/1/2026 đã làm rung chuyển khu vực, với cường độ Mw 6.5, có tâm chấn nằm cách thị trấn San Marcos (bang Guerrero) 14km, độ sâu chấn tiêu 5km. Theo *Reuters*, trận động đất xảy ra lúc gần 8 giờ sáng (giờ địa phương), làm gián đoạn buổi họp báo đầu năm của Tổng thống Claudia Sheinbaum và kích hoạt báo động địa chấn ở Mexico City. Vụ động đất khiến 2 người thiệt mạng, 17 người bị thương, hàng trăm tòa nhà hư hại, đường sá và bệnh viện bị nứt vỡ. Thị trưởng San Marcos, bà Misael Lorenzo Castillo cho biết, khoảng 50 ngôi nhà đã bị phá hủy. Rung chấn của trận động đất lan đến Thủ đô Mexico City, cách tâm chấn khoảng 300km.

Cơn địa chấn này theo sau chuỗi động đất mạnh từ ngày 31/12/2025 đến 1/1/2026. Giới chuyên gia nhận định trận động đất Mw 6.5 vừa qua có thể là dấu hiệu của sự giải phóng ứng suất cục bộ, nhưng "không loại bỏ rủi ro lớn hơn".

Không chỉ Bắc Mỹ, giới chuyên gia nhận định khu vực Mỹ latin đang đối mặt rủi ro địa chấn cao do nằm trên nhiều ranh giới mảng kiến tạo, từ "Vành đai lửa" ở phía tây đến mảng Caribe (*mảng kiến tạo đại dương nằm dưới Trung Mỹ* và biển Caribe ngoài khơi phía bắc vùng duyên hải của Nam Mỹ). Theo USGS, hầu hết các trận động đất lớn ở Nam Mỹ xảy ra ở độ sâu chấn tiêu dưới 70km, do biến dạng liên tấm (sự cong vênh, vặn xoắn của mảng kiến tạo đại dương) và biến dạng nội lục địa (quá trình uốn nếp, đứt gãy hoặc dịch chuyển xảy ra bên trong các mảng kiến tạo).

Vùng đứt gãy Guerrero là một phần của vùng hút chìm Mexico, nhưng rủi ro lan tỏa đến toàn khu vực. Dự báo về tương lai của vùng đứt gãy Guerrero, chuyên gia từ tạp chí *The Nature* cảnh báo rằng khoảng trống này có thể gây động đất lớn, có thể ảnh hưởng tới toàn khu vực Bắc Mỹ. Giới chuyên gia nhận định rằng, dù chưa có trận động đất lớn nào xảy ra trong hơn một thế kỷ qua tại Guerrero, song rủi ro địa chấn đòi hỏi tăng cường hợp tác quốc tế cũng như khả năng ứng phó kịp thời của các chính phủ trong khu vực.

Đầu xuân ngắm tranh con ngựa

■ HOÀNG HOA MAI

Trong lịch sử mỹ thuật thế giới, các đề tài về thiên nhiên, con người và động vật là những nội dung thường đề cập đến trong đó có con vật và cố nhiên con ngựa là hình tượng được nhiều họa sĩ tập trung miêu tả với nhiều chất liệu khác nhau như sơn dầu, thuốc nước, bột màu...

"Chợ phiên trên núi", tranh Đỗ Đức.

1. Ở Việt Nam và một số nước châu Á như Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc, sau này phát triển với nhiều chất liệu, lụa, sơn mài... Trung Quốc phổ biến có mực nho để miêu tả cảnh vật, trong đó có con ngựa, loài vật góp mặt rất rộng rãi trong đời sống xã hội.

Các danh họa nổi tiếng như Leonardo da Vinci, Michelangelo, Repin... Trước khi vẽ ngựa, họ phải nghiên cứu rất kỹ càng như các cơ, hàm, mông, đùi, bụng, chân, xương, các bước chuyển động di chuyển đi, chạy, các bước chân "ngựa phi", sau đó mới tiến hành biểu hiện. Chưa đủ, các họa sĩ phải ký họa thực tế các dáng và màu sắc ngựa, các thế đứng, các thế giao tiếp đồng loại, ngay cả việc biểu cảm giao tiếp, động tác vẫy đuôi... trước khi cấu trúc, bố cục, dựng hình.

Nhiều bức tranh ngựa chiến mà các danh họa thế giới miêu tả đã trở thành biểu tượng của địa phương như ở Sankt-Peterburg của Nga, ở Paris của Pháp, Italy, Đức... Ở các nước như Pháp, Italy, Đức, Tây Ban Nha, Mông Cổ, Nga... người ta đã đưa hình ảnh của ngựa vào nghệ thuật sân khấu điện ảnh và nghệ thuật tạo hình để trang trí ở cung điện cùng với phối cảnh theo nội dung đã ý định trước. Những bức tranh sơn dầu cỡ lớn có nội dung về những người anh hùng và chiến tranh, nhằm tôn vinh truyền thống đấu tranh bảo vệ chủ quyền độc lập dân tộc. Ở Pháp, Italy, nhiều tượng đài về ngựa được xây dựng ở khu trung tâm đông người tụ họp, ở Sankt-Peterburg tượng đài ngựa phi đã trở thành kiệt tác và cũng là biểu tượng của thành phố, tranh sơn dầu ngựa chiến cỡ lớn được trang trí ở phòng tiếp khách của các nguyên thủ quốc gia...

Ở Trung Quốc có nhiều họa sĩ tài danh về vẽ ngựa song tiêu biểu và nổi bật có danh họa thiên tài Từ Bi Hồng. Ông là con người đặc biệt với cái nhìn sâu sắc về tổng thể tình cảm, dáng thế, hành động của con ngựa thực trong đời sống xã hội. Nhìn tranh ông, người ta cảm thấy như ngựa bay trong không gian có tiếng rít của gió, có tiếng lốc cốc của vó ngựa, có tiếng thì thầm của tiếng đùa dỡn của ngựa trên thảo nguyên và có cả hình cờ bay ở bờm ngựa, đuôi ngựa trong những ngày hội. Với bút pháp điêu luyện và hiểu rất sâu về đời sống của ngựa, cách miêu tả của ông ở góc độ nào của con ngựa cũng sinh động và hàng trăm tác phẩm mà ông vẽ về nó như nhìn thẳng, nghiêng, sau, chéo góc... đều thấy con vật này đều có da có thịt, không tĩnh mà luôn luôn chuyển động, làm người xem không chán mắt. Tranh ngựa của họa sĩ Từ Bi Hồng cũng được nhiều nước in ấn xuất bản phục vụ trang trí và nhất là những ngày Tết cổ truyền ở Trung Hoa, Ấn Độ, Triều Tiên, Hàn Quốc, Nhật Bản...

2. Ở Việt Nam, ngoài những tượng ngựa bằng gỗ, đá, gốm, chạm khắc phù điêu, tranh vẽ con ngựa với nhiều nội dung và phổ biến nhất là những ngày Tết ở thế kỷ 80 trở về trước. Những hình ảnh Quang Trung cưỡi ngựa, song ngựa dùng trang trí hai bên bàn thờ gia tiên… đã tạo không khí cho ngày Tết thêm đầm ấm vui tươi. Vào các năm Ngọ, người ta còn in giấy cứng rồi cắt hình gắn trên cành đào kể cả trong nhà, ngoài sân vào những ngày vui Tết vui xuân. Các dòng tranh Đông Hồ, làng Sình ở Huế, nhiều bản gỗ in ấn thủ công còn lưu giữ lại khá nhiều hình tượng con ngựa, có cốt truyện như đám cưới chuột, tranh truyện vẽ Kim Vân Kiều... Trong cách biểu hiện tranh dân gian Việt Nam người ta thường dùng màu của thực vật lá cây, than, son vì thế tranh màu sắc chắc êm dịu, không lòe loẹt nên người xem dễ cảm thụ sự hiền dịu của con ngựa.

"Ngựa", tranh Lê Bá Đảng.

Hình tượng con ngựa không những được dựng tượng ngoài trời cùng với những anh hùng dân tộc mà con được điêu khắc trang trí ở các nơi tâm linh thờ cúng đình làng, đền, miếu, lăng tẩm... đã quen thuộc ở nước ta. Ngày xưa và cho đến những năm của thời kỳ bao cấp, cứ mỗi khi Tết đến xuân về, người dân thường sắm tranh Tết trang trí, trong đó có tranh con ngựa. Tranh Tết về ngựa thì có nhiều dòng tranh. Ở Huế tranh ngựa khá phổ biến vào những ngày lễ hội, Tết Nguyên đán. Trong tranh "ông Ngựa", "ông" có màu hồng, màu trắng, đối diện nhau, vừa vui mắt vừa trang nghiêm. Ở miền bắc, dòng tranh Đông Hồ khá phong phú với đủ các loại ngựa, rất sinh động và có cốt truyện. Hình ảnh con ngựa đã đi vào tiềm thức của nhân dân một cách rất tự nhiên.

Thời hiện đại, nhiều bức tranh sơn mài, sơn dầu, lụa, sơn khắc về con ngựa của ta cũng đã vượt ra biên giới đến với các nước bè bạn trên thế giới, được đón nhận trân trọng. Những năm khói lửa chiến tranh, hình ảnh con ngựa được thể hiện như người bạn của người lính trong việc tải đạn, hàng hóa, lương thực, thực phẩm. Bảo tàng mỹ thuật Việt Nam còn lưu giữ nhiều bức tranh nói về mối quan hệ giữa con người và ngựa bằng nhiều chất liệu khá phong phú... Ngày nay, con ngựa vẫn là nội dung có sức hấp dẫn, là biểu tượng cho cái đẹp, cho thế vươn lên, đáp ứng xu thế phát triển.

Bền lòng với thể thơ truyền thống

■ CHÍNH BÌNH

Đón Ngày thơ Việt Nam lần thứ 24, Hội Nhà văn Hà Nội tổ chức Ngày thơ tại Văn Miếu - Quốc Tử Giám (Hà Nội) vào sáng 1/3 (13 tháng Giêng năm Bính Ngọ) với nhiều hoạt động được truyền trực tiếp trên kênh 1 Phát thanh-Truyền hình Hà Nội. Liên hiệp các Câu lạc bộ Thơ lục bát Việt Nam do nhà thơ Bằng Việt làm Chủ tịch đã cùng các nhà thơ, nhà văn Ngô Nguyên Ngần, Đỗ Trung Minh, Đỗ Như Trác tuyển chọn, và được NXB Tri thức ấn hành Tuyển tập "Thơ lục bát Việt Nam 2025", tuyển tập thứ 10. Tập thơ quy tụ gần 150 tác giả với vài trăm tác phẩm, tiếp tục khẳng định sức sống dẻo dai của thể thơ lục bát - một di sản thi ca thuần Việt "dễ làm mà khó hay", càng viết càng thấm, càng đọc càng thương.

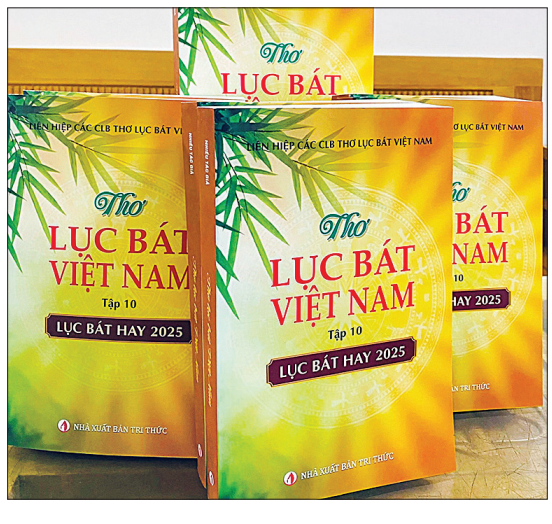
Điểm nổi bật của tập sách là tinh thần nâng niu tiếng Việt và ý thức gìn giữ bản sắc. Nhiều tác giả xem việc viết lục bát như một hành trình "nhặt lại" những hạt vàng ngôn ngữ. Có những câu thơ mộc mạc, dẫn dắt người đọc đi hết chiều sâu cảm xúc của tác giả: "Về làng nhặt được câu thơ/Lấm lem bùn đất ai vừa đánh rơi/Vuốt nhàu, gột sạch, hong phơi/Mới hay lục bát từ hồi xa xưa" (Ngô Đình Ngọ)…

Mạch cảm hứng lớn trong tập 10 là đề tài đất nước và người lính. Trong không khí những ngày kỷ niệm trọng đại của dân tộc, thơ lục bát trở thành nhịp cầu nối quá khứ và hiện tại. Xúc động khi đọc nỗi đau khôn nguôi của những người mẹ, người vợ. Những câu thơ ấy không chỉ là tưởng niệm mà còn là cách giữ cho ký ức chiến tranh luôn sống trong tâm thức hôm nay. Song hành với đề tài lịch sử là những câu chuyện đời thường: Tình mẫu tử, phụ tử, nghĩa vợ chồng, tình yêu lứa đôi. Có cả khát vọng yêu thương duyên dáng: "Xin đừng ngại khúc sông sâu/Tôi đem lục bát bắc cầu người qua" (Nguyễn Thiết Kế).

Tập thơ cũng phản ánh những trăn trở trước sự đổi thay của làng quê trong guồng quay hiện đại. Hình ảnh "nhà cao đã khuất tre làng", những phiên chợ xưa, cây đa, bến nước… trở thành tiếc nuối và khát khao giữ gìn bản sắc. Nhưng giữa những xao xác ấy, thơ vẫn thắp lên hy vọng: "Đi tìm một khúc sông quê/Để mong tìm lại câu thề đánh rơi" (Nguyễn Thị Lai).

Đội ngũ tác giả ở nhiều vùng miền trên cả nước: Ngô Nguyên Ngần, Đỗ Trung Minh, Khúc Hồng Thiện, Ngô Đình Ngọ, Nguyễn Khoái… ở Hà Nội. Ninh Bình có Trương Đình Tưởng, Đinh Thiên Hương…; Lê Thanh Bình ở Nghệ An, Hồ Xoa ở Đà Nẵng; Võ Thu Hằng, Thúy Hòa từ Thái Nguyên; Lê Hoài Nam, Nguyễn Thanh Hương ở Hạ Long; hoặc Thu Ba, Lê Minh Phúc ở TP Hồ Chí Minh; Hương Sinh ở Hưng Yên; Nguyễn Công Sừ ở Hải Phòng… Sự góp mặt của các tác giả chuyên nghiệp và không chuyên đã tạo nên một "cánh đồng lục bát" rộng mở, cùng chung nhịp đập yêu tiếng Việt.

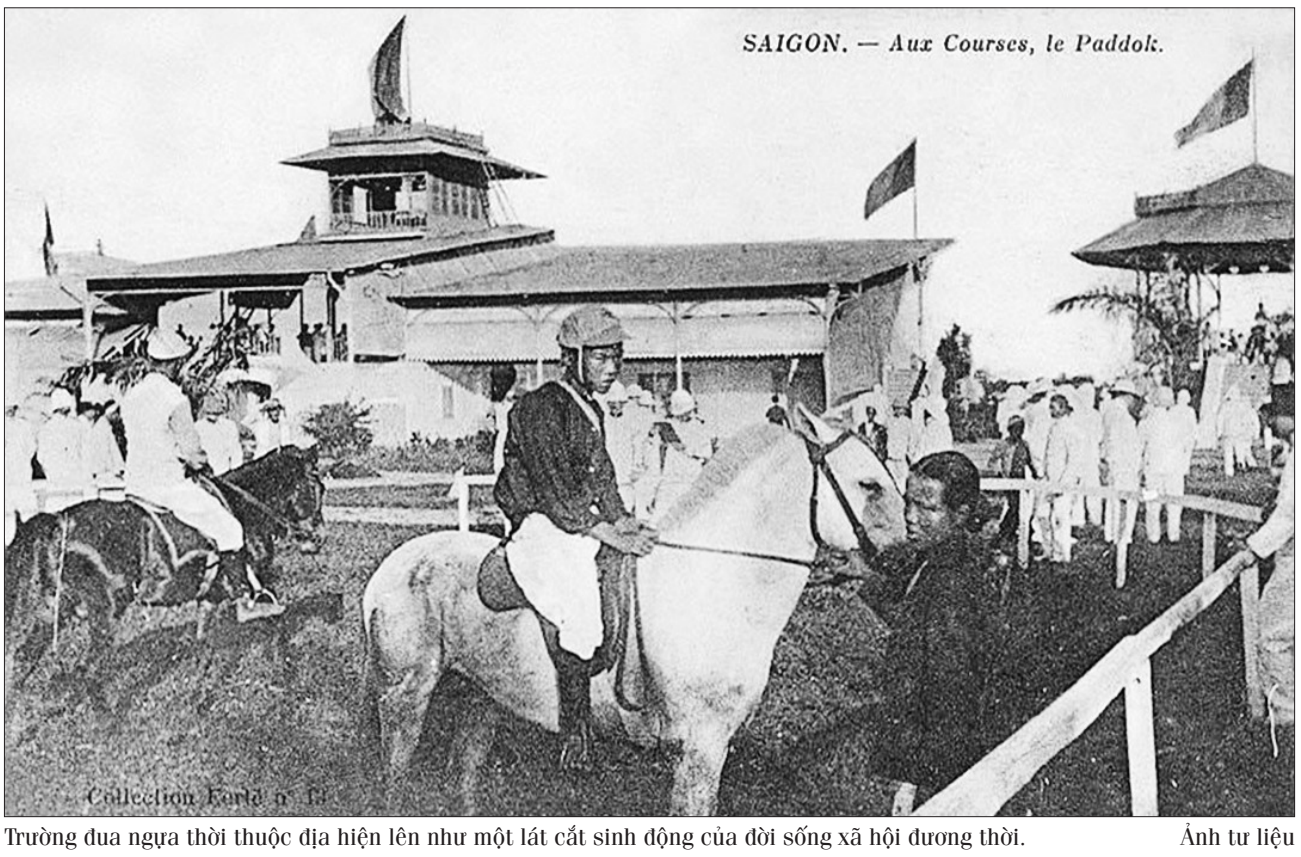
Tập sách là minh chứng cho sức sống bền bỉ của thể thơ dân tộc trong đời sống đương đại. Ấn phẩm là lời tri ân truyền thống, đồng thời là lời mời gọi bạn đọc cùng lắng nghe, đồng cảm và tiếp tục gìn giữ những giá trị tinh thần đã góp phần làm nên bản sắc Việt Nam.

Vó ngựa trường đua

■ TRẦN ĐỨC ANH *(sưu tầm, tổng hợp)*

Từ cuối thế kỷ XIX đến đầu thế kỷ XX, đua ngựa du nhập vào nước ta và nhanh chóng trở thành một hình thức giải trí mới lạ, thu hút sự quan tâm rộng rãi của dư luận và báo chí đương thời. Tuy nhiên, đằng sau không khí hội hè náo nhiệt ở các trường đua là những bất công, lộng quyền và sự thiệt thòi của chủ ngựa, công chúng người Việt dưới thời thuộc địa.

Trường đua ngựa thời thuộc địa hiện lên như một lát cắt sinh động của đời sống xã hội đương thời. Ảnh tư liệu

Phải là nhà giàu mới chơi được ngựa thi!

Cuốn "Le Vieux Tokin" (Bắc kỳ xưa) của Claude Bourrin cho biết: Ngày 15/7/1886, những cuộc đua ngựa đầu tiên ở Bắc Kỳ đã diễn ra ở Hà Nội trong khuôn khổ các hoạt động mừng Quốc khánh Pháp.

Đáng chú ý, không chỉ giới chức Pháp mà cả báo chí và dư luận người Việt đương thời cũng sớm đặt câu hỏi: Lập trường đua để làm gì, phục vụ cho ai và nhằm mục đích nào? Trên *Công luận báo* ngày 25/2/1929, mục đích ấy đã được lý giải một cách thẳng thắn và đầy tính thời cuộc: "…trước là để giục lòng các nhà nuôi ngựa giống, hầu trong xứ có ngựa cao lớn, mạnh mẽ bền bỉ mà dùng, sau để thâu tiền vào cửa và tiền xâu đánh cá giúp cho các hội phước thiện. Quý hóa thay mục đích hội đua ngựa!".

Trên thực tế, đua ngựa không phải là thú chơi dành cho số đông. Ngay từ những năm 1930, các ký giả đã chỉ rõ đây là một môn tiêu khiển tốn kém, đòi hỏi tiềm lực tài chính lớn, vượt xa khả năng của phần đông người dân. Một bài viết trên *Thực nghiệp dân báo* đã nói thẳng: "Phải là nhà giàu lớn mới chơi được ngựa thi".

"Điều đó thì ngay ở xứ ta là xứ dân ít người để ý đến ngựa thi, ai cũng biết rõ rồi. Có một chuồng ngựa thi tất phải là nhà giàu lớn, tiền bạc nhiều. Nhưng ít người biết trước khi con ngựa đem ra được tại trường thi thì phải tiêu tốn những thế nào… Những người chuyên giữ việc luyện tập ngựa cũng là những nhân vật rất quan trọng trong nghề này. Người này trước hết phải biết "tâm lý" từng con ngựa một. Phải lựa mà chiều theo tính ngựa, nếu trái tính nó thì lúc ra vòng đua khó lòng mà thắng giải. Chủ ngựa lại phải có sẵn một viên thú y. Ngựa hơi xầy da, sổ mũi hay biếng ăn là ông thầy thuốc loài 4 cẳng kia phải can thiệp vào ngay. Ở bên Pháp, những người chơi ngựa rất trọng thứ ngựa giống. Một con ngựa giống 1 tuổi tuy chưa hề có thi lần nào, giá bán cũng nửa triệu quan rồi. Còn ngựa thi thường giá từ 10 vạn, 20 vạn quan trở đi" (*Thực nghiệp dân báo*, ngày 27/8/1933).

Song mua được ngựa mới chỉ là bước khởi đầu của một chuỗi chi phí kéo dài!

"Mua ngựa xong giao cho người ta luyện mỗi ngày tiền công này mất 50 quan… Cho ngựa dự thi, đơn dự cuộc phải nộp tiền lệ phí từ 100 đến 1.000 quan tùy theo từng giải. Mang ngựa từ chuồng ra đến vòng đua chẳng như bên ta ngựa cứ nghễu nghện kéo nhau từng đàn qua các phố đâu mà ở bên Pháp người ta đã có thứ "chuồng ô tô", mỗi lần chở ngựa như thế tốn mất chừng 400 quan, còn jockey (nài ngựa) cưỡi ngựa mỗi lần thì cũng được chừng 200 quan… Như vậy tất phải là những nhà triệu phú mới dám có chuồng ngựa thi vậy" (Thực nghiệp dân báo, ngày 27/8/1933).

Những bất công ở trường đua ngựa

Những năm đầu thế kỷ XX, đua ngựa không chỉ là những cuộc tranh tài, mà trở thành những sự kiện xã hội thu hút đông đảo công chúng, được báo chí theo sát và tường thuật chi tiết. Mỗi kỳ đua đều được chuẩn bị công phu, từ trang hoàng trường đua đến các hoạt động bên lề, tạo nên một không khí hội hè rộn ràng.

Báo *Đông Pháp* ngày 9/4/1931 cho biết, hội đấu mã tổ chức "một cuộc đua ngựa đặc biệt": "Đến ngày chủ nhật 12 này hội đấu mã sẽ tổ chức một cuộc đua ngựa đặc biệt, có đủ các ngựa nuôi ở Bắc kỳ từ 4 tuổi đến 5 tuổi dự đấu. Hội đấu mã đã lập một chương trình ngày đua ngựa ấy, trường đua có kết hoa và sửa soạn lại, hôm ấy chắc sẽ đông người đến xem. Hội đội định tổ chức một cuộc đua ngựa chạy nước kiệu, theo như những người ở Hanoi đã lâu thì cuộc đua ngựa này từ năm 1912 đến nay lại mới có. Trước khi đua ngựa lại có cuộc xổ số ngựa, người nào rút thăm trúng tên ngựa được giải nhất thì được 800p, trúng tên ngựa được giải nhì thì được 400p, trúng tên ngựa được giải ba thì được 200p, còn 200p thì chia cho những người rút thăm trúng tên ngựa chạy. Ban đêm lại có tổ chức cuộc dạ hội tại trường đấu mã" (Báo *Đông Pháp*, ngày 9/4/1931).

Những dịp lễ, Tết, trường đua lại càng trở nên sôi động, với các hình thức thi đấu mới lạ để tăng phần hấp dẫn cho công chúng: "Hanoi - Nhân dịp Tết, tại trường Đua ngựa "Henri de Monpezat" có mở thêm một kỳ thi ngựa vào ngày chủ nhật 11 Février 1934, tức là ngày 28 tháng chạp ta này. Kỳ thi này rất vui, vì hội đua ngựa có tổ chức một giải, gọi là giải "Nhà quê" cho chạy vào lúc 2 giờ rưỡi chiều. Giải này định cho chạy 1.200 thước… chỉ để riêng cho những ngựa nào chưa thi bao giờ và người cưỡi không được là nhà nghề đã từng chiếm giải ở các trường Đua ngựa Bắc kỳ xưa nay. Như vậy cuộc đánh đố này mới thú, vì chưa ai biết những ngựa nào đến thi" (*Hà Thành ngọ báo*, ngày 8/2/1934).

Bên cạnh không khí náo nhiệt và thú tiêu khiển hào nhoáng, trường đua ngựa cũng sớm bộc lộ những mặt trái. Bấy giờ, báo chí đã lên tiếng phản ánh các biểu hiện bất công, lộng quyền trong cách tổ chức và điều hành hội đua ngựa, đặc biệt là sự thua thiệt của chủ ngựa và công chúng nước ta với người Pháp. Trong bài viết "Những việc bất công và lộng quyền của hội đua ngựa: Các chủ ngựa nên lập hội để bênh vực quyền lợi cho nhau", ký giả nhấn mạnh: "Không những chủ ngựa An Nam mà công chúng tại trường đua đều thấy những việc trái tai gai mắt, đã xảy ra thường thường. Thử hỏi chủ ngựa An Nam nhiều hơn chủ ngựa Tây gấp mấy, công chúng An Nam đông hơn công chúng Tây bao nhiêu? Không cần nói ra ai ai cũng biết hội đua ngựa nhờ đâu làm giàu. Trong ban trị sự đua ngựa chỉ có hai người An Nam có chân nghị viên thôi, còn bao nhiêu là Tây. Đối với những việc bất bình xảy ra chủ ngựa và công chúng trách sao 2 ông nghị viên An Nam mình không dám bênh vực quyền lợi cho An Nam. Trách vậy thật là quá đáng. Ta nên nghĩ rằng, hai ông nghị viên An Nam bao giờ bỏ bụng đồng bào, nhưng mà hai ông có thể nào tranh biện lại với mấy ông nghị viên Tây thắng số hơn kia. Số hội viên Tây đông thì việc gì họ muốn làm lợi cho họ thì họ làm ngay nào ai cản trở được" (*Công luận báo*, ngày 25/2/1929).

Những bất công diễn ra công khai ngay trong từng kỳ đua: "Tại trường đua ngựa mỗi kỳ đua đều thấy những việc hiếp bức, chủ ngựa và công chúng An Nam không biết làm gì khác hơn là la lối om xòm rồi bỏ qua. Ngựa ra trường xếp hàng, người phất cờ ra lệnh cho ngựa chạy là người Tây, vẫn đợi cho ngựa Tây chạy trước mới phất cờ, chẳng kể ngựa của An Nam xếp hàng còn lộn xộn. Làm như vậy cho ngựa An Nam bị kẹt, đường vắn không tranh đua gì kịp. Đến khi về mức ăn thua, ngựa của An Nam chạy song song với ngựa Tây hoặc ăn một cái đầu thì người giám cuộc để ngựa Tây ăn. Lại khi có xảy ra kiện thưa thì ban trị sự thường để chủ ngựa Tây hay là người trong phe đắc kiện" (*Công luận báo*, ngày 25/2/1929).

Đối diện với tình trạng ấy, chủ ngựa và công chúng nước ta hầu như không có con đường nào khác ngoài sự chịu đựng: "Đối với các việc bất chính đó thì chỉ có kêu nài, một người kêu nài không được thì hết thảy chủ ngựa phải đồng tâm kêu nài. Nếu kêu nài với hội đua ngựa không hiệu quả gì thì kêu nài với chính phủ. Đến như chính phủ không để ý đến không làm sao vừa lòng chủ ngựa An Nam thì chỉ còn có làm cho trường đua phải đóng cửa một đôi kỳ thì thấy ngay cái sự đồng tâm của các chủ ngựa An Nam ta kết quả ra sao" (*Công luận báo*, ngày 26/2/1929).

Có thể thấy, trường đua ngựa thời thuộc địa hiện lên như một lát cắt sinh động của đời sống xã hội đương thời: Vừa rộn ràng, hào nhoáng, vừa ẩn chứa nhiều bất công và mâu thuẫn. Từ một hình thức giải trí du nhập từ phương Tây, đua ngựa dần trở thành không gian phản chiếu rõ nét sự chênh lệch quyền lực, tiếng nói và quyền lợi giữa người bản xứ và bộ máy tổ chức do người Pháp chi phối. Những phản ánh, kiến nghị của báo chí lúc bấy giờ đã cho thấy ý thức xã hội và khát vọng công bằng của người Việt trong một sinh hoạt tưởng như chỉ thuần túy giải trí, nhưng thực chất lại gắn chặt với những vấn đề lớn của thời cuộc.

Trường đua ngựa Hà Nội năm 1899 (khu vực Quần Ngựa ngày nay). Ảnh tư liệu

■ **Việt Nam chính thức tham gia và tổ chức triển lãm Giáo dục Việt Nam tại hội nghị và triển lãm Giáo dục quốc tế khu vực châu Á - Thái Bình Dương (APAIE)** diễn ra từ ngày 23 đến 27/2 tại Hồng Kông (Trung Quốc). Việc Việt Nam lần đầu tiên tổ chức một không gian triển lãm quốc gia tại APAIE 2026 là dấu mốc quan trọng trong tiến trình hội nhập quốc tế của giáo dục Việt Nam. Bên cạnh hoạt động triển lãm, đoàn đại biểu Việt Nam còn tham gia các phiên hội thảo, trình bày chính sách thu hút đầu tư trong lĩnh vực giáo dục và tổ chức các hoạt động kết nối song phương với đối tác quốc tế.

■ **Theo Đại học Quốc gia TP Hồ Chí Minh, kỳ thi đánh giá năng lực đợt 1 năm 2026, có 137.376 thí sinh đăng ký dự thi, tăng 5,14% so với năm 2025.** Trong đó, 134.737 thí sinh đã hoàn tất đóng lệ phí, tăng 4,99% so với năm trước. Những con số này tiếp tục cho thấy sức hút ổn định và uy tín của Kỳ thi Đánh giá năng lực (V-ACT) trong hệ thống tuyển sinh đại học. Đợt 1 của kỳ thi V-ACT được tổ chức vào sáng ngày 5/4 tại 54 đơn vị thuộc 15 tỉnh, thành phố (theo đơn vị hành chính sau sáp nhập). Từ ngày 28/3, thí sinh truy cập vào tài khoản để in Phiếu báo dự thi. Kết quả thi đợt 1 dự kiến được công bố vào ngày 17/4.

■ **Ngành giáo dục Hà Nội vừa phát động Tết trồng cây 2026, phấn đấu mỗi trường trồng ít nhất 5 cây xanh, góp phần xây dựng môi trường học đường xanh.** Với quy mô hơn 2,3 triệu học sinh, hơn 2.900 trường học và khoảng 130 nghìn giáo viên, ngành giáo dục định hướng xây dựng mô hình trường học xanh, tuần hoàn, bền vững, nơi tài nguyên được sử dụng hiệu quả, rác thải được tái chế và ý thức bảo vệ môi trường trở thành nếp sống thường ngày. Thời gian tới, sẽ ứng dụng công nghệ số trong quản lý cây xanh, số hóa thông tin về đa dạng sinh học trong trường học để học sinh được học qua trải nghiệm thực tế.

HỎI & ĐÁP

Bạn đọc:

Tôi bị xử phạt vi phạm hành chính liên quan đến an toàn vệ sinh thực phẩm khi kinh doanh quán ăn và thông báo công khai ở địa phương gây ảnh hưởng đến công việc kinh doanh hiện tại. Xin hỏi Thời Nay *việc thông báo như vậy có đúng luật không?* (Nguyễn Bé Mai, phường Tân Uyên, TP Hồ Chí Minh).

Thời Nay:

Theo quy định tại điều 72 Luật Xử lý vi phạm hành chính năm 2012 (sửa đổi, bổ sung năm 2020, năm 2024 và năm 2025) về công bố công khai trên các phương tiện thông tin đại chúng việc xử phạt đối với cá nhân, tổ chức vi phạm hành chính như sau:

"Trường hợp vi phạm hành chính về an toàn thực phẩm; chất lượng sản phẩm, hàng hóa; dược; khám bệnh, chữa bệnh; lao động; xây dựng; bảo hiểm xã hội; bảo hiểm y tế; bảo vệ môi trường; thuế; chứng khoán; sở hữu trí tuệ; đo lường; sản xuất, buôn bán hàng giả mà gây hậu quả lớn hoặc gây ảnh hưởng xấu về dư luận xã hội thì cơ quan của người có thẩm quyền xử phạt vi phạm hành chính có trách nhiệm công bố công khai về việc xử phạt.

Nội dung công bố công khai bao gồm: Cá nhân hoặc tổ chức vi phạm hành chính, hành vi vi phạm, hình thức xử phạt và biện pháp khắc phục hậu quả. Việc công bố công khai được thực hiện trên trang thông tin điện tử hoặc báo của cơ quan quản lý cấp bộ, cấp sở hoặc của UBND cấp tỉnh nơi xảy ra vi phạm hành chính".

Như vậy, bạn bị xử phạt vi phạm hành chính liên quan đến vấn đề an toàn vệ sinh thực phẩm khi kinh doanh quán ăn thì thuộc trường hợp vi phạm hành chính về an toàn thực phẩm. Do đó, việc chính quyền địa phương công bố công khai trên các phương tiện thông tin đại chúng về hành vi vi phạm và hình thức xử phạt là đúng quy định pháp luật.

Ứng dụng công nghệ giữ hương vị quê nhà

■ Bài và ảnh: **TUỆ TÂM**

Trương Văn An (1995), một người con phố cổ Hội An (TP Đà Nẵng) đã chọn trở về quê khởi nghiệp với mô hình sản xuất sản phẩm ăn liền từ đặc sản phố cổ. An mong muốn bất kỳ người con xa quê nào cũng có thể thưởng thức món ngon quê nhà một cách đúng vị, trọn vẹn và dễ dàng hơn.

Trương Văn An *(bên trái)*, giới thiệu sản phẩm của CaThiFood đến người tiêu dùng.

"Đóng gói" đặc sản

Sinh ra ở nơi mỗi góc phố là một câu chuyện văn hóa, xa quê làm An nhớ quay quắt món ăn phố Hội, từ các loại chè, mỳ Quảng, cao lầu đến thức ăn vặt ven chợ. Những lần như vậy, muốn ăn được món quê nhà, An lại tìm quán của người Quảng nấu, hoặc tự nấu nhưng cũng không thể đúng vị. Thực phẩm đóng gói ăn liền không còn mới lạ. Trên thị trường hiện đang có rất nhiều sự lựa chọn từ cơm, cháo, bún, phở đa dạng, thuận tiện cho người tiêu dùng. Nhưng, đặc sản Hội An thì chưa có.

An nghĩ, nếu có thể "đóng gói" đồ ăn của quê nhà, thì bất cứ người con nào cũng có thể thưởng thức. Ấp ủ ý định đó, anh thanh niên đã trở về Hội An để lập nghiệp và thành lập CaThiFood.

Nói đến phố Hội, người dân, du khách đều biết đến đặc sản chè "xí mà" (chè mè đen), một thức ăn bổ dưỡng, tốt cho sức khỏe khi theo chân người Hoa đến những vùng đất mới, chè mè đen cũng "ở lại" đô thị cổ Hội An cho đến bây giờ.

An cùng bạn đã tìm hiểu công thức nấu chè truyền thống, rồi nhờ nhiều người địa phương thẩm định chất lượng. Sau khi được gật đầu, nhóm bạn mới tự tin để thực hiện thành phẩm.

Thời gian sau đó nhóm đã tập trung nghiên cứu lựa chọn sản phẩm, công thức chế biến, công nghệ đóng gói, bao bì, hoàn thiện cơ sở, giấy tờ, đưa sản phẩm đi kiểm nghiệm chất lượng. Từ công thức nấu chè truyền thống, CaThiFood kết hợp công nghệ tiệt trùng sản phẩm ở nhiệt độ cao và sử dụng túi nhôm do nhóm nghiên cứu ra để giữ sản phẩm được lâu mà không dùng chất bảo quản. Mỗi gói chè tươi sau khi thành phẩm, người dùng có thể sử dụng ngay khi mở, bảo đảm giữ hương vị. Sau 3 năm từ khi bắt tay thực hiện, năm 2025, sản phẩm chè ăn liền CaThiFood chính thức đưa ra thị trường và được người dân đón nhận.

"Từ khi bắt đầu, CaThiFood đã xác định là một đơn vị sản xuất thực phẩm dựa trên nền tảng về văn hóa, vì vậy, tôi muốn mọi khâu được hoàn chỉnh. Bản thân mỗi món ăn đã có câu chuyện riêng rồi và chúng tôi chỉ ứng dụng công nghệ hiện đại để đưa văn hóa đi "xa" hơn", An kể lại.

Sau chè "xí mà" ăn liền, CaThiFood đã phát triển thêm các loại chè khác như chè bắp, đậu đỏ, thập cẩm để người dùng có nhiều lựa chọn. Hiện nay, đơn vị cũng đã cho ra thị trường thêm sản phẩm mỳ Quảng ăn liền các vị tôm, thịt, trứng cút và cá lóc.

Đưa văn hóa ẩm thực vươn xa

Gian hàng của CaThiFood tại Ngày hội thanh niên khởi nghiệp TP Đà Nẵng hấp dẫn nên được nhiều đại biểu ghé đến tìm hiểu và thưởng thức đặc sản. Cậu thanh niên An miệt mài giới thiệu câu chuyện về các loại chè phố Hội, mỳ Quảng và công nghệ đóng gói "văn hóa" ẩm thực. Đó là câu chuyện của những người trẻ xa quê hơn 10 năm, nhớ về quê hương nơi đã bồi đắp giá trị văn hóa của mỗi người. Và là chuyện các bạn đã học hỏi kiến thức, kinh nghiệm, những công nghệ mới để mang về áp dụng cho quê hương.

Cơ sở sản xuất của đơn vị đang được đặt tại phường Hội An Tây. Với mô hình khép kín, đơn vị nhập nguyên liệu bảo đảm tiêu chuẩn của bà con nông dân trong vùng, chế biến theo công thức đã tự nghiên cứu và ứng dụng các công nghệ tiệt trùng, đóng gói, thành phẩm. CaThiFood là đơn vị tiên phong của khu vực miền trung về sản phẩm ăn liền sử dụng công nghệ tiệt trùng hiện đại. Hiện tại đơn vị đang phân phối chính qua các điểm du lịch, kênh thương mại điện tử và phân phối một số tỉnh, thành trên cả nước. Năm 2025, hai sản phẩm chè mè đen ăn liền và chè bắp ăn liền của CaThiFood đã được công nhận là Sản phẩm công nghiệp nông thôn tiêu biểu TP Đà Nẵng, đánh dấu bước tiến quan trọng trong hành trình khởi nghiệp từ tài nguyên bản địa.

Trương Văn An tâm sự: "Cộng đồng người Việt sinh sống tại nước ngoài rất nhiều, công ty sẽ tiếp tục hoàn thiện về chất lượng sản phẩm cũng như các tiêu chuẩn của nhà máy để hướng đến xuất khẩu. Để mỗi một người Quảng Nam, Đà Nẵng hay người Việt Nam ở bất kỳ đâu trên thế giới đều có thể dễ dàng thưởng thức được tô mỳ Quảng đậm đà hương vị quê hương".

Bodo/Glimt đại diện cho một mô hình CLB phát triển bền vững, tin tưởng vào cầu thủ nội địa.

Chuyện cổ tích Bodo/Glimt

■ NGỌC LINH

Champions League chứng kiến cuộc phiêu lưu kỳ diệu của Bodo/Glimt, đội lần lượt thắng Inter Milan 3-1 và 2-1 để viết lại lịch sử bóng đá Na Uy với chiếc vé vào vòng 1/8.

Kỳ tích của Bodo/Glimt tại Champions League không còn là câu chuyện cổ tích nhất thời, mà đã trở thành một hiện tượng thật sự của bóng đá châu Âu. Từ một CLB nằm trong Vòng Bắc Cực, với ngân sách khiêm tốn và phần lớn đội hình là cầu thủ nội địa, đại diện Na Uy hiên ngang góp mặt ở vòng 1/8 sau khi loại á quân mùa trước Inter bằng những chiến thắng thuyết phục ở cả hai lượt trận.

Điều khiến hành trình ấy trở nên đặc biệt không chỉ nằm ở kết quả, mà ở cách họ vượt qua những gã khổng lồ của lục địa già. Trước khi hạ Inter, Bodo đã gây chấn động khi đánh bại Man City 3-1, một chiến thắng được xem là cú địa chấn của vòng bảng. Đó không phải màn phòng ngự co cụm chờ thời, mà là thứ bóng đá tốc độ, áp sát cường độ cao và chuyển trạng thái sắc bén, khiến đội bóng của Pep Guardiola choáng váng.

Chưa dừng lại ở đó, họ tiếp tục khẳng định mình khi thắng Atletico Madrid 2-1 ngay trên sân khách. Đánh bại đại diện La Liga nổi tiếng với bản lĩnh và sự thực dụng là minh chứng rõ ràng rằng Bodo không chỉ thăng hoa nhất thời. Họ có cấu trúc lối chơi mạch lạc, kỷ luật vị trí chặt chẽ và niềm tin tuyệt đối vào triết lý của HLV Kjetil Knutsen.

Nếu nhìn rộng hơn, thành công này còn mang ý nghĩa biểu tượng. Bodo là đội bóng đầu tiên trong lịch sử đến từ khu vực Bắc Cực giành quyền vào vòng 1/8 Champions League. Trong bối cảnh giải vô địch quốc gia Na Uy còn chưa khởi tranh, họ vẫn duy trì được trạng thái thi đấu đỉnh cao để cạnh tranh với những CLB có guồng máy vận hành trơn tru. Khoảng cách ngân sách giữa họ và các ông lớn là một đại dương, nhưng trên sân cỏ, sự chênh lệch ấy gần như bị xóa nhòa.

Bodo/Glimt đại diện cho một mô hình phát triển bền vững, tin tưởng cầu thủ nội, đầu tư vào hệ thống huấn luyện, xây dựng bản sắc chiến thuật rõ ràng. Trong đội hình thường xuyên có tới 8-9 cầu thủ Na Uy đá chính, họ vẫn đủ tự tin triển khai lối chơi chủ động trước các đối thủ giàu truyền thống. Đây không phải đội bóng sống nhờ khoảnh khắc, mà là tập thể vận hành như một cỗ máy đồng bộ. "Chúng tôi chưa phát huy hết giá trị", Knutsen từng nói sau trận lượt đi thắng Inter 3-1. Điều đó được chứng minh khi họ vừa hạ tiếp Inter 2-1.

Việc loại Inter - đội đang dẫn đầu Serie A với 10 điểm hơn Milan - chỉ là đỉnh cao mới nhất của chuỗi thành tích gây kinh ngạc ấy. Trước đó, câu chuyện kỳ diệu của Bodo bắt đầu từ màn ngược dòng hòa Dortmund 2-2 tại Đức.

Trong một giải đấu thường bị chi phối bởi tiền bạc, câu chuyện của Bodo/Glimt nhắc lại một chân lý cũ của bóng đá, nơi chiến thuật, tinh thần tập thể và niềm tin có thể thu hẹp mọi khoảng cách. Champions League một lần nữa chứng minh giải đấu vẫn là sân khấu của những giấc mơ táo bạo nhất.

Vấn đề của Sinner

Sự chuẩn bị thể lực, những thay đổi về kỹ thuật và chiến thuật chưa mang lại hiệu quả, cùng với áp lực từ Carlos Alcaraz dẫn tới sự sa sút của Jannik Sinner.

Tuần trước, Sinner thua Jakub Mensik tại tứ kết ATP 500 Doha, chỉ ít ngày sau khi bị loại ở bán kết Australian Open. Kể từ nửa sau năm 2024, khi anh cũng dừng bước ở tứ kết Wimbledon và ngay sau đó là Masters 1.000 Canada, Sinner chưa từng bị loại trước trận chung kết ở hai giải liên tiếp. Điều này với hầu hết các tay vợt là bình thường, nhưng với người giành 4 danh hiệu Grand Slam, người ta bắt đầu nói tới khủng hoảng.

Chính Sinner cũng thừa nhận: "Mọi tay vợt đều có lúc thăng trầm. Tôi đã có hai năm tuyệt vời và bây giờ đang ở một giai đoạn hơi chững lại, nhưng tôi không quá lo lắng. Tôi biết mình có thể chơi tốt hơn".

Thực tế là hai mùa giải trước đó của Sinner rất xuất sắc, bất chấp việc anh dương tính với clostebol tại Indian Wells 2024 (bị cấm thi đấu sau khi đăng quang Australian Open 2025). Trước sự cố đó, anh lần đầu vô địch Melbourne và Rotterdam. Sau đó, anh giành các danh hiệu tại Miami, Halle, Cincinnati, US Open và Thượng Hải. Tiếp đó, anh vô địch ATP Finals và giúp Italia đăng quang Davis Cup.

Năm 2025, sau ba tháng cấm thi đấu, anh tiếp tục giành thêm các danh hiệu Wimbledon, Bắc Kinh, Vienna, Paris và bảo vệ ATP Finals. Vậy, điều gì đang xảy ra với Sinner? Thể lực của Sinner là một hoài nghi lớn. Anh chật vật trước Eliot Spizzirri do thời tiết nắng nóng tại Australia, rồi thua Novak Djokovic trong đau đớn.

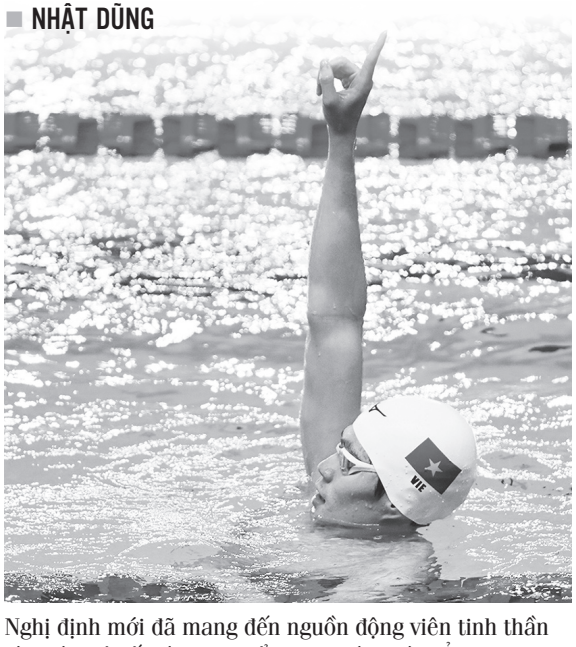
Những trận đấu kéo dài 5 set luôn ám ảnh Sinner. "Tôi vẫn ổn. Đội ngũ của tôi đang làm việc tốt", tay vợt 24 tuổi nhấn mạnh. Tất cả cùng hướng về Indian Wells đầu tháng sau để xem Sinner ổn như thế nào.

GÓC KHÁN ĐÀI

Động lực đầu xuân

■ NHẬT DŨNG

Nghị định mới đã mang đến nguồn động viên tinh thần và khích lệ rất lớn cho thể thao nước nhà. Ảnh: K.MINH

Bắt đầu từ ngày 15/2, Nghị định số 349/2025/NĐ-CP đã chính thức có hiệu lực, góp phần cải thiện tiền công, tiền lương và chế độ dinh dưỡng cho đội ngũ huấn luyện viên và vận động viên Việt Nam. Hiện tại, mức chi trả cho mỗi vận động viên đội tuyển quốc gia đã tăng từ 270 nghìn lên mức 550 nghìn đồng/người/ngày, tương ứng gần 15 triệu đồng cho 26 ngày tập luyện chính thức. Với đội ngũ huấn luyện viên trưởng đội tuyển quốc gia, họ sẽ nhận được 1,1 triệu đồng/người/ngày, tương đương hơn 28 triệu đồng một tháng. Đặc biệt, Huy chương Vàng tại Olympic, Olympic trẻ, ASIAD và SEA Games sẽ mang về lần lượt 3,5 tỷ, 400 triệu, 250 triệu và 54 triệu đồng cho mỗi cá nhân.

Với những thay đổi trên, các tài năng thể thao nước nhà sẽ yên tâm cống hiến hết mình để mang vinh quang về cho Tổ quốc. Khi chính sách mới dần bắt nhịp với nhu cầu thực tế cuộc sống, mỗi vận động viên sẽ cảm thấy mình được trân trọng hơn sau những giờ luyện tập căng thẳng kéo dài, bất kể nguy cơ chấn thương rình rập.

Thực tế, điểm sáng của Nghị định mới không chỉ gói gọn trong những con số được tăng thêm, mà còn nằm ở tư duy dài hạn. Các chính sách liên quan đến sức khỏe sinh sản, thai sản, nuôi con nhỏ và bảo đảm quyền lợi trong quá trình tập luyện, thi đấu cũng như sau khi sinh con dành cho vận động viên nữ là bước tiến quan trọng giúp họ kéo dài sự nghiệp và yên tâm cống hiến.

Hơn thế, vận động viên khi giã từ sự nghiệp thi đấu có thể được tư vấn, hỗ trợ đào tạo nghề theo quy định. Những cá nhân đoạt huy chương ở Olympic, ASIAD cũng có thêm cơ hội nghề nghiệp chuyên môn, nếu đáp ứng điều kiện và nhu cầu. Cơ chế này có thể chưa giải quyết được hết mọi trường hợp, nhưng cũng góp phần tháo gỡ khó khăn, thách thức của nhiều cá nhân sau quá trình thi đấu đỉnh cao.

Những nội dung trong Nghị định số 349/2025/NĐ-CP đã mang đến nguồn động viên tinh thần và khích lệ rất lớn cho đội ngũ huấn luyện viên và vận động viên thể thao. Không ai có thể khẳng định chính sách mới sẽ giúp thể thao Việt Nam mang về thêm nhiều tấm huy chương hơn ở kỳ ASIAD 20 tới đây. Song, càng giải tỏa được nhiều áp lực, các vận động viên càng xây dựng được nền tảng tinh thần vững chắc hơn, để chinh phục thêm nhiều thành công mới.

Đi bộ từ Pháp đến Trung Quốc

Loic Voisot (26 tuổi) và Benjamin Humblot (27 tuổi), người Pháp, vừa khép lại chuyến đi bộ qua 16 quốc gia sau khi đặt chân đến Thượng Hải (Trung Quốc). Theo *AFP*, cả hai chàng trai *(trong ảnh)* bắt đầu xuất phát từ thị trấn Annecy (Pháp) vào tháng 9/2024 và kết thúc hành trình khoảng 12.850 km trong 518 ngày. Qua chuyến đi này, hai chàng trai muốn gửi gắm thông điệp về bảo vệ môi trường đến công chúng.

Gan siêu nhỏ kiểm nghiệm độc tính thực phẩm

Các nhà khoa học Pháp đã tạo ra mô hình gan siêu nhỏ từ tế bào gan người, cho phép đánh giá đồng thời nhiều nguy cơ hóa học trong thực phẩm, bao gồm độc tính gen, stress oxy hóa và gan nhiễm mỡ. Theo *Le Point*, kết quả thu được trên mẫu gan nhỏ này là bằng chứng đầy hứa hẹn với độ tin cậy và tính toàn diện cao hơn so các thử nghiệm nuôi cấy tế bào truyền thống.

Hầm lưu trữ băng

Trong bối cảnh sông băng toàn cầu đang tan chảy nhanh chưa từng có, một hầm băng đặc biệt được xây dựng tại Nam Cực nhằm lưu giữ các lõi băng cổ đại. *Daily Mail* cho hay, công trình này là một hang băng dài 35m, rộng và cao 5m, được đào sâu 10m dưới lớp tuyết nén chặt. Hầm băng nằm cách bờ biển gần 1.000 km và ở độ sâu này nhiệt độ luôn ổn định ở âm 52°C.

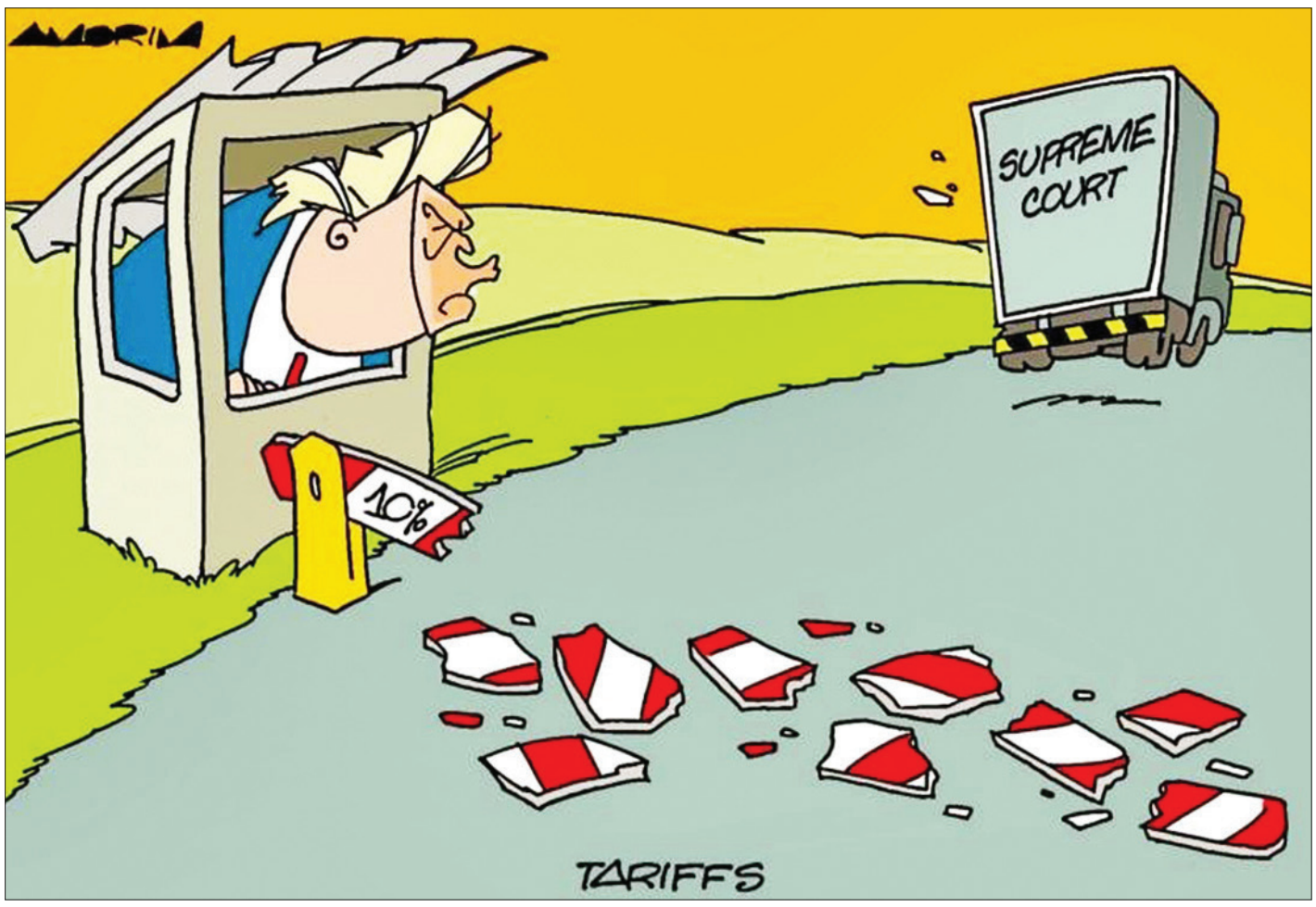
Panama phát hiện mộ táng có niên đại hơn 1.000 năm

Các nhà chức trách Panama vừa phát hiện một ngôi mộ cổ có niên đại hơn 1.000 năm, chứa hài cốt người cùng nhiều hiện vật bằng vàng và gốm tại khu di chỉ El Caño ở miền trung Panama. Hài cốt trong mộ được chôn cùng với bình gốm trang trí họa tiết truyền thống cũng như vòng tay, khuyên tai... Đây là những biểu tượng quan trọng trong hệ thống tín ngưỡng bản địa, qua đó phản ánh người được chôn cất có vai trò, địa vị cao và quyền uy nổi bật trong cộng đồng

Quán bar độc đáo

Một quán bar *(trong ảnh)* mới khai trương ở thành phố Yokohama (Nhật Bản) đang thu hút sự chú ý khi cung cấp dịch vụ tư vấn cho khách hàng có ý định nghỉ việc. Theo *Japan Times*, nhân viên pha chế của quán thực chất là chuyên viên tư vấn nghề nghiệp. Các khách hàng có nhu cầu đến quán bar đều phải đặt chỗ từ trước, sau đó sẽ trải qua mỗi phiên tư vấn kéo dài 60-90 phút trong khi nhâm nhi các loại đồ uống miễn phí.

Biếm họa: AMORIM

TIÊU ĐIỂM DƯ LUẬN

Chính sách thuế gây tranh cãi

■ LÂM VŨ

Ngay sau khi Tòa án Tối cao Mỹ ra phán quyết bác bỏ chính sách áp thuế quan toàn cầu, Tổng thống Mỹ Donald Trump thông báo mức thuế quan 10%, rồi nâng lên 15%, áp đặt với hàng hóa nhập khẩu vào Mỹ. Quyết định của Tổng thống Trump lập tức gây tranh cãi, dấy lên lo ngại về nguy cơ làm tăng lạm phát tại Mỹ và kích hoạt cuộc chiến thương mại toàn cầu mới.

Trong phán quyết ngày 20/2, Tòa án Tối cao Mỹ cho rằng, việc Tổng thống Trump sử dụng Đạo luật Quyền lực kinh tế khẩn cấp quốc tế (IEEPA) năm 1977 để áp thuế toàn diện là "vượt quá thẩm quyền". Ngay lập tức, ông Trump đã chuyển sang sử dụng Điều 122 của Đạo luật Thương mại năm 1974 để thiết lập mức thuế mới là 10%. Một ngày sau đó, ngày 21/2, ông thông báo tiếp tục tăng lên mức 15%.

Trong bài đăng trên mạng xã hội *Truth Social*, Tổng thống Trump khẳng định mức thuế trên đã được kiểm chứng về mặt pháp lý. Sắc lệnh áp thuế toàn cầu có hiệu lực từ ngày 24/2, tuy nhiên miễn trừ một danh sách dài các sản phẩm, gồm thịt bò, cà chua, cam, dược phẩm, xe chở khách và một số khoáng sản quan trọng. Các sản phẩm trong phạm vi điều chỉnh của thỏa thuận thương mại giữa Mỹ với Canada và Mexico cũng thuộc diện miễn trừ. Tổng thống Trump cho biết thêm, trong vài tháng tới, chính quyền của ông sẽ tiếp tục xác định và ban hành các mức thuế quan mới và hợp pháp.

Quyết định áp thuế toàn cầu được cho là phản ứng tức thì của Tổng thống Trump đối với phán quyết của Tòa án Tối cao Mỹ, vốn tạo thách thức lớn đối với chính sách thương mại của Nhà Trắng và thu hẹp đáng kể phạm vi thẩm quyền mà Tổng thống có thể sử dụng để áp đặt thuế quan trên diện rộng. Tổng thống Trump mô tả đây là "quyết định chống lại nước Mỹ", tuy nhiên lại củng cố lập trường của ông trong việc triển khai các biện pháp thương mại cứng rắn vì mục tiêu "Nước Mỹ trước tiên".

Điều 122 Đạo luật Thương mại cho phép Tổng thống Mỹ áp mức thuế 15% trong tối đa 150 ngày để giải quyết tình trạng thâm hụt thương mại. Sau thời hạn này, việc gia hạn phải được Quốc hội chấp thuận, điều không dễ dàng trong bối cảnh hiện nay. Tuy nhiên, Tổng thống Trump cho biết, ông sẽ tìm cách thức khác, bỏ qua "cửa ải" Quốc hội, để có thể tiếp tục áp thuế.

Bảo vệ quyết định áp thuế toàn cầu, Tổng thống Trump lập luận rằng, trong lĩnh vực thuế nước Mỹ đã "bị nhiều quốc gia lợi dụng" trong nhiều thập niên, trong khi mức thâm hụt thương mại hàng hóa hơn 900 tỷ USD hiện nay là mối đe dọa trực triếp đến sức mạnh kinh tế quốc gia của Mỹ. Việc áp thuế toàn cầu cũng nhằm đáp ứng mục tiêu cốt lõi của chính sách "Nước Mỹ trước tiên" là hồi sinh sản xuất nội địa và tạo việc làm. Tăng thuế nhập khẩu có thể khuyến khích các công ty đưa sản xuất trở lại Mỹ; giúp giảm phụ thuộc vào chuỗi cung ứng nước ngoài, đồng thời bảo vệ lao động Mỹ.

Tuy nhiên, việc tăng thuế toàn cầu tác động trực tiếp và đa chiều đến người tiêu dùng Mỹ. Các tổ chức phân tích kinh tế Tax Foundation và Yale Budget Lab ước tính, mỗi gia đình Mỹ trung bình phải chi thêm khoảng 1.300 USD trong năm nay do tác động từ các đợt tăng thuế quan. Giá các mặt hàng phụ thuộc nhập khẩu sẽ tăng nhanh chóng, giá thực phẩm cũng chịu áp lực do chi phí vận chuyển và bao bì tăng. Giá tăng khiến người tiêu dùng có xu hướng thắt chặt chi tiêu, qua đó có thể góp phần làm chậm đà tăng trưởng GDP của Mỹ trong dài hạn. Đó là chưa kể áp lực từ tác động phân hóa giàu nghèo gia tăng…

Trên phạm vi quốc tế, bước đi mới của Tổng thống Mỹ cũng kéo theo phản ứng tức thì, song thận trọng. Là mức "thuế phẳng", nên tác động cũng khác nhau đối với các đối tác thương mại của Mỹ. Tại khu vực, Canada tiếp tục cho rằng, các mức thuế quan của Mỹ vẫn đang gây thiệt hại nặng nề cho Canada, nhất là những mặt hàng như thép, nhôm và ô-tô. Mexico cho hay, 85% số hàng xuất khẩu của nước này hiện không chịu thuế nhờ các thỏa thuận khu vực, song Mexico vẫn theo dõi sát các diễn biến mới.

Tại châu Á, Bộ Thương mại Hàn Quốc đã họp khẩn để đánh giá tác động của biện pháp thuế quan mới nhất của Mỹ. Văn phòng Tổng thống Hàn Quốc cho biết, Seoul đang cân nhắc các biện pháp ứng phó phù hợp với lợi ích quốc gia. Với Trung Quốc, mức thuế phẳng 15% có lợi trong ngắn hạn, trong bối cảnh hàng hóa Trung Quốc phải chịu "thuế có đi có lại" dao động quanh mức 25% - 40%.

Liên minh châu Âu (EU) và Anh thuộc nhóm chịu tác động lớn nhất. EU vừa đạt được thỏa thuận mức trần thuế 4,8% với Mỹ và việc Mỹ áp thuế 15% bị EU coi là vi phạm nghiêm trọng cam kết. Anh cũng ký thỏa thuận mức thuế 10%, nay tăng lên 15%, khiến Anh lo ngại về suy thoái.

Thủ tướng Đức Friedrich Merz cho biết sẽ phối hợp các đồng minh châu Âu về lập trường chung, trong khi Tổng thống Pháp Emmanuel Macron cảnh báo không nên chủ quan trước khả năng Mỹ tiếp tục điều chỉnh chính sách. Người phát ngôn Chính phủ Anh khẳng định, London sẽ phối hợp với chính quyền Tổng thống Trump để làm rõ ảnh hưởng của quyết định áp thuế.

NHÂN VẬT & SỰ KIỆN

Định hình tương lai AI

Tại Hội nghị Thượng đỉnh tác động của Trí tuệ nhân tạo (AI) năm 2026, khai mạc ngày 19/2 tại New Delhi (Ấn Độ), Thủ tướng Ấn Độ Narendra Modi (*trong ảnh*) nhấn mạnh mục tiêu "Định hình tương lai AI trong đó lấy con người làm trung tâm", nêu bật tầm nhìn về phát triển và quản trị AI có trách nhiệm, bảo đảm tính minh bạch, đạo đức và tiếp cận toàn diện.

■ SAN LÊ

Ảnh: DW

"Lịch sử loài người đã chứng kiến nhiều bước chuyển biến công nghệ làm thay đổi tiến trình văn minh. AI nằm ngang hàng với lửa, chữ viết, điện và internet. Nhưng với AI, những thay đổi từng phải mất hàng thập kỷ mới diễn ra nay có thể chỉ trong vài tuần và tác động đến toàn bộ hành tinh", ông Modi đã mở đầu bài phát biểu đề cao sự phát triển của AI trong giai đoạn hiện nay.

Thông điệp của Thủ tướng Ấn Độ đồng thời nhấn mạnh trách nhiệm đạo đức trong phát triển mô hình AI thế hệ mới, đặc biệt là các hệ thống tạo sinh có khả năng tác động sâu rộng đến xã hội. Nhà lãnh đạo nước chủ nhà cũng chia sẻ một số sáng kiến cụ thể của Ấn Độ trong xây dựng hạ tầng AI, phổ cập dữ liệu và hỗ trợ đổi mới sáng tạo.

"Gần đây, trợ lý kỹ thuật số Sarlaben do Hợp tác xã sữa AMUL của Ấn Độ ra mắt, đang cung cấp hướng dẫn theo thời gian thực về sức khỏe và năng suất gia súc cho 3,6 triệu nông dân chăn nuôi bò sữa, chủ yếu là phụ nữ và bằng ngôn ngữ của họ. Tương tự, một nền tảng dựa trên AI có tên Bharat VISTAAR cung cấp thông tin đa ngôn ngữ cho nông dân, giúp họ nắm bắt mọi thứ từ thời tiết đến giá cả thị trường", ông nói.

Diễn ra trong bối cảnh AI bùng nổ trên toàn cầu, thông điệp xuyên suốt của Hội nghị Thượng đỉnh tác động của AI 2026 là xây dựng khuôn khổ quản trị an toàn và bao trùm, tránh để công nghệ vượt khỏi tầm kiểm soát của con người, đồng thời bảo đảm công bằng AI cho toàn cầu. Hội nghị quy tụ đại diện từ hơn 100 quốc gia, trong đó có các nguyên thủ, lãnh đạo nhà nước và các nhà đổi mới sáng tạo, doanh nhân, tỷ phú công nghệ… tham dự. Đây cũng là dịp để doanh nghiệp giới thiệu các sản phẩm và dịch vụ AI tiên tiến.

Khi các hệ thống tạo sinh tràn ngập thế giới với nội dung phong phú, người sử dụng internet đối mặt rủi ro từ deepfake và thông tin sai lệch, các nhà hoạch định kêu gọi những sản phẩm sức khỏe như thực phẩm dán nhãn dinh dưỡng, nội dung kỹ thuật số về y tế… phải có nhãn xác thực. Thủ tướng Modi nhấn mạnh: "Tôi kêu gọi cộng đồng toàn cầu cùng nhau tạo ra các tiêu chuẩn chung về chèn ký hiệu và xác minh nguồn gốc. Ấn Độ đã có một bước đi theo hướng này bằng cách yêu cầu mang tính pháp lý với việc dán nhãn rõ ràng đối với nội dung được tạo ra bằng công nghệ tổng hợp".

Hội nghị cũng bàn về việc xây dựng hệ thống AI với các biện pháp bảo vệ trẻ em, khuyến khích sự tham gia có trách nhiệm của mỗi gia đình cũng như hệ thống giáo dục trên toàn thế giới. Các phiên thảo luận chuyên đề tại hội nghị cũng đề cập vấn đề AI và thị trường lao động, nhiều chuyên gia cảnh báo nguy cơ mất việc làm trong các ngành dịch vụ và sản xuất nếu thiếu chính sách đào tạo và chuyển đổi kỹ năng dành cho người lao động.

Các đại biểu kêu gọi xây dựng quỹ hỗ trợ đào tạo kỹ năng số, đồng thời khuyến khích doanh nghiệp tích hợp AI theo hướng bổ trợ con người thay vì thay thế hoàn toàn. Chủ tịch Tập đoàn Reliance Industries, ông Mukesh Ambani chia sẻ: "AI sẽ không xóa sổ việc làm mà tạo ra những cơ hội nghề nghiệp mới với kỹ năng cao, góp phần thúc đẩy tăng trưởng và phát triển kỹ năng". Tuy nhiên, nhiều ý kiến cũng chỉ ra rằng sự cạnh tranh công nghệ toàn cầu ngày càng rõ nét khi AI được xem là động lực chiến lược của các nền kinh tế lớn.

Trong bối cảnh đó, Tổng Thư ký LHQ Antonio Guterres cho rằng, cần có quỹ tài trợ lớn để hỗ trợ các nước kém phát triển xây dựng năng lực AI cơ bản, bao gồm kỹ năng, truy cập dữ liệu và sức mạnh tính toán giá cả phải chăng. Đề cập đến kinh nghiệm của Ấn Độ trong việc bảo đảm công bằng AI, Thủ tướng Modi cho biết: "Để thúc đẩy sự phát triển của hệ sinh thái AI, chúng tôi đang xây dựng một nền tảng cơ sở hạ tầng vững chắc. Chúng tôi đã triển khai hàng nghìn máy tính xử lý mạnh mẽ và dự kiến sẽ triển khai nhiều hơn nữa trong thời gian tới. Bằng cách tiếp năng lực tính toán đẳng cấp thế giới với mức giá cực kỳ phải chăng, ngay cả những công ty khởi nghiệp nhỏ nhất cũng có thể tham gia sân chơi toàn cầu".

GÓC QUAN SÁT

Bài toán nan giải

■ AN LINH

Biếm họa: PARESH NATH

Lực lượng an ninh Mexico vừa kết thúc thành công chiến dịch tiêu diệt thủ lĩnh Nemesio Oseguera Cervantes của băng đảng Jalisco New Generation Cartel (JNGC) - một trong những tổ chức tội phạm khét tiếng nguy hiểm tại Mexico cũng như khu vực Bắc Mỹ và Mỹ latin. Chính quyền Mỹ đánh giá JNGC có thế lực ngang ngửa băng đảng Sinaloa khét tiếng ở Mexico, thu về hàng tỷ USD từ buôn bán ma túy và các hoạt động phi pháp khác.

Theo AP, chiến dịch tiêu diệt Cervantes (biệt danh "El Mencho"), được cho là có sự phối hợp thông tin tình báo từ Mỹ, được triển khai rạng sáng 22/2 tại khu vực Talpa de Allende thuộc bang Jalisco, nơi đối tượng này được cho là đang ẩn náu dưới sự bảo vệ của mạng lưới tội phạm do y điều hành. Các lực lượng tham gia chiến dịch bao gồm binh sĩ Bộ Quốc phòng và đơn vị an ninh liên ngành Mexico.

Trước khi trở lại Mexico và tổ chức mạng lưới tội phạm, Cervantes từng có thời gian sinh sống tại Mỹ với một số vỏ bọc. Cervantes điều hành JNGC trở thành một trong những tổ chức tội phạm xuyên quốc gia có tốc độ mở rộng nhanh nhất tại Mexico, tham gia đủ loại hình tội phạm như buôn bán ma túy, buôn lậu vũ khí, rửa tiền, buôn người… Không chỉ ở các bang của Mexico, JNGC cũng thiết lập các kênh hoạt động ở khu vực Bắc Mỹ và ngoài khu vực.

Ngoài mức treo thưởng hàng chục triệu USD cho thông tin dẫn tới bắt giữ kẻ cầm đầu JNGC, chính quyền Mỹ còn cáo buộc tổ chức này thực hiện hàng loạt hành vi bạo lực, trong đó có thanh trừng các nhóm đối thủ và cả lực lượng thực thi pháp luật. Hoạt động của JNGC cũng được cho là có liên quan tình trạng tội phạm xuyên biên giới, đặc biệt là ở Bắc Mỹ.

Việc tiêu diệt trùm ma túy Cervantes không chỉ gây căng thẳng tại Mexico, khi các tay súng trung thành với y đã đốt nhiều ô-tô và phong tỏa tuyến cao tốc tại nhiều bang trên khắp cả nước, mà còn khiến các hãng hàng không Mỹ và Canada buộc phải hủy hàng chục chuyến bay đến các địa điểm của Mexico vào ngày 22/2, do lo ngại bạo lực bùng phát ngoài tầm kiểm soát.

Dù sự kiện trên được xem là bước tiến quan trọng trong chiến lược trấn áp của chính quyền quốc gia Bắc Mỹ, song chiến dịch tiêu diệt Cervantes có thể tạo ra khoảng trống quyền lực ở nội bộ JNGC, kéo theo nguy cơ tranh giành ảnh hưởng giữa các phe phái để hình thành nên một thủ lĩnh mới. Đó là chưa kể tình trạng "bắt tay" giữa một bộ phận quan chức, cảnh sát với băng đảng. "Triệt cỏ tận gốc" hiện là bài toán nan giải của Chính phủ Mexico.

Thủ phủ ô-tô Lada ở "xứ Bạch Dương"

Cách Thủ đô Moscow khoảng 1.000 km, trải dài bên bờ sông Volga thơ mộng, Tolyatti là thành phố công nghiệp nơi hãng xe ô-tô AvtoVAZ sản xuất những chiếc Lada đầu tiên vào năm 1970, trở thành biểu tượng xe hơi nổi tiếng trên khắp thế giới.

■ XUÂN HƯNG (từ LB Nga)

Nhà máy sản xuất ô-tô Lada ở Tolyatti.

Tolyatti thuộc tỉnh Samara, là một trung tâm công nghiệp và văn hóa bên dòng sông Volga, được biết đến như "thủ phủ ô-tô" của "xứ Bạch Dương". Đây cũng là một trung tâm công nghiệp hóa chất và đầu mối giao thông quan trọng của Liên Xô (trước đây) và Liên bang Nga ngày nay.

Được thành lập vào năm 1737 với tên gọi Stavropol, thành phố Tolyatti nằm cạnh dãy núi Zhiguli và nổi tiếng với môn thể thao đua thuyền, cũng như vẻ đẹp tự nhiên độc đáo của khúc uốn cong Samara trên sông Volga.

Tolyatti có lịch sử lâu đời. Thành phố được thành lập theo sắc lệnh của Hoàng hậu Anna Ioannovna để làm nơi sinh sống cho những người Kalmyk cải đạo sang Cơ đốc giáo. Theo truyền thống, dân cư vùng Hạ Volga theo đạo Phật, nhưng vào thế kỷ 17, nhiều người Kalmyk, vì lý do tư tưởng hoặc chính trị, bắt đầu cải đạo sang Chính thống giáo. Sa hoàng Peter Đại đế và Hoàng hậu Anna Ioannovna trở thành cha mẹ đỡ đầu của thủ lĩnh người Kalmyk theo đạo Cơ đốc và vợ ông.

Năm 1737, nơi đây là một khu định cư nhỏ, nhưng sau hai năm, nó trở thành một pháo đài nổi tiếng. Cuối thế kỷ 19, thành phố bắt đầu phát triển thành một trung tâm nghỉ dưỡng nhờ dãy núi Zhiguli hùng vĩ gần đó và những khu rừng thông dọc theo sông Volga. Những người đi du lịch trên sông bằng tàu thuyền rất thích nghỉ lại ở các khu nghỉ dưỡng địa phương bởi nơi đây có không khí trong lành, phong cảnh hữu tình và ẩm thực sông nước phong phú.

Sau đó, Stavropol trở thành một trung tâm công nghiệp quan trọng. Năm 1949, tại đây bắt đầu xây dựng nhà máy thủy điện Kuibyshev. Theo đó, tại thành phố xuất hiện hồ chứa khổng lồ, buộc người dân Stavropol phải di dời khỏi vùng ngập lụt đến một khu vực cao hơn. Theo ước tính, khi đó có khoảng 2.500 tòa nhà bị phá dỡ và di dời. Khu định cư cổ của người Kalmyk đã bị nhấn chìm dưới nước của hồ chứa Kuibyshev. Vào năm 1964, thành phố được xây dựng lại và đổi tên thành Tolyatti, để vinh danh nhà cộng sản người Italy Palmiro Tolyatti.

Một mẫu xe Lada được kiểm nghiệm tại nhà máy. Ảnh: IZ.RU

Trong thời kỳ Xô-viết, vào giai đoạn hoàng kim (năm 1970-1980), nhà máy sản xuất ô-tô AvtoVAZ ở Tolyatti từng sử dụng từ 100.000 đến 110.000 người. Đây là một nhà máy rất lớn với mức độ tự động hóa cao, nhưng lại đòi hỏi một lượng nhân viên khổng lồ cho việc vận hành sản xuất, cơ sở hạ tầng xã hội và quản lý.

Cuối thập niên 80 thế kỷ trước, tại AvtoVAZ có khoảng hơn 1.200 công nhân Việt Nam, được phân bố làm việc ở các phân xưởng hàn, nguội, dập và dây chuyền lắp ráp. Có những người hiện nay đã trở về quê hương, nhưng có những người vẫn lưu lại ở Nga. Đối với họ, Tolyatti không chỉ là một thành phố, đó còn là nơi cất giữ một phần lịch sử, một phần thanh xuân.

Hiện nay, Tolyatti là một trong những thành phố lớn nhất tại Nga không giữ vai trò trung tâm hành chính của một chủ thể liên bang, với dân số hơn 700.000 người. Có khí hậu ôn đới lục địa, thành phố được chia thành ba quận, ngăn cách với nhau bởi các khu rừng và trải dài dọc theo sông Volga. Thu hút du khách với phong cảnh Volga hùng vĩ, các công viên hiện đại và bảo tàng thú vị, Tolyatti hiện nay là thành phố lớn thứ hai của tỉnh Samara.

Tolyatti đã khoác lên mình diện mạo mới, với cơ sở hạ tầng hiện đại, các trung tâm thương mại sầm uất, những con phố bình yên đáng sống. Thành phố đã thay đổi, phát triển, trưởng thành giống như chính những con người từng sống và làm việc ở nơi đây.

Robot hỗ trợ vận động cho người cao tuổi

■ KHÁNH AN

Singapore phát triển robot hỗ trợ vận động ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI), mở ra hướng tiếp cận mới giúp người cao tuổi phòng ngừa té ngã và phục hồi chức năng.

CNA cho hay, Singapore đang bước nhanh vào giai đoạn "xã hội siêu già" khi số người cao tuổi tăng mạnh và nhu cầu chăm sóc, phục hồi chức năng ngày càng trở nên cấp thiết. Trước thực trạng đó, các nhà nghiên cứu Singapore đã phát triển Trợ lý cân bằng robot (DRBA), được giới thiệu là robot hỗ trợ vận động đầu tiên trên thế giới dành cho người cao tuổi gặp khó khăn về đi lại. Robot sử dụng hệ thống cảm biến kết hợp AI để phát hiện sớm tình trạng mất thăng bằng và hỗ trợ người dùng trước khi xảy ra té ngã, qua đó giảm nguy cơ chấn thương nghiêm trọng.

DRBA hiện được thử nghiệm tại Trung tâm chăm sóc người cao tuổi của Tổ chức Lions Befrienders ở Tampines. Một trong những người tham gia thử nghiệm là ông Leow Cher Hwa, 66 tuổi, bị liệt nửa người sau cơn đột quỵ năm 2022. Trước đó, ông từng trải qua giai đoạn suy sụp cả về thể chất lẫn tinh thần, khi việc đi lại đơn giản cũng trở thành gánh nặng. Tuy nhiên, từ khi tham gia chương trình thử nghiệm robot, ông Leow cho biết, có thể đứng vững hơn và tham gia các hoạt động vận động như khiêu vũ.

Ông Leow Cher Hwa tham gia lớp học Zumba với sự hỗ trợ trực tiếp từ robot hỗ trợ vận động. Ảnh: CNA

Theo bà Karen Wee, Giám đốc điều hành Lions Befrienders, lợi ích của robot không chỉ nằm ở yếu tố an toàn. "DRBA giúp người cao tuổi rời khỏi xe lăn hoặc máy móc hỗ trợ cố định để có thể đứng lên và tham gia các hoạt động vận động. Nếu chỉ ngồi lâu, cơ chân sẽ yếu dần, làm giảm khả năng phục hồi", bà cho biết. Từ góc độ nghiên cứu, Phó Giáo sư Ang Wei Tech, Giám đốc Trung tâm Nghiên cứu Robot, Trường đại học Công nghệ Nanyang, người phát minh ra DRBA cho biết, robot được phát triển nhằm hỗ trợ quá trình phục hồi chức năng và tăng tính tự lập cho người cao tuổi trong môi trường cộng đồng.

Tuy nhiên, thách thức lớn hiện nay là chi phí. Với giá bán lẻ ước tính khoảng 90.000 SGD (71.000 USD), robot vẫn nằm ngoài khả năng chi trả của phần lớn cá nhân và các tổ chức cộng đồng. Để giải quyết vấn đề này, nhóm nghiên cứu đang xem xét mô hình cho thuê robot thông qua các đơn vị y tế cộng đồng, với mức giá người sử dụng chỉ phải chi trả khoảng 30-40 SGD (23,6-31,5 USD) mỗi lần sử dụng, phần còn lại có thể đến từ trợ cấp chính phủ hoặc nguồn tài trợ xã hội. Bên cạnh đó, nhóm nghiên cứu cũng đang xin phê duyệt từ Cơ quan Khoa học y tế Singapore và kỳ vọng có thể thương mại hóa robot trong năm nay. Trong tương lai gần, một phiên bản nhỏ gọn hơn, phù hợp sử dụng tại nhà và viện dưỡng lão cũng đang được phát triển nhằm mở rộng phạm vi ứng dụng.

Từ những kết quả ban đầu, DRBA được đánh giá là bước tiến đáng chú ý trong lĩnh vực chăm sóc người cao tuổi, cho thấy tiềm năng của công nghệ robot trong việc nâng cao chất lượng sống, giảm gánh nặng cho hệ thống y tế và hỗ trợ Singapore thích ứng với quá trình già hóa dân số.

Guồng quay sản xuất trở lại

(Tiếp theo trang 1)

Gần 99% số lao động tại Tổng công ty May 10 đã trở lại nhà máy ngay sau kỳ nghỉ Tết. Sau những lời chúc xuân, phong bao lì xì may mắn từ ban lãnh đạo, toàn thể cán bộ, công nhân viên nhanh chóng vào vị trí làm việc, dây chuyền vận hành trở lại với nhịp độ khẩn trương.

Khởi đầu thuận lợi

Gắn bó với May 10 hơn 20 năm, chị Trần Thị Thủy, công nhân tổ chi tiết, đã quen với guồng quay tăng tốc của những tháng đầu năm, khi doanh nghiệp tập trung hoàn thành đơn hàng cho các đối tác quốc tế. Tuy nhiên, không khí năm nay có phần phấn chấn hơn. Đơn hàng ổn định, thu nhập từng bước được cải thiện giúp người lao động thêm yên tâm gắn bó.

"Ngay trong ngày ra quân đầu xuân, chúng tôi được lãnh đạo động viên, lì xì lấy may. Quan trọng hơn là cam kết bảo đảm việc làm, nâng cao năng suất để cải thiện thu nhập. Ai cũng tự nhủ phải làm tốt ngay từ những ngày đầu năm".

Chị Vũ Thị Thu Hằng, công nhân tổ lắp ráp chia sẻ, đầu năm không chỉ là khởi động lại dây chuyền sản xuất mà còn là khởi động cho mục tiêu nâng bậc tay nghề. Chính sự chủ động học hỏi và tinh thần cầu tiến ấy đang góp phần tạo nên nhịp sản xuất sôi động. "Học thêm những kỹ thuật mới để có thể đảm nhận nhiều công đoạn khó hơn. Làm được nhiều việc hơn thì thu nhập cũng cao hơn", chị Hằng khẳng định.

Theo ông Thân Đức Việt, Tổng Giám đốc Tổng công ty May 10, năm 2025, hoạt động sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp đã cán đích vượt mong đợi. Doanh thu đạt 5.136 tỷ đồng, lợi nhuận 212 tỷ đồng, kim ngạch xuất nhập khẩu 328 triệu USD, trong đó xuất khẩu hơn 200 triệu USD. Thu nhập bình quân của người lao động đạt hơn 11 triệu đồng/tháng.

Bước sang năm 2026, công ty đặt mục tiêu tăng trưởng khoảng 8% về doanh thu và lợi nhuận, đồng thời phấn đấu nâng thu nhập bình quân lên hơn 12 triệu đồng/người/tháng. Đơn hàng của doanh nghiệp đã phủ kín đến hết tháng 4. Từ trước Tết, ban lãnh đạo doanh nghiệp đã chủ động vận động người lao động chuẩn bị tâm thế sẵn sàng tăng tốc ngay sau kỳ nghỉ. Bắt đầu từ mồng 5 Tết, Công ty May 10 duy trì tổ chức xe đón công nhân ở xa trở lại nhà máy (năm nay mồng 7 mới đi làm).

Cùng với đó là hàng loạt chương trình phúc lợi được triển khai. Điển hình trong dịp Tết 2026, doanh nghiệp thưởng tháng lương thứ 13 tăng thêm 2%, tương đương gần hai tháng lương cho người lao động, bên cạnh các khoản thưởng và quà Tết khác.

Tín hiệu vui đầu năm mới tạo tiền đề cho chu kỳ tăng trưởng tích cực. Ảnh: NAM ANH

"Nhờ sự chuẩn bị chu đáo, tỷ lệ người lao động quay trở lại nhà máy sau Tết đạt gần như tuyệt đối, chỉ vắng một số trường hợp đặc biệt. Đây là nền tảng quan trọng tạo đà thuận lợi để doanh nghiệp bước vào năm sản xuất mới với tâm thế chủ động và sẵn sàng tăng tốc", ông Thân Đức Việt phấn khởi.

Với khí thế mới, cộng đồng doanh nghiệp trong nước tin tưởng bước vào năm mới sẽ hoàn thành tốt chỉ tiêu sản xuất, kinh doanh đề ra. Điều này được thể hiện trong kết quả điều tra xu hướng sản xuất, kinh doanh hằng quý bao gồm 6.207 doanh nghiệp ngành công nghiệp chế biến, chế tạo của Cục Thống kê (Bộ Tài chính).

Nếu so sánh quý I/2026 và quý IV/2025, đối với đơn đặt hàng xuất khẩu mới, 81,4% số doanh nghiệp dự báo tăng và giữ nguyên so với quý trước (28,1% tăng, 53,3% giữ nguyên), trong khi 18,6% dự báo giảm. Về lao động, 88,4% số doanh nghiệp dự kiến số lao động tăng hoặc giữ nguyên trong quý I/2026 so với quý IV/2025, gồm 14,3% tăng và 74,1% giữ nguyên; 11,6% số doanh nghiệp dự kiến giảm lao động.

Niềm tin của khu vực sản xuất đang được củng cố, tạo tiền đề cho một năm tăng trưởng tích cực của ngành công nghiệp chế biến, chế tạo nói riêng và nền kinh tế nói chung.

Sản xuất, kinh doanh hiệu quả hơn

Tuy vậy, Cục Thống kê cũng lưu ý ba khó khăn lớn nhất của doanh nghiệp ngành công nghiệp chế biến, chế tạo vẫn là việc tìm kiếm và mở rộng thị trường đầu ra cho sản phẩm. Cụ thể, 50,5% số doanh nghiệp gặp khó khăn do sự cạnh tranh của các hàng hóa trong nước ngày càng cao; 49,3% số doanh nghiệp gặp khó khăn do nhu cầu thị trường trong nước vẫn ở mức thấp và 29,5% số doanh nghiệp gặp khó khăn do nhu cầu hàng hóa tại các thị trường quốc tế vẫn chưa phục hồi như kỳ vọng.

> **Theo số liệu của Cục Thống kê, có 80,9% số doanh nghiệp dự báo đơn đặt hàng mới trong quý I/2026 tăng hoặc giữ nguyên so quý IV/2025. Trong đó 33,2% dự báo tăng và 47,7% dự báo giữ nguyên, chỉ có 19,1% số doanh nghiệp dự báo giảm.**

Lãi suất vay vốn cao là yếu tố ảnh hưởng đến sản xuất, kinh doanh có nhiều biến động nhất so với quý trước. 22,8% số doanh nghiệp cho biết lãi suất vay vốn cao đã ảnh hưởng đến hoạt động sản xuất, kinh doanh quý IV/2025, cao hơn 3,6 điểm phần trăm so quý trước.

Để sản xuất, kinh doanh phát triển hiệu quả hơn, Cục Thống kê khuyến nghị các ngân hàng tiếp tục giảm lãi suất cho vay nhằm giảm chi phí vốn, tạo điều kiện mở rộng sản xuất. Bên cạnh đó, nhiều ý kiến kiến nghị Nhà nước có biện pháp bình ổn giá nguyên vật liệu và năng lượng, góp phần ổn định đầu vào và hạn chế biến động chi phí.

Doanh nghiệp cũng mong muốn rút ngắn thời gian, đơn giản hóa quy trình xử lý thủ tục hành chính để giảm gánh nặng chi phí tuân thủ. Ngoài ra còn một số đề xuất như: Tăng cường kích cầu trong nước, hỗ trợ tham gia sâu hơn vào chuỗi sản xuất, chuỗi cung ứng và cải thiện chất lượng dịch vụ logistics.

Theo ông Thân Đức Việt, những diễn biến mới về chính sách thuế của Mỹ đang mở ra dư địa điều chỉnh chiến lược xuất khẩu. Sau khi Tòa án Tối cao Mỹ bác bỏ mức thuế đối ứng 20% áp với Việt Nam, chính quyền của ông Donald Trump chuyển sang áp thuế theo Điều khoản 232 ở mức thấp hơn. Nếu mức thuế mới duy trì quanh 15%, thì thuế đối ứng có hiệu lực từ ngày 24/2/2026 sẽ giảm ít nhất 5% so năm 2025. Trong khoảng 150 ngày áp dụng tạm thời này, doanh nghiệp có thể tận dụng lợi thế chi phí để đẩy mạnh xuất khẩu vào thị trường Mỹ.

Về dài hạn, phán quyết của Tòa án Tối cao được kỳ vọng tạo ra tính ổn định cao hơn trong chính sách thuế. Các quyết định áp thuế quy mô lớn nhiều khả năng phải thông qua Quốc hội Mỹ thay vì chỉ do nhánh hành pháp tự quyết. Điều này giúp doanh nghiệp có cơ sở dự báo và xây dựng kế hoạch sản xuất, kinh doanh trung hạn. Từ thực tế đó, giải pháp được May 10 đặt ra là chủ động tranh thủ "khoảng thời gian vàng" khi mặt bằng thuế giảm để tăng tốc ký kết đơn hàng, tối ưu chi phí, củng cố quan hệ với khách hàng Mỹ, đồng thời đa dạng hóa thị trường xuất khẩu nhằm giảm rủi ro trước các biến động chính sách trong tương lai.

Ở góc độ hiệp hội, ông Vũ Đức Giang, Chủ tịch Hiệp hội Dệt may Việt Nam cho rằng, để tận dụng cơ hội và vượt qua thách thức trong giai đoạn mới, cộng đồng doanh nghiệp cần ưu tiên đầu tư đồng bộ hạ tầng đạt chuẩn, tạo nền tảng cho tự động hóa, robot hóa và đáp ứng ngày càng cao các tiêu chuẩn kỹ thuật của khách hàng quốc tế. Song song đó, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ, đặc biệt là trí tuệ nhân tạo (AI) trong thiết kế và phát triển sản phẩm, nhằm rút ngắn thời gian sáng tạo mẫu, nâng cao năng suất và khả năng phản ứng với thị trường. Đồng thời, xây dựng chiến lược quản trị số, áp dụng mô hình sản xuất tinh gọn (Lean) để tối ưu quy trình và giảm chi phí.

Doanh nghiệp cũng cần thích ứng với thay đổi trong phương thức mua hàng toàn cầu, chủ động hơn từ khâu phát triển mẫu, chào hàng đến tổ chức sản xuất và giao hàng, tham gia sâu hơn vào chuỗi giá trị và gia tăng giá trị sản phẩm. Bên cạnh việc tuân thủ chặt chẽ các quy định thuế quan, cũng cần theo dõi sát diễn biến thương mại và quan hệ quốc tế để điều chỉnh kế hoạch sản xuất, xuất khẩu phù hợp, đồng thời tiếp tục đa dạng hóa thị trường, khách hàng và sản phẩm nhằm giảm rủi ro. Cuối cùng, yếu tố con người và chiến lược riêng của từng doanh nghiệp giữ vai trò quyết định. "Doanh nghiệp cần chăm lo thu nhập, tạo động lực cho người lao động, xác định rõ phân khúc và dòng sản phẩm chủ lực, tăng cường liên kết chuỗi để hướng tới mục tiêu tăng trưởng xuất khẩu bền vững trong năm 2026", ông Giang khẳng định.

Xóa bỏ "lệ làng"

(Tiếp theo trang 1)

trở thành những niềm tự hào đáng bảo vệ và kể cả những tồn tại mang tính thâm căn cố đế có giá trị lịch sử vững bền dù tới thời điểm này đã có cả những mặt hạn chế, bảo thủ.

Những cái lệ làng nếu đem so sánh với thời đại của thế hệ công dân toàn cầu đôi khi bị gắn vào khá nhiều mặt tiêu cực. Giống như câu nói mang tính bảo thủ mà một số "thổ dân" vẫn trả lời người lạ rằng "ở đây xưa giờ vẫn vậy".

Vậy nên việc cơ quan chức năng nhanh chóng vào cuộc nhằm điều tra và kịp thời xử lý một số người có dấu hiệu "cậy gần nhà" nhằm cưỡng đoạt tài sản trong những ngày gần đây đang được dư luận hết sức quan tâm và ủng hộ. Những vụ việc bắt nạt du khách ở Bắc Ninh, Nam Định (Ninh Bình) tới Sơn La đã được cơ quan công an nhanh chóng xử lý. Có vụ việc đã bị cơ quan chức năng khởi tố. Có vụ dừng lại ở mức hành chính, nhắc nhở.

Nói về mặt pháp luật, hành vi cưỡng đoạt tài sản, dù với số tiền không lớn, vẫn có thể khiến người vi phạm phải đối mặt với bản án nghiêm khắc, thậm chí là án tù. Khi ấy, câu chuyện không còn là một con số nhỏ lẻ có thể bỏ qua, cũng không thể biện minh như những va chạm thường thấy giữa người lạ với "thổ dân" mỗi khi bước vào một ngôi làng mới.

Và cũng đã đến lúc mỗi người cần ý thức rõ rằng mọi hành vi trái pháp luật đều sẽ bị cơ quan chức năng xử lý nghiêm minh, kể cả những hành vi cố chấp núp bóng yếu tố cá nhân hay "đặc thù" vùng miền. Khi pháp luật được thượng tôn và thực thi nghiêm túc, người dân sẽ không còn phải e dè mỗi khi một mình đặt chân tới vùng đất lạ. Những thói quen, lệ làng lạc hậu, đi ngược chuẩn mực pháp luật cũng cần được loại bỏ để xã hội vận hành trên nền tảng văn minh và kỷ cương.

Giữ gìn nét đẹp lễ hội cần sự chung tay từ nhiều phía.

Nga tuyên bố duy trì đàm phán với Ukraine

■ SONG MINH

Nga tuyên bố tiếp tục duy trì đàm phán hòa bình với Ukraine, còn Kiev khẳng định sẵn sàng nâng cấp đàm phán với Moscow. Trong khi đó, nội bộ Liên minh châu Âu (EU) lại xuất hiện vết rạn nứt khi Hungary đe dọa sẽ cản trở khối này thông qua gói trừng phạt thứ 20 nhằm vào Nga.

Vòng đàm phán mới nhất giữa Nga, Mỹ và Ukraine tại Geneva. Ảnh: GETTYIMAGES

Sẵn sàng tiếp tục đàm phán

Thời gian và địa điểm của vòng đàm phán tiếp theo về Ukraine chưa được xác định, nhưng tiến trình này sẽ vẫn tiếp tục. Đây là tuyên bố của Thứ trưởng Ngoại giao Nga kiêm thành viên phái đoàn đàm phán của Nga Mikhail Galuzin đưa ra trong cuộc trả lời phỏng vấn của báo giới mới đây. Thứ trưởng Galuzin thừa nhận, dù tiến trình đàm phán vẫn tiếp tục nhưng các cuộc đối thoại trên bàn thương lượng diễn ra hết sức khó khăn, nhiều quan điểm khác biệt chưa thể khỏa lấp.

Ông Galuzin cũng cho biết, vòng đàm phán giữa Nga với Mỹ và Ukraine mới được tổ chức ở Geneva (Thụy Sĩ) đã trao đổi tất cả vấn đề trong bối cảnh các bên đang tìm kiếm một giải pháp nhằm chấm dứt xung đột. Trong khi đó, người đứng đầu phái đoàn đàm phán của Nga, ông Vladimir Medinsky, thừa nhận cuộc đàm phán diễn ra khó khăn nhưng mang tính chuyên môn, đồng thời cho biết vòng đàm phán tiếp theo sẽ được tổ chức "trong tương lai gần" song không tiết lộ thời điểm chính xác.

Về phía Ukraine, Tổng thống nước này Volodymyr Zelensky hé lộ rằng, vòng đàm phán ba bên tiếp theo giữa Ukraine với Nga và Mỹ có thể sẽ diễn ra trong vòng vài ngày tới. Kiev tuyên bố đã sẵn sàng cho cuộc gặp cấp lãnh đạo của ba bên, vì sự kiện này có thể giúp vượt qua những khác biệt, vốn không thể giải quyết được ở cấp đàm phán kỹ thuật. Sau khi nghe báo cáo của nhóm đàm phán về kết quả cuộc gặp vừa qua tại Geneva, Tổng thống Zelensky cho rằng các bên vẫn còn cơ hội chấm dứt xung đột. Ông kỳ vọng cuộc gặp tiếp theo sẽ diễn ra ngay trong tháng này và các bên đang tiến hành những bước để bảo đảm các nhà lãnh đạo sẵn sàng gặp gỡ và giải quyết vấn đề chưa đạt được ở cấp đàm phán. Tổng thống Ukraine cũng nhấn mạnh cần tăng cường vai trò của châu Âu trong các cuộc đàm phán.

Sau vòng đàm phán kéo dài hai ngày giữa Ukraine, Mỹ và Nga tại Geneva, Tổng thống Zelensky tuyên bố đã có tiến triển về các vấn đề quân sự, nhất là việc giám sát lệnh ngừng bắn. Tuy nhiên, các bên vẫn còn khác biệt lập trường trong các vấn đề chính trị, trong đó có vấn đề lãnh thổ, nhà máy điện hạt nhân Zaporizhzhia và một số vấn đề khác.

Trong bối cảnh này, giới doanh nghiệp Nga tỏ ra lạc quan thận trọng. Tại Tuần lễ Doanh nghiệp Nga, Chủ tịch Liên minh các nhà công nghiệp và doanh nhân Nga Alexander Shokhin cho rằng, kỳ vọng về việc "hạ nhiệt" căng thẳng và nới lỏng trừng phạt trong năm 2026 đang tăng lên, dựa trên các tín hiệu địa - chính trị gần đây. Ông Shokhin cho biết đã xuất hiện thông tin về những cuộc thảo luận kinh tế tiềm năng giữa Nga và Mỹ liên quan các lĩnh vực như khai thác khoáng sản, năng lượng, vũ trụ, hàng không và luyện kim.

Rạn nứt trong nội bộ EU

Trong bối cảnh các bên liên quan đang "bật đèn xanh" cho nỗ lực đàm phán, EU một lần nữa cho thấy những rạn nứt nội bộ chung quanh vấn đề Ukraine. Hungary vừa lên tiếng cảnh báo sẽ cản trở EU thông qua gói trừng phạt thứ 20 nhằm vào Nga, nếu Ukraine không khôi phục việc vận chuyển dầu thô sang nước này qua đường ống Druzhba. Trong cuộc họp Hội đồng An ninh năng lượng, Bộ trưởng Ngoại giao Hungary Peter Szijjarto cho biết, Budapest sẽ phản đối gói trừng phạt tại Hội nghị Bộ trưởng Ngoại giao EU sắp tới ở Brussels và giữ nguyên lập trường cho đến khi dòng dầu được nối lại. Ông nhấn mạnh: "Chừng nào phía Ukraine chưa khôi phục hoạt động vận chuyển dầu sang Hungary, chúng tôi sẽ không ủng hộ những quyết định quan trọng đối với họ".

Trên mạng xã hội *X*, Thủ tướng Hungary Viktor Orban cũng khẳng định nước này sẽ không khoanh tay đứng nhìn trong khi đường ống dẫn dầu Druzhba bị ngăn chặn. Ông cam kết bảo đảm nguồn cung nhiên liệu trong nước và sẽ có biện pháp đáp trả thích đáng cho tới khi hoạt động vận chuyển dầu được nối lại. Hồi đầu tháng 2 này, EU đã đề xuất gói trừng phạt mới nhằm vào lĩnh vực ngân hàng và năng lượng của Nga, gói thứ 20 kể từ khi xung đột tại Ukraine bùng phát ngày 24/2/2022. Theo quy định, gói trừng phạt chỉ có hiệu lực khi toàn bộ 27 quốc gia thành viên nhất trí thông qua.

Đường ống Druzhba vận chuyển dầu của Nga sang khu vực Trung Âu qua lãnh thổ Ukraine đã nhiều lần bị gián đoạn kể từ năm ngoái. Ukraine giải thích rằng đường ống bị hư hại do các cuộc không kích của Nga. Tuy nhiên, Hungary khẳng định hiện không có trở ngại kỹ thuật nào và cáo buộc Kiev chưa nối lại dòng chảy vì lý do chính trị. Nhằm trả đũa, Budapest tuyên bố ngừng xuất khẩu dầu diesel sang Ukraine, đồng thời tìm cách ngăn cản khoản vay 90 tỷ euro (hơn 106 tỷ USD) của EU dành cho Ukraine.

Châu Âu tăng cường phòng thủ phía đông

■ THANH LINH

Nhằm tăng cường hỗ trợ các khu vực phía đông thuộc Liên minh châu Âu (EU) có đường biên giới giáp Nga, Belarus và Ukraine, Ủy ban châu Âu (EC) vừa thông qua một chiến lược củng cố năng lực chống chịu và thúc đẩy phát triển tại các khu vực này.

Theo *AFP*, 9 quốc gia thành viên EU gồm Phần Lan, Estonia, Latvia, Litva, Ba Lan, Slovakia, Hungary, Romania và Bulgaria đang phải chịu tác động trực tiếp từ các loại hình xung đột, làn sóng di cư, đứt gãy chuỗi cung ứng và thương mại cũng như xu hướng suy giảm dân số kéo dài. Những sức ép này không chỉ ảnh hưởng đến tăng trưởng kinh tế - xã hội mà còn đặt ra yêu cầu cấp thiết về bảo đảm an ninh và sự gắn kết của khối.

Sau khi xung đột Nga - Ukraine bùng phát kéo theo nhiều hệ quả ở phía đông, EU đã triển khai nhiều biện pháp hỗ trợ về chính trị, kỹ thuật và tài chính, trong đó có chiến lược mới xác định một số nhóm ưu tiên, gồm thúc đẩy các sáng kiến giám sát sườn phía đông, nâng cao năng lực phòng thủ trước các mối đe dọa mới; phát huy thế mạnh địa phương trong các lĩnh vực năng lượng và công nghiệp xanh; tăng cường kết nối hạ tầng; hiện đại hóa mạng lưới giao thông và đẩy mạnh kết nối kỹ thuật số…

Để bảo đảm triển khai hiệu quả, EC sẽ khởi xướng một diễn đàn đối thoại chính trị cấp cao thường niên với sự kiện đầu tiên dự kiến diễn ra ngay trong tháng này. Chiến lược trên cũng dành sự quan tâm đáng kể cho yếu tố con người, thông qua các biện pháp ứng phó tình trạng di cư và thiếu hụt lao động.

Binh sĩ Estonia kiểm soát an ninh tại biên giới. Ảnh: AP

THỜI NAY

Tổng Biên tập:
LÊ QUỐC MINH

Tổ chức thực hiện: **Nguyễn Thu Hà, Phan Thanh Phong, Bùi Trung Chính, Vinh Anh, Quang Hưng**

Mỹ thuật, trình bày: **Khiếu Minh, Nguyễn Minh, Tuấn Hùng, Thạc Hà**
TRỤ SỞ: 71 HÀNG TRỐNG, HÀ NỘI
ĐT: 024 3938 1384, 024 3938 1091

Email: thoinay@nhandan.vn
thoinay.nhandan@gmail.com

ĐẠI DIỆN TẠI TP HỒ CHÍ MINH:
40 Phạm Ngọc Thạch
ĐT: 028 3829 6876 - Fax : 028 38296877

ĐẠI DIỆN TẠI TP ĐÀ NẴNG:
2 Trần Quý Cáp - ĐT: 0236 3822535

In tại Công ty in báo Nhân Dân Hà Nội, Công ty in báo Nhân Dân TP Hồ Chí Minh, Công ty in báo Nhân Dân Đà Nẵng, Công ty in Nhân Dân Bình Định.

Giá: **6.800 đồng**